

Yaratıcı Bir Emeklilik Hareketi "AKSAÇLILAR" (Sy:6)

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

Ekim/Kasım 2023

Yıl: 10

Sayı: 90

MUSTAFA SUPHİ VAKFI MERKEZ YAYIN ORGANI

15 Günlük Gazete Bağış Karşılığı: Maliyeti 10 TL

Yurtdışı: 5 EUR/USD

Cumhuriyet ve Dersleri...

Malum Türkiye Cumhuriyeti yani TC ilk yüz yılını tamamladı. TC'nin tarihi, entrikalar, katliamlar, baskılar, zorla tehcirler, darbeler, cuntalar, yasaklar, sansürler tarihidir. Hiç mi olumlu yanı yoktur? Bilimsel olarak en genel anlamda toplumsal ilerleme çerçevesinden bakıldığında burjuvazinin kendisi için ileri bir adımdır. Bunun topluma hiç mi olumlu yansımaları olmamıştır? Olmuştur, ne ki o olumlu yanları da yine kendi eliyle yok etmiştir. Sonuç sıfır artı sıfır elde var sıfır olarak tarif edilebilir. Bu nedenle bizler konuyu daha derin incelemek ve sonuca varmak zorundayız. Bunu yapınca da maalesef siyasal anlamda olumlu bir yanını tespit edemiyoruz.

Biz başka bir cumhuriyet tahayyül etmiştik. Mustafa Suphi ve yoldaşları bu amaçla Ulusal Kurtuluş Savaşına katılmaya geldiler ve maalesef haince katledildiler. İnsanın insanı sömürmediği, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin olmadığı, tarım ve sanayide ileri düzeyde bir ülke kurmak için kolları sıvamışlardı. İşsizliğin olmadığı, kadınların eşit haklara sahip olduğu, işçilerin emekçilerin sömürülmediği, gençlerin, emeklilerin ve yaşlıların gelecek korkusu yaşamayacakları bir ülke. Anadolu ve Rumeli'nin en büyük zenginliği olan farklı milliyetlerin, dinlerin, mezheplerin, kültürlerin özgür olarak eşit anayasal haklarla birlikte yaşadıkları bir cumhuriyet. Tek parti, tek adam, tek millet, tek din çerçevesine izin vermeyecek, işçi, köylü, emekçi, aydın tüm toplumsal sınıf ve katmanların aşağıdan yukarıya Şuralar (Meclisler) yoluyla örgütlenip devleti yönetecekleri bir sistem.

Kısacası ve özcesi tam yüz yıl kaybettik. Ama aynı zamanda bu yüz yılda çok şey öğrendik, deneyim kazandık. Şimdi görevimiz çıkardığımız bu sonuçları düşünmeden maddiyata, pratiğe, kuvvete çevirmek. Bunun kolay olacağını kimse iddia edemez. Kendi aralarındaki çelişkilere dahi tahammülü olmayan, kendi Başbakanlarını idam eden, kendi Hükümetlerine karşı darbe yapan, kendi müttefiklerini zor kullanarak saf dışı bırakan bir devlet yapılanması ile karşı karşıyayız. Ancak, biz de çok bedel ödedik. Bundan sonra da ödeyeceğiz. Çünkü bedel ödmeden, savaşmadan hiçbir mevzi kazanılamaz ve hiçbir zafer elde edilemez. Bir tek şeyi hiçbir zaman unutmamamız gerekir. Toplumların tarihi sınıf savaşımının tarihidir. Onu da eninde sonunda zalimler değil mazlumlar kazanacaktır. ■

Politika

Çürümüşlüğün Döngüsü

□ Kemal ATAKAN

Boyalı basın ve TV'ler son günlerde birkaç sporunun bir bankanın müdürüne kattıkları milyonlarca doların haberleri ile meşgul. Başta imPARAtorları Fatih Terim olmak üzere, devlet destekli asalak Arda Turan, asabi yağdanlık Emre Belözoğlu ve birkaç sporcu daha, tamı tamına 45 milyon Dolar parayı aç gözlülükleri sayesinde kaybetmişler. İlkokul öğrencisine danışsalar onun da gülüp geçeceği hayallerinin esiri olmuşlar. Hırslarına yenik düşmüşler. Banka müdiresi kendilerine aylık yüzde 240 faiz sözü vermiş. Yani 1 milyon Dolar vereceksin ve karşılığında bir ay sonra 2 milyon 400 bin Dolar kazanacaksın. Onların tabiri ile "temiz para". Bize göre kirlinin kirlisi para. Böyle bir kazanç nerede var diyesi geliyor insanın. Ve yanıtı hemen geliyor. Sadece Kapitalizm'de.

Böyle orantısız bir kazanç için hayretlere düşerken şu soruyu da unutmayalım. Asıl bu paraları nasıl kazanmışlar. Eğitimsiz ve kültürsüz bu insan müsveddeleri ne kadar değerliymişler de bu kadar para kazanabilmişler? Skandal futbolcular üzerinden patladı ama sonra adı bilinir bir takım iş insanlarının ve tefecilerin de aynı çarkın aktörleri oldukları ortaya çıktı. Söz konusu banka da henüz bir açıklama yapmadı ama skandalın figüranı banka şube müdürü Seçil Erzan ilk ifadesinde bankanın kurbanı olduğunu ve banka genel müdürünün bilgisi dahilinde işlem yaptığını açıkladı. Bankadan henüz ses seda yok. Gelişmeleri bekliyor ve koşullar olgunlaşınca "ilgimiz ve bilgimiz yok" demeleri çok yakındır.

TV'nin abone yorumcuları ve sistemin maaşlı kaleşörleri günlerdir bir magazin konusu olarak bu konuyu tartışıyor, yazıp çiziyorlar. Halbuki bu olay buzdağının görünen tarafı. Ülke baştan aşağıya bu bataklık içinde. Nasıl olduysa bu olay gündem oldu. Değilse 17-25 Aralık Yolsuzluk Skandalı yanında bu olay devde kulak kalır. Bu devleti yönetenler attıkları her imzanın karşılığında "çorbalarını" alıyorlar. Ve bu "çorbalar" milyarlarca Dolar yekün tutuyor. Yollar, köprüler, tüneller, havalimanları, limanlar yapılıyor, askersel, havacılık, teknolojik alanda bir dizi "yatırım" yapılıyor. Hiçbiri "karşılıksız" değil. "Kendilerine yatırım" tanımlaması konunun özünü anlatıyor. Çalmak ve kendi servetlerine servet katmak için yapıyorlar bütün bunları.

Bu astronomik rakamların yanında onların çaldıkları bu değerleri üretenler işçi ve emekçiler. Toplumun yüzde 95'nin cebinden çay kaşığı ile aldıklarını kendileri kazanla götürüyorlar. Asgari ücret ile çalışan bir işçiden aldıkları vergiler, akaryakıtтан topladıkları vergiler, temel tüketim mallarından aldıkları KDV'ler ve aklınıza gelebilecek uygulanan tüm vergiler onların bu saltanatının kaynaklarından sadece biri.

İşgücü sömürüsüne dayalı düzenlerini dahi kapitalizmin kurallarına göre uygulamıyorlar. 80 milyon nüfusu olan bir ülkede 16 milyon kişi sigortalı olarak çalışıyor. Şimdi sıkı durun. Bu 16 milyon çalışanın 14 milyonu asgari ücretle çalışıyor. Normalde bu ülkede 60 milyon kişi çalışıyor. Yapılan denetim ve tespitlere göre 44 milyon kişi kayıtsız çalışıyor. Şimdi bu rakamlar üzerinde ufak bir hesaplama yapalım. **Birincisi**; devlet 45 milyon kayıtsız ve güvencesiz çalışan işçiden ve asıl olarak onların işverenlerinden vergi almıyor. **İkincisi**; Asgari ücret kayıtlı çalışanlar arasında artık ortalama maaş düzeyine gelmiş durumda. Asgari ücretle çalışanlar üç gruba ayrılıyor: **a)** Gerçekten asgari ücretle çalışıp geçinmeye çalışanlar. İşçi ve işveren asgari ücrete özgün vergileri ödüyor. **b)** Asgari ücret ile çalışıyor olarak iş akdi yapılan, fakat asgari ücret maaşı hesabına yatınca işveren kesintilerini bankadan çekip işverene iade eden çalışanlar. "Bunu kabul etmezsek işsiz kalacağız" diyorlar. Yani bugünkü düzeyine göre banka hesabına 11.402,32 TL geliyor, bankaya gidip SGK primi işveren payı olan 2.749,97 TL'yi çekip işverene nakden iade ediyor. Sonuçta işçinin cebine sadece 8.652,35 TL giriyor. Bu şekilde çalışanların sayısı milyonlarla ifade ediliyor. **c)** Asgari ücretle çalışıyor olarak beyan edilip üzerine belgesiz vergisiz ilave nakit maaş alanlar. Eğer bu çalışanın elden aldığı ile toplam geliri örneğin asgari ücretin 2 veya üç katına geliyorsa da işveren bu kısmın vergisini ödemiyor ve işçi emekli olunca aldığı bu gelir temelinde değerlendirilmiyor, asgari ücret üzerinden asgari emeklilik maaşı bağlanıyor. Tablonun bir yüzü bu.

Tablonun diğer yüzü... Durum böyle iken işverenler kazançlarına kazanç katıyorlar. Ve devlet işçi ücretlerinden aslında alabileceği vergileri alamadığı gibi bu işverenler mali defterlerinde bin bir tane hile yaparak işveren olarak da devlete gelir vergisi ödemiyorlar veya sadece göstermelik çok cüzi vergi ödüyorlar. Böyle-

ce devlet işverenlerden de alması gereken vergiyi alamıyor. Bu devasa açığı nasıl karşılıyor devlet? Sigaradan alkole, temel besin maddelerinden akaryakıtı kadar nüfusun tümünün zorunlu olarak tükettiği tüm mallara astronomik vergiler yükleyerek bu açıklarını kapatmaya çalışıyorlar. Veya bu yıl yaşadığımız gibi bir Kararname ile Motorlu Taşıtlar Vergisi MTV'yi ödediniz ama bir kez daha ödeyin diyorlar. Bu kaynaklar yetmedikçe de yıllardır yaptıkları gibi kamu şirketlerini ve mallarını özelleştirip paraya çeviriyor, bu gelirlerin büyük kısmını ceplerine aktarıırken bir kısmı ile de hazinenin açıklarını kapatmaya çalışıyorlar.

Bu tablodan çıkan sonuç: İşçi ve emekçiler iliklerine kadar sömürülüp yoksulluk ve açlık sınırının altında yaşamaya zorlanırken işverenler, tekeller kazançlarına kazanç katıyorlar. Büyük tekeller ister istemez kapitalist ekonominin yönetilmesi gereği kazanç da göstermek durumunda kalıyorlar. Yine kapitalist sistemin finansal bir aygıtı olan Borsa'ya giriyorlar. İliklerine kadar sömürülen ve açlık ücretlerine esir olan işçi ve emekçiler ne yapıyorlar? Açlıktan ölmek ve yaşamlarını sürdürmek için Borsa'da Kumar oynuyorlar. Borsa'da yatırım yapıyor, pay alıyorlar. Bunun için de ya ceplerindeki kredi kartlarına borçlanıyor, ya da bankadan kredi çekip Borsa'da oynuyorlar. Tekeller kazanç yaptığı için onlara da kattıkları oranda gelir getiriyor. Böylece de yaşamlarını idame ettirmeye çalışıyorlar. Durumları daha iyi olanlar da Borsa'da oynuyor ve gelirlerini artırmaya çalışıyorlar. Böylece de "bu düzeyde ekonomik kriz ve gelir düşüklüğü olduğu halde tüm kafeler, restoranlar nasıl dolu oluyor?" sorusunun yanıtı ortaya çıkıyor. İşçi ve emekçilerin bankalardan kullandıkları tüketici kredileri, konut, araç kredileri ve ceplerindeki birden fazla kredi kartlarına borçlanarak geçinmeye çalışmaları ise bunun cabası. Bu nedenle fabrikadaki işçiden, sokaktaki parkçıya, hastanedeki hastabakıcıdan, bürodaki emekçiye, devlet dairesindeki memurdan taksi şoförüne kadar toplumun her kesiminden milyonlarca işçi ve emekçi ellerinde cep telefonları yaratabildikleri her fırsatta Borsa'yı takip ediyor, yatırım yaptıkları portföylerin durumunu izliyorlar.

Sonunda yine işverenler, tekeller ve onların devlet içindeki uzantıları servetlerine servet katıyorlar. Bankalar, sigortalar, holdingler altın günlerini yaşıyorlar. Katmerli olarak sömürdükleri işçi ve emekçileri de-

falarca kullanıp sömürüden yeni sömürü yöntemleri üretiyorlar. Böyle olabildiği için de kapitalist sistem ekonomisi ve finans yapısı dönmeye devam ediyor. Devlet de bin bir türlü takla atarak, içerdeki yetmeyince dış borç alarak o da yetmeyince kayıt dışı suç ticaretini kullanarak kaynak yaratıp sistemi ayakta tutmaya ve bu çarkın dönmelerini devam ettirmeye çalışıyor.

Şimdi düşününüz. Bu çark bir yerde açık verir, bozulur, hazine iflas eder ve tekeller, holdingler zarar etmeye başlar, bankalar, sigortalar zora girerse bu sistem ne hale gelir? İşte o zaman 80 milyon nüfusun yüzde 95'i her şeyini kaybeder, yaşamını sürdürmeyecek hale gelir ve isyan olur. Bugüne kadar kapitalist devletin uyguladığı tüm palyatif çözümler iflas eder. İşte Türkiye'nin gerçek durumu budur.

Konuya nereden başladık ve sonuçta neler geldi diyeceksiniz. Başa dönersek. Kapitalist sistemin ve devletin yarattığı bu çarpık ekonomik ve finansal yapı içinde birtakım asalaklar da on milyonlarca işçi ve emekçinin iliklerinden sırınga ile çekilen değerleri haybeden ceplerine dolduruyorlar, siyasetin, sporun, sanatın, vitrinine çıkartıyorlar ve o iliklerine kadar sömürülenler de bu tipleri alkışlıyor, heyecanla izliyorlar. Bizim için ayda 1 milyon Dolar kazanan bir asalağın sokakta katı atık toplayıp kilosunu 1 liraya satmaya çalışarak evini geçindirmeye çalışan emekçi ve madenlerde, tersanelerde, fabrikalarda artı-değer karşılığında sömürülerek çalıştırılan bir işçinin tırnağı kadar değeri yoktur.

Çürümüş, can çekişen ve battıkça da saldırganlaşan bir kapitalist sistem ve onun devleti ile karşı karşıyayız. Ancak onlar, yani burjuvazi, Komünist Partisi Manifestosu'nda çok isabetli yazıldığı gibi "kendi mezar kazıcılarını yaratıyorlar". Nokta! ■

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 29 Ekim 2023 Tarihli Açıklaması:

Demokratik ve Sosyalist Bir Cumhuriyet İçin Safları Sıklaştıralım

Türkiye Cumhuriyeti 100. kuruluş yılı dönümünü kutluyor. Bizler de Cumhuriyet'in 100. yılını kutlamayı istedik. Ancak, kutlama yerine gerçekten demokratik ve sosyalist bir cumhuriyete ulaşma stratejisine yoğunlaşmak durumunda kalıyoruz. Çünkü, var olan cumhuriyet hepimizin içinde yaşayarak tespit ettiğimiz şekilde demokratik olmayan bir cumhuriyettir. Türkiye Cumhuriyeti'nin 100 yıllık tarihi, tek adam ve tek parti yönetimi, Alevi, Rum, Ermeni, Kürt, Ezidi, Asuri Nasturi, Süryani, Keldani soykırımları, darbeler ve askersel faşist diktatörlük dönemleri ile nitelenebilir. "Egemenlik kayıtsız şartsız Türk milletindedir" sözü ile başlayan TC Anayasa'sı tüm diğer milliyetlerin yok sayılmasının anayasal ve resmi tescilidir. Halbuki bu topraklarda birden fazla değişik milliyete sahip halklar yaşamaktadır. Cumhuriyetin politik ve yönetsel yapısı ise buna göre belirlenmiştir.

Türk milletini bir kenara koyarsak bu devlette egemenlik de milletin değildir. Bu topraklarda emeğiyle, iş gücü ile tüm değerlerin yaratıcısı olan işçi sınıfının sömürülerek köleleştirilme dışında hiçbir hakkı yoktur. Diğer emekçi kesimlerin ve köylülüğün durumu farklı değildir. Dolayısıyla bu cumhuriyet nüfusun ezici çoğunluğunun ve tüm değerleri yaratan sınıfın temsilcisi değildir. Egemenlik hiçbir şekilde Türkiye işçi sınıfının ve halklarının değildir.

Türkiye Cumhuriyeti'ni burjuvazinin egemenliğinde olan bir cumhuriyettir. İşçi sınıfının, emekçilerin, köylülerin, Türkiye'de yaşayan ve TC yurttaşı olan halkların hiçbir söz hakkı yoktur. O nedenle 100. kuruluş yılı dönümünde Türkiye tekelci burjuvazisi kendi devletlerinin ve kendi egemenliklerinin kuruluşunu kutlamaktadırlar.

Türkiye'de cumhuriyetin kuruluşu ile içerde bu temel niteliksel sorun söz konusuysun, kendisini bu ülkenin sahibi gören tekelci burjuvazi ekonomik, politik ve ideolojik olarak bağımsız değildir. Milliyetçilik söylemleri ile mangalda kül bırakmayan egemen sınıflar kuruluşundan itibaren bu cumhuriyeti uluslararası emperyalist merkezlere göbekten bağımlı kılmışlardır. 1918 yılından 1921 yılına kadar sürdürülen Ulusal Kurtuluş Savaşı burjuvazinin sıklıkla propaganda ettiği gibi bir "Bağımsızlık Savaşı" veya "Milli Mücadele" olmamıştır. Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren emperyalizmin politik, ideolojik, askersel, ekonomik merkezlerine bağımlı kılınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nde "demokrasi" burjuvazinin diktatörlüğüdür, adalet burjuva adaletidir, halklar, milliyetleri, dinler ve mezhepler arasında eşit haklar yoktur, laiklik kuruluşundan itibaren olmamıştır, TC devleti İslam'ın Sünni Hanefi mezhebini resmi din olarak ilan etmiş ve devletin Diyanet İşleri Başkanlığını 1924 yılında kurmasıyla doğrudan devlete bağlı bir din olarak desteklemiştir. Dolayısıyla din ve devlet işleri ayrımı yerine devlet ile din işleri bütünleşmiştir.

Dersim ve Koçgiri katliamları ile Alevisler, Karadeniz'de ve daha sonra Orta Anadolu'da Rum katliamları ile zorunlu göçler, Ermeni Soykırımı'nın tanınmıyıp kalan az sayıda Ermeni yurttaşların zorla asimile edilmeye çalışılması, Kürt halkının yok sayılıp türkleştirilme çabası ve katliamlar ile zorunlu göçlere maruz kalması, 40 yıldır Kürt halkına karşı yürütülen savaş, 100 yıllık cumhuriyetin toplumsal yapısının bir yanısıdır. TC Devleti Kürdistan'ı "mahrumiyet bölgesi" olarak ilan etmiş ve sürgün yeri olarak belirlemiştir. 80'li, 90'lı yıllarda "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" ile sınırlarını dahi çiz-

miştir. Böyle bir devlet tüm halkların devleti olamaz. Ve böyle bir devlet demokratik değildir.

Türkiye Komünist Partisi, 10 Eylül 1920'de kurulduktan hemen sonra demokratik, sosyalist ve federatif yapıda bir Cumhuriyet'in kurulması için mücadeleye koyulmuştur. TKP kurulmadan önce Anadolu ve Rumeli'de faaliyet gösteren komünist gruplar bu faaliyetin içinden gelerek TKP'nin kuruluşuna katılmışlardır. TKP 1. Programı "Amele ve Rençber Şuraları Cumhuriyeti" hedefini koymuştur. TKP MK Genel Başkanı Mustafa Suphi yoldaşın söylemiyle, ulusal kurtuluş savaşı ile ülkenin bağımsızlığını kazanmak kadar önemli olan, ülke içinde sömürücü sınıfların egemenliğinin engellenmesidir. Komünist çeteler silah elde işgalci emperyalistlere karşı savaşmış, henüz nizami ordu kurulmadan büyük kahramanlıklara imza atmışlar ve direnişi örgütlemişlerdir. Bugün TC'nin resmi tarihinde bu mücadeleden söz edilmemektedir ve herşey Mustafa Kemal önderliğinde yürütülen bir "milli mücadele" ile anlatılmaktadır. Mustafa Suphi ve yoldaşları Ocak 1921'de atlı bir Kızıl Alay ile Bakü'den Türkiye'ye gelirken yolda dirençle karşılanmışlar ve sonunda Kemalist burjuvazi tarafından ve bizzat Mustafa Kemal Atatürk'ün emri, Kazım Karabekir'in uygulaması ile Karadeniz'in derin sularında, 1921 yılında, 28 Ocak'ı 29 Ocak'a bağlayan gece kalleşçe katledilmişlerdir. Bu katliam TC tarihinin ilk siyasi cinayetidir. Bu cinayet ile TC'nin emperyalizme bağımlı, kapitalist kalkınma modeli önündeki engeller temizlenmeye çalışılmıştır.

Türkiye Komünist Partisi, partimiz, Cumhuriyet'in 100. kuruluş yılı dönümünde 100 yıl önceki temel sorunların hiçbirinin çözülmediğini tespit ediyor. Sınıfsal ve toplumsal anlamda o gün hangi

sorunlar ile karşı karşıya idiysek bugün de aynı sorunlar ile karşı karşıyayız. Bu nedenle TKP olarak, Sosyalist Federatif bir cumhuriyetin kurulması için mücadeleyi başa almış durumdayız. Bu da ancak işbirlikçi tekelci burjuvazinin egemenliğine son vermek ile mümkündür. Günümüzde Mustafa Kemal Atatürk yönetiminin kötü bir kopyası olan ve milliyetçi unsurlara dinsel unsurları daha fazla ekleyen bir yönetimle karşı karşıyayız. Dinsel unsurların güçlenmesi özünde cumhuriyetin kuruluşu sürecinde dışlanan kesimlerin bugün ülke yönetiminde daha fazla söz sahibi olmuş olmalarından kaynaklanmaktadır. TC'yi yönetenler eski yöntemler ile devleti yönetmeyi devam edemeyeceklerini anladıkları için "Türk-İslam Sentezi" temelinde kurdukları devleti sürdürme yöntemine baş vurmuşlardır. Müslüman kitlelerin desteğini almak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Ancak, bu da bir oyalama ve işçi sınıfının, emekçi halkları yanıltma taktiğidir. Bunun da çare olmadığı görülmektedir. Olgunlaşmış tüm sınıfsal ve toplumsal sorunların çözümünün önünde hiçbir taktik uzun süreli kalıcı ve başarılı olamaz. Bu nedenle işçi sınıfının sınıfsal mücadelesi ile Kürt halkının özgürlük mücadelesinin birleşik stratejisi bu topraklarda demokratik ve federatif sosyalist bir çözümün güvencesidir. Ülkede gelişen birleşik mücadelenin her alanda elde ettiği mevziiler işçi sınıfının ve ezilen emekçi halkların zaferine bizi her gün daha fazla yakınlıştırmaktadır.

Zafere ulaştığımızda Mustafa Suphi ve yoldaşların tamamlamadığı görevleri tamamlamış olarak gerçek kutlamalarımızı gerçekleştireceğiz. Safları sıklaştıralım, savaşımızı güçlendirelim, yeni mevziiler kazanalım, zafer yakındır. ■

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi / 29 Ekim 2023

(www.turkiyekomunistpartisi.org sitesinden alınmıştır)

Sendikal Birlik, Emekli Hareketleri ve AKSAÇLILAR

Salih YİĞİT

Türkiye’de bir konu üzerine tartışılabilen yaygın olarak bir odaklanma sorunu ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu yazıda bu soruna kapılıp savrulmamak adına iki konunun altını çizmek gerekli olabilir.

Birincisi ve en önemlisi sendikal harekete odaklanabilmektir. Bu bağlamda sendikal hareket ne kadar güçlü ve başarılı olursa olsun toplumsal sorunların tümünün çözümü için yeterli olamayacağını gözden kaçırmamak lazımdır. Emekçilerin ve halkların hak mücadelesinin siyasi boyutu olmazsa olmazdır. Bu konuda gerekli siyasi örgütlenmelerin ve onların kendi aralarındaki ilişkilerinin önemini altını ne kadar çizersek çizelim bu nedenle yazının konusu değildir.

İkincisi emeklilerin kökenleri emekçiler olması nedeni onlardan geçmiş alışkanlıklarından çok farklı davranışlar beklenmemelidir. İşçilerin %8’lik sendikalaşma oranı emeklilerde %10’luk bir örgütlenme oranı ile karşıımızdadır. Yine Türkiye’de sendikal hareketin zafiyeti ve bölünmüşlüğü de neredeyse bire bir emekli hareketlerine yansımaktadır. Yani emeklilerin de düşük örgütlülük düzeyini eleştirirken bu gerçeklikler gözden kaçırılmamalıdır.

Ülkede sendikal alanda yaşananlar sadece Türkiye’ye özel bir durum değildir. Otuzlu yılların başına gelindiğinde Almanya’da yönelim sendikaları (Richtungsgewerkschaften) vardı ve sendikal hareket bölük pörçük bir durumdaydı. Bunların en önemlileri arasında Sosyal Demokrat Özgür Sendikalar (Die Freien Gewerkschaften), Hristiyan Sendikalar (Die Christlichen Gewerkschaften), Komünist Devrimci Sendikal Muhalefet (Die Revolutionäre Gewerkschafts-Op-
position) ve Liberal İşyeri Derneklerini (Die Hirsch-Dunckerschen Gewerkvereine) saymak mümkündür. Naziler Ocak 1933’te iktidarı gasp etti ve ilk işleri tüm sendikaları yasaklamak ve sendikacıları

tutuklamak oldu. Daha üç ay geçmeden Mart 1933’te Dachau Nazi Kampı öncelikle tutuklanan sendikacılar için kuruldu.

İlk devrimi yapacak sınıf olarak anılan, ilk işçi Sovyetlerini (Arbeiterräte) kuran Almanya işçi sınıfı tarumar edilmiş ve bir türlü sendikal birliğini sağlayamamış işçilerin farklı sendikal örgütlerini Naziler Dachau’da yan yana getirmişti. Dachau’da sendikacılar parçalanmış olmalarının Hitlerin iktidarı gasp etmesini kolaylaştırmış olduğu görüşünde birleştiler. Ekim 1949’da kurulan (DGB – Alman Sendikalar Birliği) birlik sendikası fikri de sendikacıların yoğun tutuklu buldukları Dachau ve Buchenwald Nazi kamplarında doğdu. (Bknz. Buchenwald halk cephesi komitesi tutanakları) Almanya’da çalışanların haklarının gelmiş geçmiş sosyalist ülkeler de dahil en ileride olmasını eğer sermayenin alicenaplığına bağlamıyorsa, sebebi elbette ki sendikal birliğini sağlamış olan işçi sınıfının gücü ve kazanımıdır. Birlik sendikacılığı işçilerin inançlarını, politik ve dünya görüşlerini hareket noktası olarak almaz. Bu da birlik sendikasının politik ve dünya görüşleri bakımından kesin tarafsızlığını gerektirir. Almanya’da emeklilere de birlik sendikaları sahip çıkmaktadır. Türkiye’de emekli olanın sendika üyeliği en geç bir yıl içinde düşerken, Almanya’da isteyen emekliler kendi iş kollarındaki sendikalarda tam üyeliklerine (seçme ve seçilme hakkı dahil) devam edebilmektedirler. Sadece metal iş kolunda 500bin emekli IG-Metal sendikasına üyedir. Böylece emekli haklarına duyarlılık sağlandığı gibi metal sendikası çok sayıda fahri emekli kadroyu da saflarına sağlamaktadır. Sendikalarda bu durum sonuç olarak emeklilerin kendi maaşları için ayrı bir mücadele vermelerini gereksiz kılmıştır.

Dünyadaki gelişmeleri çoğu zaman geriden takip eden Türkiye’ye gelince: Neredeyse çeyrek asırlık Erdoğan rejiminin erke geliş ve kalıcılığında Türkiye işçi sınıfının sendikal birliğinin yönelim sendikaları (Richtungsgewerkschaften)

varlığı nedeni bölünmüş olduğunun kolaylaştırdığı halen tartışılmamaktadır. ‘Sol-sosyal demokrat’ DİSK, ‘sağ-muhafazakâr’ TÜRK-İŞ ve ‘islam’ eğilimli HAK-İŞ bu bölünmüşlüğü başta gelen unsurlarıdır. Sonuç artık 26 milyona yakın sigortalı işçinin ancak 2 milyonu bile sendikalı değildir.

Sendikal hareketin güçsüzlüğü düşük işçi ücretlerinin en önemli nedenidir. Bu gerçeklik üretimi durdurabilme gücü bile olamayan emekliler için yaşanmaz bir durumu dayatmaktadır. Örneklersek bu gün için 30bin TL net asgari ücret (43.433 TL yoksulluk sınırı altında) kazanılmış olsa 19.500 ile 21.000 TL arası en düşük bir emekli maaşından (13.334 aylık sınırının üstünde) söz edebiliriz. Ancak asgari ücretin 11.402 TL olduğu günümüzde en düşük emekli maaşı 7.500 TL olabilmektedir.

Bu durumda yaşanabilir bir emekli maaşı için duygusal olarak sendikalardan umudu kesmek istemesek bile gerçeklik budur. Dileriz gençler kendilerine bizim kendimize bıraktığımız mirastan daha iyisini bırakırlar ve gerekli olan birlik sendikalarını kurarlar. Emekliler artık üretim sürecinin dışındadır ve dolayısı ile üretimde olmanın gücü ellerinde yoktur. Geriye kalan mücadele artık sendikal mücadele ile değil sosyal haklar çerçevesinde ele alınmak ve ona uygun bir örgütlenme biçimini önümüze koymaktadır. Emeklilerin üretimde olmamaları nedeni güçsüzlüklerini sayısal-toplumsal güçleri ile giderebilirler.

Son yıllarda ekonomik olarak hayatta kalabilme zorluğu ile karşı karşıya olan emeklilerin hak talepleri daha duyulur hale gelmektedir. Ancak 15Milyondan fazla emeklinin hali hazırda 1.5Milyonu bile en geniş anlamda örgütsel bir ilişki içinde değildir. Emekliler kendi örgütlen-

melerinde de gençliklerindeki alışkanlıklarını sürdürmektedirler. Hali hazırda yüze yakın emekli sendikası, derneği, partisi, meclisi, platformu, girişimi vb. faaliyet göstermektedir. ‘Yönelim sendikaları’ (Richtungsgewerkschaften) yerini ‘yönelim emekli kuruluşlara’ bırakmıştır.

Burada Georgi Dimitrov’un ‘öz deneyim iyidir ama daha önemli başka kaynaklar da vardır’ cümlesinden hareketle eski alışkanlıklardan sıyrılıp emeklilerin ‘yönelim örgütlenmeleri’ yerine ‘birlik örgütlenmeleri’ yaşama geçirmek mümkündür. Bu konuda son aylarda ortaya çıkan AKSAÇLILAR sosyal medya hareketi bize önemli ipuçları vermektedir. (<https://www.facebook.com/groups/aksacilarhareketi>) Aksaçlılar emeklilerin inançlarını, politik ve dünya görüşlerini hareket noktası olarak almıyor. Tek ortak paydaları Emekli olmak, Aksaçlı olmayı vurguluyorlar. Bu Aksaçlıların politik ve dünya görüşleri bakımından kesin tarafsızlığı demektir. İzlenen yaklaşımları konusunda Almanya’daki birlik örgütlenme anlayışının da ilerisindedir. Çünkü Aksaçlılar ‘yönelim örgütlenmeleri’ni de karşılarına almamakta, dışlamamakta ak-

sine söylem ve eylem birliği sağlanamasa bile yan yana olmaya önem vermektedirler.

80'li yıllarda Almanya'da Bedel miktarının düşürülmesi ve Pasaport harçlarının indirilmesi için sadece bu amaçlara odaklanmış binlerce Türkiyeli göçmenin nasıl hareketlendirildiği bu yaklaşıma iyi bir örnektir. O dönemde cuntayı destekleyen bireylerin dahi kendi çıkarları ile geliştikleri için özünde anti-cunta bir hareket olan bu harekete aktif olarak katıldıkları ve bunun istemlerin kabul ettirilmesi konusunda sonuç alıcı olmuştur.

Aksaçlılar hareketinin bir sosyal medya hareketi olması diğer bir özelliği olarak ta dikkat çekmektedir. Bu konuda yine eski alışkanlıklar karşımıza çıkmaktadır. Eylem deyince akla ilk gelenin miting, yürüyüş, toplu basın açıklaması, oturma eylemi, ülke çapında, yerel olmayan yüz yüze toplantılar vb. akla gelmektedir. Bu alandaki yetersizlikler de emeklilerin ilgisizliği olarak değerlendirilip moral bozukluğu yaşanmaktadır. Ancak genç EYT'liler ve kalan emeklilerin yüzde onu hariç kimsenin ekonomik olarak dar yaşam alanı dışına bir toplantıya katılma için ne mali imkanı ne de yaşları ve sağlıkları nedeniyle yürüyüş vb. eylemlere katılacak mecalleri vardır. Burada yeni mücadele biçimleri geliştirebilmek için ilk adım ilk akla gelenlerden vaz geçip ve emeklilerin hepsinin katılabileceği yeni yöntemleri düşünmeye başlamak ve denemek olmalıdır. Bu nedenle Aksaçlılar hareketi tüm bu bakımlardan ülke çapında temiz ve taze bir hava olabilir. Önemli olan eskiden sıyrılmamasak bile yeniye de bir şans veremektir.

Ama yerelde olan bir ihtiyacı da görmezden gelmemek gerekir. Emekliler sosyal medya dışında da bir araya gelebilmelidir. Kendi yaşam alanlarına yakın mesafedeki kuruluş ve etkinliklere ilgilerini beslemek gerekir. Bu konuda hemen hemen tüm şehirlerde şubesi bulunan Türkiye Emekliler Derneği-TÜED'e ve bir yatay örgütlenme biçimi ile yeni ve başarılı gelişmekte olan Emekliler Meclislerine dikkat çekmek ve emeklileri bu konularda teşvik etmek faydalı olacaktır.

Son olarak altının kalın çizilmesi gereken bir konuda emeklilerin her çeşit bir aradıklarının hiç birini ötekileştirmeden hepsini değerli bulmanın önemi vurgulanmalıdır. Nedeni Tavşan besleme veya güvercin yetiştirme olsa bile! Emekliler bir araya gelin! ■

Tüm Emeklilere ve Emekli Örgütlerine

Her geçen gün ülkemizde emeklilerin yaşamı sürdürülemez hale geliyor. On altı milyon üzerinde emeklinin bu durumdan rahatsız olmayana neredeyse yok. Çıkış yolunun da emeklilerin seslerini birlikte çıkartması, örgütlenmesi olduğu genel kanı olmakla birlikte iki sorunla karşı karşıyayız. Birincisi son yıllarda 'örgüt' kelimesi giderek olumsuz her konu ile bağlatıldığı için 'örgütlülük' doğal olarak vatandaşın çok tercihi olan bir durum değil. İkincisi ise her türlü beraberliği kendi çıkarları açısından bilinçli olarak bölmeye çalışan çevreler olmakla beraber daha önemlisi örgütlülüğü savunan bizler de oldum olası kronik ve uğursuz bir bölünme alışkanlığımızı sürdürüyoruz. Konu emekliler olunca bir milyondan on üyeye, dernekten federasyona, partiden, sendikadan platforma, yatay örgütlenmeden dikey örgütlenmeye takip edebildiğimiz kadarıyla yüzün üzerinde akla gelebilecek her türlü örgütlenme biçimiyle karşı karşıyayız. Örgütlenelim, birleşelim dedikçe daha da bölünüyoruz. İstinasız hepimiz aynı zorlukları yaşıyoruz ve sorunları biliyoruz.

Yani HEPİMİZ AYNI RESME BAKIYORUZ. Aynı resme bakınca cevaplarımız farklı ama bir sorumuz ortak.

NE YAPMALI?

Kısa bir süre önce Aksaçlı bir kız kardeşimiz 'AYRI IRMAKLAR OL-SAK DA AYNI DENİZE AKIYORUZ' şeklinde bir metafor yani doğadan bir benzetme kullandı. Bu metafor üzerinden devam edersek; birileri barajlar, setler kursa da, mecrasını değiştirmeye çalışsa da akamayan su ya kurur ya da yolunu bulur ve sonunda denize ulaşır. Bu doğanın kaçınılmaz gerçekliğidir. Burada ırmak denizin yapısını sorgulayamaz bile. Kendisi tatlı denizin tuzlu olduğunu bile bile akar ve akmaktan vazgeçmez. Bu doğal, kaçınılmaz durum da ırmakların birlikte aktıkları yerde istemese bile denizi de iklimi de değiştirir. Böyle bakarsak gelin NE YAPMALI? Sorusuna ortak bir cevap

arayalım.

- Gelin** emeklilerin hiçbir örgütlenme çalışmasını ötekileştirmeyelim.
- Gelin** biri birimizin farklı örgütlenme tercihlerini eleştirmek, bu konuda enerji harcamak yerine kendi doğru bulduğumuz örgütü en güçlü hale getirelim ve örnek olalım.
- Gelin** iki tek tek emekli veya iki emekli örgütü bir araya geliyorsa ve görüşlerimiz farklı olsa bile bu durumu değerli bulduğumuzu birlikte söyleyelim ve 'öcüleştirmeye' karşı ÖRGÜTLÜLÜĞÜ birlikte savunalım.
- Gelin** birleşemiyorsak, eylem birliği, güç birliği hatta söylem birliği bile yapamıyorsak YAN YANA durmayı deneyelim ve birlik olmayı birlikte öğrenelim!
- Gelin** aktığımız denizi de beraber belirleyelim beraber etkileyelim!
- Gelin** kendisi bir örgüt olmayan, olmayı da hedeflemeyen ve tek ortak paydası EMEKLİLER olan Aksaçlılar hareketinde YAN YANA gelelim
 - Aksaçlılarda YAN YANA gelmek kendi renginden feragat etmek değildir. Aksine kendi varlığıyla güçlenmeye devam etmek, bulunduğu her yerde emeklilerin birliğini savunmaktır.
 - Aksaçlılarda YAN YANA gelenler emeklilerle ilgili tüm kendi çalışmalarını serbestçe ve engelsiz paylaşabilir ve ister ikili ister ilgi duyanlarla iletişime geçebilir ve kendi çalışmasına, örgütüne vb. davet edebilir böylece herkesin tüm çalışmalarından haberdar olmasını sağlarlar.
 - Aksaçlılara akan tüm ırmaklar doğal olarak yolda birleşebilir veya derelere de ayrılabilirler ama asla düşman olmazlar çünkü sonunda mutlaka buluşacaklarının bilincindedirler.
 - Aksaçlılar bir kişi veya gurubun denetiminde ve yönetiminde olmadığı gibi bir sözcüsü vb. de yoktur. Aksaçlılarda YAN YANA gelen herkes kendi kimliği ile Aksaçlıların doğal sözcüsüdür. Aksaçlılar bugüne değin

alışageldiğimizden farklı dinamik, aktif ve günümüzün koşullarına uygun tek bir ortak paydaya, emekli olmuş olmaya odaklanan yeni bir harekettir.

7. **Gelin** ilk iki ayda Facebook Türkiye'nin tüm engellemelerine rağmen katılanların sayısı altmış bini geçen Aksaçlıları milyonlara birlikte taşıyalım ve böylece YAN YANA hepimiz birlikte güçlenelim.

8. **Gelin** genç nesillere gençliğimizde başaramadıklarımızdan nasihat üretmek yerine biz emekliler, hak mücadelesinde saçını aşırımlar yani Aksaçlılar olarak YAN YANA gelerek birlikteliğe önemli bir adım atarak onlara iyi örnek olalım.

9. **Gelin** 2024 Mart ayında yerel seçimlerden önce TBMM'de istinasız tüm emekliler alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşların katılacağı sadeleştirilmiş ve emekliler odaklı ve dinleyiciye açık büyük bir konferans ve basın toplantısını YAN YANA düzenleyelim. Bu sıra dışı ve yeni etkinliğin içeriğini ve yöntemini de birlikte belirleyelim ve hazırlayalım.

GELİN BİRLİKTE BAKTIĞIMIZ RESMİ KENDİ RENKLERİMİZİ DE KATARAK DEĞİŞTİRELİM! 21 KASIM 2023 ■

Ülfet ÇETİN/Zonguldak, Serap AKPINAR/İzmir, Yusuf BAĞATAR/İstanbul, Fahriye DAMAR/Karaburun-İzmir, Prof. Fevzi DEMİR/Sığacık-İzmir, Halit ERDEM/İstanbul, Ayşe GÜLMEN/İzmir, Memnune KARDAŞ/Çanakkale, Yılmaz KÖPRÜCÜ/Balıkesir, Ufuk SAKA/Fethiye, Celal SONUVAR/Mersin, Haluk SOYSAL/Gaziantep, Selçuk SÜZEN/Gebze-Kocaeli, Ömer UZ/Adana, İlhan YAVUZ/Altınoluk-Edremit, Salih YİĞİT/Bozburun-Marmaris, Salih Zeki TOMBAK/İstanbul, Sadettin KILIÇ/Ankara

<https://www.facebook.com/groups/aksaclilarhareketi>

Yaratıcı Bir Emeklilik Hareketi “AKSAÇLILAR”

□ Halit ERDEM

Emeklilik insan hayatında kaçınılmaz bir durak, uzun çalışma yıllarından sonra dingin bir dönem. Beklentimiz öyle olması; aktif çalışma döneminde kazandığınız ücretin/maaşın bir bölümünü devlete, devletin güvencesindeki emeklilik kurumuna emanet ediyoruz ve belirli bir süre ve miktar dolduktan/biriktikten sonra hakkımız olanı geri alıyoruz.

Gerçek hayatta meselenin bu kadar basit olmadığını, pek çok faktöre bağlı olduğunu yaşamamızda gördük. Emeklilik kurumu, bizde Sosyal Güvenlik Kurumu, çalışma hayatının başında kuruma ödenecek prim miktarını, sigortalı gün süresini hesaplayıp, günü geldiğinde de emekliliği hak ettiğinizi bize bildiriyor ve çalışan insanın emeklilik yaşamı başlıyor. Kuşkusuz bunlar bir anda olmuyor; işçi, işveren, devlet/idare üçgeninde tarih boyunca yaşanan ilişkiler, mücadeleler sonucu ve sosyal hak kavramının ortaya çıkmasıyla başlıyor ve gelişiyor.

Bugün bir emeklilik hareketine ihtiyaç var mı? Bu soruyu hepimiz çeşitli nedenlerle evet var diye cevaplayabiliriz ama cevabı evet olanlar aynı anda oturup düşünmeye başlıyor. Bence esas soru neden değil nasıl bir hareket olmalıdır. Çünkü neden böyle bir harekete ihtiyaç olduğunu, neye ihtiyacımız olduğunu ve bu ihtiyaçlarımızın karşılanabilir, giderilebilir olduğunu günlük yaşamımızdan, deneyimlerimizden bir çırpıda bulup çıkarabiliriz; esas muamma, sorun bunun nasıl olacağıdır.

İçinden geldiğimiz aktif çalışma yaşamında karşı karşıya olduğumuz sorunları çözmek, hakkımız olduğuna inandıklarımızı alabilmek için çeşitli araçlara, yöntemlere başvurduğumuzu çalışma hayatı içinde kendi deneyimlerimizle ve tarih okumalarıyla biliyoruz ve öğreniyoruz. Doğal olarak ta bugün haklarımızı, ihtiyaçlarımızı bu alışı geldiğimiz, bildiğimiz araçlara, yöntemlere başvurarak elde edeceğimizi düşünüyoruz. Bu doğaldır; ancak böyle düşündüğümüzde anında çalışma

hayatında sahip olduğumuz bazı şeylerin bugün, emeklilikte artık elimizde olmadığını da fark edebiliriz.

Öncelikle karşımızda, devletin bir kurumu, SGK dışında bir muhatabımız yok. O da bizi, emeklileri muhatap olarak kabul etmiyor. İkincisi, aktif çalışma hayatımızda her nerede çalışıyorsak bir üretim yapıyor, bir değer/artı değer üretiyorduk. Bugün çalışanların, memurların ellerinde olan değer, hizmet üretmekten gelen zorlayıcı bir gücümüz yok. O zaman elimizde ne var: 1) muhatabımız, hakkımızda karar verici durumunda olan devlet ve siyasi iktidar, 2) bizi haklı bulacak ve destekleyecek kamuoyu ve de 3) bugün ayrı ayrı olsak ta, varlığımız, çokluğumuz ve haklılığımız.

İŞTE “AKSAÇLILAR” HAREKETİ BU NEDENLE HEPİMİZİ TÜM EMEKLİLERİ KUCAKLAYAN, KAMUOYU DESTEĞİ SAĞLAYACAK VE SESİMİZİ DUYURACAK BİR HAREKETTİR.

“AKSAÇLILAR” EMEKLİLİK HAREKETİ YENİ BİR YOL ARAYISIDIR

Bundan önceki paragraf bu sözlerle bitiyor. Kısaca ifade ederek önümüzde yürüyecek yolumuzu da ifade eden bu üçlemeyi açmaya çalışacağım: “birlik” olmayı, bir arada olmayı nasıl başaracağız, “haklılığımızı” nasıl anlatacağız, “sesimizi” nasıl duyuracağız. Bugüne kadar başvurulmuş, defalarca denenmiş ancak bir sonuç alınmamış düşünceleri, pratikleri ayıklayarak gidersek esas meseleyi daha

net görebilir ve bunun üzerine düşüneceğimizi yoğunlaştırabiliriz kanaatindeyim.

Birlik üzerine konuşurken akla ilk gelen kavram örgütlülük ve örgütlenme oluyor. Örgüt ve örgütlenme kavramı yeterince açıldı ve bizim amaçlarımıza denk gelmediği düşüncesine bende katılıyorum. Örgütlülük kötü bir şey değil ancak emeklilerin daha kapsayıcı bir yapılanmaya ihtiyacı var. Örgüt kavramı olduğu gibi örgütlülüğün araçları da bize uygun değil: örneğin parti, sendika, dernek, vakıf gibi araçlar. Bunların içinde sendikalaşma ve dernekleşme daha çok başvurulan araçlar olduğu için üzerinde durmalı ve işimizi kolaylaştırmıyorsa bu araçları da elemeli ve enerjimizi daha yaratıcı alanlara harcamalıyız.

Emekliler sendikası, başka bir seçenek bulunmadığı için başvurulan geleneksel, etkisiz, kolaycı bir yol gibi görülüyor. Bunu halen bu uğurda çaba gösteren emekli dostlarımızın emeklerini küçümsemek için söylemiyorum, kuşkusuz bu çabalarda büyük yürüyüşümüz içinde önemli rol oynayabilir ve verilen emekler değerlendirilebilir ancak bunları daha sonraki başlıklarda; ne yapmalıyız, neler yapılabilir sorularına cevap bulmak için yeniden ve daha geniş ele alabiliriz. Şimdilik sendikaların; **bir**, muhatabı olmadığı için, **iki**, bir yaptırım gücüne sahip olmadığı ve **üç**, bir emeklilik sendikacılığının hayatta karşılığı olmadığı için kullanılacak bir araç, başvurulacak bir yol olmadığı, enerjimizi ve düşüncelerimizi daha iyi kullanmamız gerektiğini düşündüğüm için söylüyorum.

Dernek seçeneğini de benzer sebeplerle

ayıklamak istiyorum. Derneklerin de başarılı, örnek alınabilecek ve emeklilik hayatımıza anlam katacak pratikleri vardır kuşkusuz, ancak bugünkünden daha geniş ve güçlü bir birlik potansiyeli taşımadığı için, dernek kurma yolunu ve yöntemini de ayıklayabiliriz. Sendikalarla olduğu gibi Emekli dernekleriyle ilgilenen emekli dostlarımızın çabaları da değerlidir.

Yazarken birazda çekinmiyor değilim; uzun yazılar okunmuyor diye şikayet edenler haksız değil ama sanki bana zamanımız var ve henüz yürünmeyen bir yolda bir iz, bir patika yaratmak için biraz düşünsel çaba göstermeliyiz gibi geliyor. Ama yine de burada bir özet yapmak istiyorum. Özetle bugün söylemek istediğim: “AKSAÇLILAR” hareketinin doğru yolda ilerlediği, tüm emek verenlere teşekkür dileklerimi iletmem gerektiğini belirtmek ve örgütlenme yerine daha gevşek ama kucaklayıcı “BİRLİK” demenin daha doğru olacağını düşünüyorum.

“AKSAÇLILAR” TOPLUMUN AYNASIDIR!

Emeklilerin birliğinin önünde pek çok engel var: daha geçen günlerde iktidar “gönlünden kopan” ikramiye adıyla yapacağı ödemeyi bile çalışan emeklilere vermeyerek ayrımcılık, bölücülük yaptı. Bununla neyi meram etti acaba? Emeklilerin, emekli olduktan sonra çalışmaması gerektiğini mi? Madem çalışabiliyorsun neden emekli oldun, o zaman aldığın para sana yeter mi demek istedi? Yoksa hazine neden daha az para çıksın, parayı idareli kullanmak gerek! zaten çalışıyor, onların ihtiyacı yok mu demek istedi? Soruları çoğaltabiliriz ama kimse bu sorulara mantıklı cevaplar veremez. Bunlara kim cevap verecek? Kim emeklilerin sesini kamuoyuna duyuracak? İşte güçlü bir birliğe, emeklilerin birliğine bunun için ihtiyaç var.

Ama bir de siyaset ayrımı yapıp, bizi destekleyene ikramiye var, yoksa yok derlerse şaşırمام. Sonuç olarak hakkımızda başkaları karar veriyor. Çalışana vermiyorum diyor, maaşlarla dilediği gibi oynuyor; enflasyon maaş hesaplamada azalıyor, sonra birdenbire eski seviyesinin

Demek ki biz değerliyiz ama gücümüzü bugüne kadarki çabalarımızla açığa çıkaramadık. O zaman yeni bir şeyler bulalım: esasında söyleyeceğim yeni de değil; birbirimize değer verirsek önce güçlü bir ses olabiliriz. Sonra ne yapacağımıza birlikte karar veririz. Eskilerden, binlerce yıldan beri deneylerden, uygulamalardan süzülerek bugüne gelen bir kurum var: MECLİS. Toplanma, bir arada olma, sorunları görüşme, karar verme, karar verilen yer anlamına geliyor basitçe.

üzerine fırlıyor, marketlerde fiyatlarda indirimler yapıyor ve gözlerimizin önünde daha bir sürü entrika, oyun oynanıyor. Bir şey daha var: Demek ki biz önemliyiz, çoğuz ama acaba kendi gücümüzü ve değerimizi mi biliyoruz?

AKSAÇLILAR hareketi öncelikle bana değerli olduğumuzu hatırlattı. Öncelikle kendimize değer vermeliyiz. Kaç yaşında olursak olalım kimse bizi bir kenara atamaz... Demek ki biz değerliyiz ama gücümüzü bugüne kadarki çabalarımızla açığa çıkaramadık. O zaman yeni bir şeyler bulalım: esasında söyleyeceğim yeni de değil; birbirimize değer verirsek önce güçlü bir ses olabiliriz. Sonra ne yapacağımıza birlikte karar veririz. Eskilerden, binlerce yıldan beri deneylerden, uygulamalardan süzülerek bugüne gelen bir kurum var: MECLİS. Toplanma, bir arada olma, sorunları görüşme, karar verme, karar verilen yer anlamına geliyor basitçe. Emekli Meclislerinde bir araya gelebiliriz. Toplanma, görüşme, bir araya gelme araçları çok gelişti. AKSAÇLILAR hareketini meydana çıkaran dostlarımız bize çok kullanışlı bir araç hazırladılar. Buraya görüş bildirmek isteyen her emekli katılabiliyor. Ancak bir kurumsal yapıya ihtiyaç olursa en verimli ve işlevli olanın "Emekliler Meclisleri" olabileceğini düşünüyorum.

Önerilerimi şöyle özetleyebilirim:

Birincisi, halen faaliyette olan tüm sendikaların üyelerinin emekli olduktan sonra da üyeliklerinin devam ettirilmesi,

İkincisi, yaşam alanlarında, mahallelerde Emekliler bir araya gelerek Emekliler Meclislerini kurması, belirli aralıklarla bir araya gelerek sorunlarını görüşebilmesi; toplanma mekânı olarak, sendikalarından, emekli derneklerinden destek alınması,

Üçüncüsü, Emekliler dernekleri ile bağlar kurulması, karşılıklı olarak yardımlaşma ve dayanışma konularının neler olabileceğinin görüşülmesi,

Dördüncüsü, bugüne kadar kurulmuş tüm Emekli sendikaları ve örgütlü yapıların temsilcilerinin, mahallelerde oluşturulacak Emekliler meclislerinde bulunması, görüşlerini açıklaması,

Beşincisi de, AKSAÇLILAR hareketi hiçbir örgütün ulaşamayacağı çevrelerin, giderek tüm emeklilerin sanal dünyada sesi, AKSAÇLILAR dünyasının büyük meclisi, tartışma ve görüş alış verişi platformu haline gelebilir.

Gereçleri ve açılımları üzerinde çalışma sözü vererek sevgi ve saygılarımla.■

Ressam Orhan Taylan'ın Ardından...

□ Armağan BARIŞGÜL

4 Kasım 2023, Cumartesi günü sosyal medyaya Ressam Orhan Taylan'ın yaşamını yitirdiği haberi düştü. Üzülmemek elden değil! Kendisiyle ilgili olarak, "1 Mayıs Ressamı, 1 Mayıs afişini yapan ressam..." başlığı altında haber, yazı, yorumlar yayımlanmaya başladı.

Ressam Orhan Taylan'ı '70'li yıllarda DİSK/T.Maden-İş Sendikası adına Kemal Türkler'in imtiyaz sahibi olduğu ve o zaman günlük olarak yayımlanan Politika Gazetesi'nin baş sayfasında yayımlanan desenleriyle, birçok işçi-sendika, kadın ve gençlik basınında tanıdık. 12 Eylül Darbesine çeyrek kaldığı günlerde Politika Gazetesi'nin başköşesinde yayımlanan faşist A.Türkeş'in beynine indirilmiş bir yumruktan ağızından mermilerin çıkmasını betimleyen deseni o gündür bugündür hafızamda hala taptazedir. Bizler, İlerici Liseliler Derneği (İLD), İlerici Gençler Derneği (İGD) ve İlerici Kadınlar Derneği (İKD) üyeleri, sempatanları ve militanları olarak onun sevgisiyle büyüdük. Ona olan sevgimiz işçi sınıfına karşı olan sevgi ve bağlılıktan kaynaklanmaktaydı. Çünkü Ressam Orhan Taylan, işçi sınıfının ressamıydı. İşçi sınıfının öncü politik örgütü Türkiye Komünist Partisi (TKP)'nin bir neferiydi. Yeteneğini, enerjisini, emeğini "Savaşsız sömürsüz bir dünya!" için

kullandı. Barış Derneği Davası'nda idamla yargılandı. Mahkemede arkadaşları gibi faşizme karşı direnerek örnek bir savunma yaptı. Ve cezaevinde de resim ve desenler çizerek çalışma ve mücadelesini sürdürdü.

Hem bir işçi, şair ve yazar olarak Orhan Taylan'a karşı her zaman sıcak bir ilgim oldu. 1991 yılında Yeşilköy/Yeşilyurt'ta görev yaptığım bir sırada ankesörlü telefon kabinesinden arayarak kendisiyle tanışmak istediğimi belirterek atölyesine gittim. Çok heyecanlıydım, çünkü yıllardan beri çalışmalarını/desenlerini ilgiyle izlemekte olduğum ülkemizin ve dünyanın en değerli kişilerinden birisiyle yüzyüze gelerek tanışmaktaydım. Kapıdan atölyeye girdiğimde sohbet etmekte olduğu birkaç arkadaşı/dostu yanımdaydı. Atölyede çalışan/desen çizen/kurs gören birkaç kişi daha vardı. Ve ayağa kalkarak beni içten karşılayıp tanıştıktan sonra atölyeyi gezip sohbet ettik. Tarihi mermer döşemeli binanın balkonları çiçeklerle doluydu. Çiçeklere bakılarak, "Çiçekler, çok güzeldir." Dedi, sınırsız sesiyle. Bir süre sonra görev yapmakta olduğum yere dönmek üzere ayrıldım. Aradan aylar geçti, kendisiyle tekrar görüşmek istediğimi bildirince, "Valizlerim hazır, İtalya'ya gideceğim, başka zaman görüşelim." Dedi. Aradan birkaç yıl geçti. İsteğim üzerine bana desen ve çalışmalarını içeren katalog

ve broşürler gönderdi. O barış, özgürlük, emek, demokrasi ve eşitlik içerikli katalog ve broşürlerini kitaplığımın başucunda saklı tuttum.

Dört yıl önce bir hazan günü yolum Asmalımescit'e düştü. Beraber olduğum sevgili Orhan Demirbağ ile birlikte atölyesine doğru gittik. Atölye kapalıydı. "Nasip olursa başka zaman!" deyip geri döndük. Kendisiyle buluşup sohbet etmek, bir sıcak çayımı içmek ve kendisine ithaf ettiğim "Hasret Resimleri" şiirinde yer aldığı ilk yapıtım olan Güneş Düştü Denize'yi imzalayarak kendisine sunmak, niyetimiz. Her ne kadar bu duygu içimde kabardıysa da kendisiyle bir daha yüzyüze gelmek nasip olmadı. Ve son olarak iki yıldan beri üzerinde çalıştığım İşçi Sınıfı Destanı adlı yapıtımda da Orhan Taylan'ı andım. Sanırım, Ressam Orhan Taylan'ı anmadan bir işçi sınıfı destanını yazmak hem etik değil, hem de eksik kaldı diye düşünmekteydim.

Uluslar arası işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs'ın simge afişleri 'dünyayı avuçlarında taşıyan nasırlı eller ve kollarından zincire vurulmuş işçi' afişlerini çizmesiyle ün yapan Orhan Taylan'ın adı ülke sınırlarını aşarak dünyaca tanınmasını sağladı. Yaşam ve ölüm diyalektik bir bağ içinde barınır. Yaşamın yüzü her ne kadar sıcaksa ölümün yüzü de bir o kadar soğuktur.

Orhan Taylan, coğrafyamızın yüz akıdır. Adı ve anısı 1 Mayıs'larda, barış mücadelesinde, anti-faşist direnişlerde, halkların eşitlik ve kardeşlik yürüyüşlerinde bir kıvılcık gibi dalgalanacak! İşçiler, emekçiler, sanatçılar O'nun acısını yüreğine gömerek, yüreğine taş basacak ve anısının önünde eğilecek. O'nun adı, yaşamı, yapıtları unutulmayacak. Sevgili oğlu Ferhat'a, eşi Melek Ulagay'a, dost ve yoldaşlarına baş sağlığı dilerim. Anısına saygıyla! ■

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 7 Kasım 2023 Tarihli Açıklaması:

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi Yolumuzu Aydınlatıyor

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi 106 yaşında. Ayakların baş olduğu, işçi sınıfının devletin kurulduğu, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete son verildiği, toplumsal sistem olan sosyalizmin kurulduğu o gün bütün dünyanın dengeleri alt üst oldu. O günden sonra sınıf savaşımı uluslararası alanda iki sistemin savaşımı düzeyine yükseldi. 26 milyon yiğit Sovyet evladını feda ederek Hitler faşizmini yenen ve akabinde sosyalizmi bir dünya sistemi düzeyine yükselten süreç 7 Kasım 1917'de başlamıştı.

Sovyetler Birliği'nin işçi sınıfına ve sömürülen yoksul dünya halklarına kazandırdıkları saymakla bitmez. Kapitalist sistemde sömürülen ve insan yerine konulmayan işçi sınıfının devlet yönettiği, işçilerin, köylülerin aydın, mühendis ve bilim adamı olduğu bir düzen kuruldu. Kadınların özgürleşmesi ve eşit haklar elde etmeleri ilk olarak sosyalizmde gerçekleşti. "Halkların Hapishanesi" olarak nitelendirilen Çarlık Rusyasından, halkların eşit ve özgürce bir arada yaşadığı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği oluştu. Ulusal Sorun'un çözümü tüm dünya halklarına ilham oldu. Sovyet halklarının başta sağlık ve eğitim olmak üzere tüm toplumsal hizmetlere ücretsiz olarak kavuşmaları sosyalizm sayesinde oldu. Sovyetler Birliği'nde ilk metro 1933 yılında inşa edildi. 1 milyon nüfusu aşan her şehre metro inşa edilmesi kanun oldu. Konut sorunu sosyal bir sorun olmaktan çıkarıldı. Her Sovyet yurttaşının bir yuvası oldu ve sadece enerji giderlerine cüzzi katkıda bulunarak ömür boyu konutta yaşama hakkı verildi. Okuma yazma seferberliği özellikle Kafkaslar ve Orta Asya Cumhuriyetleri gibi son derece geri bırakılmış coğrafyalarda kültürel bir atılıma yol açtı. Kültür, sanat, edebiyat faaliyetleri ve devletin sunduğu muazzam olanaklar ülkenin en ücra köşelerine kadar tüm Sovyet halklarının ilgiyle yararlandığı bir seviyeye geldi. Eskiden sadece üst sınıflara hitap eden ve kapitalist ülkelerde burjuvaziye özgün olan opera, bale, tiyatro ve konserler Sovyetler Birliği'nde herkesin ulaşabildiği etkinlikler haline aldı. Tıpta, bilimde, tekno-

lojide, sporda dünya birincisi oldu. Uzayı fethetti. Batıda Baltık Denizinden, doğuda Büyük Okyanusa kadar devasa coğrafyada elektrik, karayolu, demiryolu, havayolu ağları kuruldu. Feodal bir tarım ülkesinden büyük kombinatlara sahip bir sanayi devleti, tarımı ise kolektifleştirerek tarım sanayi kompleksleri temelinde bir tarım devleti kuruldu. Ebeveynlerin çocuklarının gelecekleri için endişe etmedikleri, tek ayrıcalıklı sınıfın çocukları olduğu bir düzen kuruldu. Emekli olmanın gururla yaşandığı ve emekli olanların yaşamının o dönemini çalışma yaşamında yapamadıklarını yapabildikleri koşullara sahip olundu. Sosyalizmin uygulamaları, karşıt sistem olan kapitalizmde işçi ve emekçilere sosyal haklar tanınmasını zorladı. Sovyetler Birliği sayesinde Amerikan, Alman, İngiliz ve Fransız işçisi daha fazla sosyal kazanımlar elde ettiler. Sömürgeler tek tek bağımsızlıklarını kazanmaya, ulusal kurtuluş mücadeleleri demokratik düzenlerin kurulması ile sonuçlandı. Sovyet sosyalizmi dünyada bugün dahi silinmeyecek izler bıraktı. Günümüz kapitalist Rusya'sı üzerine bir taş koymadığı halde 74 yıllık reel sosyalizm deneyinin altyapısı ile 32 yıldır yaşamını sürdürüyor.

Önce Sovyetler Birliği ve ardından da Dünya Sosyalist Sistemi devletlerinin tümünde 90'lı yılların başında yaşanan karşı-devrim sonucunda tüm elde edilen kazanımlar yitirildi. Karşı-devrimin nasıl ve neden kazanabildiği o tarihten itibaren komünistler için en önemli soru oldu. Partimiz de içinde bir dizi kardeş parti bu alanda bilimsel çalışmalar yaparak belirli sonuçlara vardılar. Sovyetler Birliği maalesef adını taşıdığı Sovyetlerin toplumsal ve siyasal alanda işlevlerini yitirmesiyle bu sürece girdi. 7 Kasım 1917 Devrimi "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganı ile yaşama geçmişti. İşçi-Köylü-Asker Sovyetleri ülkenin yerellerden en merkezi kademesine kadar iktidar organıydı. En üst yürütme organı Yüksek Sovyet Prezidyumu idi. Süreç içinde Sovyetlerin yerini Parti aldı. SBKP siyasal önderlik yapması ve Sovyetler içinde etkin politik faaliyet yürütmesi gerekirken Sovyetlerin bileşi-

mini ve niteliğini Parti organları haline dönüştürerek Sovyetlerin asıl niteliği ile işlemeye hale gelmesine neden oldu. İşçi sınıfında, köylülükte, tüm Sovyet yurttaşlarında sistem ile bir yabancılaşma süreci yaşandı. Bu nedendir ki karşı-devrim sürecinde kitleler sosyalizme sahip çıkmadılar. Partinin bu düzeyde devlet ile bütünleşmesi ve Sovyetlerin yerini alması toplumsal denetim mekanizmalarını işlemeye hale getirdi. 1991 Ağustos'unda MK PB Genel Sekreter yardımcısı, İçişleri Bakanı, KGB Başkanı, Savuna Bakanı ve Kızıl Ordu Komutanı "Ulusal Güvenlik Konseyi" adıyla karşı-devrime karşı harekete geçtiğinde, tüm SBKP üyeleri, güvenlik ve istihbarat örgütleri mensupları ve Kızıl Ordu yapısı ihanet içinde olan SBKP Genel Sekreteri M. Gorbaçov'un çağrısına uyarak mevzilerini terk ettiler ve kimisi karşı-devrimi seyirci olarak izledi, kimisi de karşı-devrim saflarına katıldılar. Bu da devlet ve iktidar yapılanmasında demokratik denetim mekanizmaları olan Sovyetlerin bu niteliklerini yitirmeleri ve de aynı zamanda SBKP Genel Sekreteri'nin tek belirleyici güç olarak kabul edilmesinin sonucudur. Genel Sekreter ve Parti iyi işler yaparlarsa bunda bir sorun yoktur, ancak yanlış işler yaptıklarında onları durduracak herhangi bir yaptırım gücüne sahip herhangi bir iktidar organı da yoktur.

Sovyetler Birliği'nin olumlu deneylerinden ilham alan biz komünistler, sistemi çöküş noktasına getiren olumsuz uygulamalarından da sonuçlar çıkarmak zorundayız. Ancak böyle yaklaşarak günümüz sınıf savaşımının gereksinimlerine yanıt verebilir, Marksist-Leninist bilim ışığında devrimci süreci ilerletebiliriz. Kapitalizm işçi sınıfına, sömürülen yoksul emekçilere, köylülere, ezilen halklara bir çözüm öneremez. Kapitalizm bir sömürü ve savaş sistemidir. Türkiye'de kapitalizmin mutlu bir azınlık dışında tüm toplumu ekonomik ve siyasal çöküşe mahkum ettiğine hepimiz her gün şahit oluyoruz.

İşçi sınıfı üzerindeki sömürü ve her türlü direniş hakkının zorla engellenmesi, Kürt halkının varlığının inkarı ve yıllardır sürdürülen imha savaşı, aslında bir uluslar, dinler ve mezhepler mozağı olan toprakların açık bir hapishaneye ve kan gölüne dönüşmesini getirmiştir. Faşist

AKP-MHP rejimi dini ve milliyetçi motiflerle işçi sınıfının, yoksul emekçi halkların duygularını istismar ederek yaşamını sürdürüyor.

Biz komünistler hiçbir sorunun çözümünü sosyalizme ertelemeyen, sosyalizmi hedefleyen sınıf savaşımını yürütürken var olan koşullar içinde demokratik yapılar içinde ulaşmak istediğimiz sistemin ve o sistemi kuracak insanların şekillenmesini hedefliyoruz. Komünist idelerimizi bugünden toplum içinde sadece sözde değil yaşamın pratiğinde de uygulayarak kurmak istediğimiz sosyalist toplumun kadrolarını, aktivistlerini, organlarını ve rili toplumsal koşullarda oluşturmaya, olgunlaştırmaya başlıyoruz. Onun için Demokratik Halk Meclisleri'nin kurulması, bu meclislerde siyasal ve toplumsal bileşenlerin temsilcileri, fakat en belirleyici olarak işçilerin, emekçilerin, kadınların, gençlerin, işsizlerin, emeklilerin kendi öz örgütlenmelerini sağlamalarını savunuyor, parti örgütlerimizin ve yoldaşlarımızın bulunduğu her alanda yaşama geçirmek için çalışıyoruz. Meclisler, Partimizin 1.Programında hedeflenen Şuralar'dır, başka bir nitelemesiyle Sovyetler'dir. Gelecek iktidarın nüveleridir. Partimiz siyasal öncülük ve önderlik görevini bugünden bu Meclislerin oluşumu ve yaygınlaşmasında ortaya koymaktadır. Büyük Ekim Devrimi biz komünistler için güçlü bir ilham kaynağı olarak zorlu mücadelelerimizde bize yol göstermeye ve öğretmeye devam ediyor. ■

**Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi**

7 Kasım 2023

(www.turkiyekomunistpartisi.org sitesinden alınmıştır)

Büyük Ekim Devrimi'nin 106. Yılında Durum:

"Ya Sosyalizm Ya Barbarlık!"

Kızıl Oktobr dünyanın çehresini değiştirmişti. Yeni bir çağ başlatmıştı. Kapitalizmden Sosyalizme Geçiş Çağı... Rusya'da 1917 yılında gerçekleşen devrimden sonra dünyada hiçbir şey devrimden önceki gibi olmadı. Sovyet sosyalizmi 74 yıl yaşadı. Bu 74 yılda yaşadıkları Avrupa'nın 500 yılda yaşadığına denk gelir. Ekim Devrimi gerçekleşir gerçekleşmez 1. Dünya Savaşına son verdi. Yoksulluk, açlık ve katmerli sömürü altındaki değişik milliyetlerden halklar Rus Çarlığından kurtuldu ama yeniden kuruluş hiç kolay olmadı. Sanayi, hizmet sektörü, tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için sıfırdan sosyalist ekonominin örgütlenmesi gerekiyordu. Bunun için de ilk yıllarda ne kaynak, ne de yetişmiş insan potansiyeli vardı. Ekonominin yeniden örgütlenmesi için Lenin tüm Sovyet coğrafyasında önce elektirifikasyon, sonra karayolu ve demiryolu ağının kurulmasını öncelikle gündeme getirdi. Bu olmadan ülke yeniden ve sosyalist anlamda kurulamazdı.

Tam bu faaliyetler yürütülürken iç savaş kızıştı. Devrimi boğmak isteyen iç güçler kuruluşa aktarılacak insan ve maddi kaynağı savaşa yöneltti. Çok bilinmez ama aynı yıllarda yabancı işgal da sürüyordu. Japonlar, Amerikalılar, Polonyalılar, Çekler, Fransızlar, Yunanlılar, İngilizler Sovyet topraklarında katliam üzerine katliam yapıyor, tüm yeni yatırımlara yönelik sabotajlar örgütlüyor, özellikle gençleri katlediyordu. Tüm bu sorunlar 30'lü yılların ortasına kadar devam etti. Yani, bir yandan sosyalizm kurulmak için olağanüstü enerji harcanırken, diğer yandan iç ve dış düşmanın komploları ile savaşımaya devam edildi. Fakat aynı dönemde muazzam bir sanayileşme ve teknoloji hamlesi ile ülkede akla hayale sığmayacak gelişmeler kaydedildi.

Bu sorunlar atlatıldı derken ve biraz rahat nefes alınmaya başlanmışken Alman faşizmi Hitler üzerinden 1941 yılında Sovyetleri yok etme savaşına girişti. Sovyet Kızıl Ordusu hazır olmadığı için farklı taktiklerle çok daha önce başlayabilecek bu saldırı 1941 yılına kadar ertelenebilmişti. 2.Dünya Savaşı 26 milyon Sovyet insanının can vermesi ile zaferle sonuçlandı ve Hitler faşizmi yıkıldı. Faşizmi yenen Sovyet sosyalizmi ve onunla

dayanışma içinde olan dünya komünistleri idi. 2.Dünya Savaşı sırasında mucizeler yaratılarak kısa bir süre önce kurulmuş olan fabrikalar ve diğer sanayi işletmeleri Batı ve Orta Sovyetlerden Doğu'ya Ural Dağları'nın arkasına, Urallara, Sibiry'a, Altaylara taşındı. Bu muazzam bir efor ve insanüstü bir süreçti. Ama bu sayede hem uçak, tank, silah ve mühimmat üretimi sürdürülebildi, hem de Sovyet insanının asgari yaşam koşullarını sağlayacak ekonomik çark ayakta tutulabildi.

Zorlu süreçlerden geçen Sovyetler Birliği, uzayda, havacılıkta, otomotiv endüstrisinde, sanayii üretiminde, yeraltı madenlerinin çıkarılmasında, konut sorununun çözülmesinde, şehir içi ve şehirlerarası ulaşımda devasa adımlar attı. Uzay teknolojisinde birinci sıraya oturarak uzaya ilk canlılık ve daha sonra ilk insanın gönderilmesini başardı. Tarımda ve hayvancılıkta kolektif çiftlikler ve tarım sanayi komplekslerinin gelişmesi dünyaya örnek oldu. Sağlık ve eğitimde tüm Sovyet halklarının parasız hizmet alabilmesi sağlandı. Tıp'ta ve alternatif tıpta kapitalist ülkelerin henüz bugün keşfettiği gelişmeler Sovyetler döneminde elde edilen kazanımlardı. Bugün Türkiye'de de çok yaygın olan göz tedavisinde lazer ameliyatları ve yapay mercekler kullanılması Sovyetler Birliği döneminde geliştirilmiş yöntemlerdi ve bugün tüm dünyada ticarileştirilerek uygulanmaktadır.

Bir dizi olumlu gelişmenin olma-

sı, diğer yandan 1991 yılında Sovyetler Birliği'nde karşı-devrimin üstün gelmesi, bu kadar olumlu yanın haricinde acaba ne yanlışlar yapıldı da bu sonuç doğdu sorusunu ister istemez sormamıza neden oluyor. Dış faktörün, emperyalizmin her tür yöntemi kullanarak Sovyetleri yok etmek istemesi anlaşılır bir durum. Önemli olan içeride yapılan hataların irdelenmesidir. 1917 yılında işçi-asker-köylü Sovyetleri temelinde kurulan ve adını da oradan alan Sovyetler Birliğinde yaşanan zorlu süreçlerde zorunlu olarak alınması gereken önlemlerin 2.Dünya Savaşı'ndan sonra tekrar eski haline getirilmemesi ve de yerel, mahalli Sovyet iktidar organlarının kuruluş felsefelerini, amaçlarını ve niteliklerini kaybetmeleri sanırız burada en önemli eksiklik oldu. SBKP yani partinin, siyasal önderliği ve yöneticiliği sürdürmesi yerine, toplum yaşamının her alanında Sovyet organlarını ikame edecek bir tarza dönüşmesi Sovyet organlarını oluşturan çeşitliliğin ortadan kalkmasını ve Sovyet işçisinin, insanının hem üretime hem de devlete yabancılaşması sonucunu doğurmuştur. Bu faktör Kruşçev döneminde başlayan sosyalizmin deformasyonu ve revizyonu ile birleşince ideolojik politik alanda da etkilerini göstererek maalesef karşı-devrimin koşullarını olgunlaştırmıştır.

Karşı-devrim sonrası emperyalizmin hegemonyasında tek kutuplu hale gelen dünyada doğal olarak Sovyetler Birliği ve Sosyalist Dünya Sistemi'nin olmaması sınıf mücadelesine de olumsuz etkiler ya-

rattı. Sadece olmaması da değil, yaşanan karşı-devrim süreci milyonlarca insanda Sosyalizme olan inancı körelttilti. "Demek olmuyormuş" düşüncesi onları düzen içi çözümlere yönelmeye itti. İşçi sınıfının yapısında kimi değişiklikler olduğu doğrudur, sınıf içinde yeni kategoriler de ortaya çıktı, bu da doğrudur. Ancak, işgücü sömürsü ve emek-sermaye çelişkisi var oldukça onun çözümü için sınıf mücadelesinden başka bir seçenek ve olanak yoktur. "Bu iş olmuyor" anlayışı ile kapitalizm içinde alan açmaya çalışmak ve reformlarla yetinmek yeni bir eğilim değildir. Biz belki bugün bu eğilimi yaşıyoruz ve daha önce sınıf savaşımı içinde olan bir dizi kadronun bu olumsuz dönüşümüne şahit oluyoruz. Neki, bu olgu sınıf çizgisinde ve Marksizm-Leninizm temelinde mücadele etmemizi engellemez. Bizim bir şansımız var. 74 yıllık Sovyet Reel Sosyalizm deneyiminin eksikliklerini değerlendirmek, onlardan sonuçlar çıkarmak ve günümüz gelişmeleri temelinde yolumuzu yeniden belirlememiz mümkün. Tabii ki sınıf savaşımının gelişimi devrimci yükseliş dönemlerindeki gibi değil. Yaşanan karşı-devrim uluslararası alanda sınıf savaşımına ciddi darbe vurdu. Dünyanın üçte birini kapsayan bir Dünya Sosyalist Sistemi dağıldı ve kapitalist yola döndü. Tüm olumsuz koşullara rağmen kapitalizmin sorunlar içinde debelenen ve çürüten bir sistem olduğunu, yaşam süresini uzatmak için işçi sınıfına ve emekçilere görece ve göstermelik konforlar sağlasa dahi köklü çözüm sunamayacağını biliyoruz. Yarattıkları sahte refahın ve işçileri mücadeleden alıkoyan boğazına kadar kredi borçları ile şekillenmiş bir yaşamın ilelebet süremeyeceği bilinmelidir. O nedenle, ilkelerden taviz vermeden, doğrudan sapsmadan ama günümüz koşullarını dikkate alarak çizilecek bir strateji ve ona giden yolu belirleyerek Büyük 1917 Ekim Devriminden aldığımız güç ve çıkardığımız derslerle yeni Ekimler yaratabiliriz. Savaşlardan, sömürüden, modern kölelikten, baskı, sansür ve terörden beslenen kapitalizmin insanlığa sunabileceği hiçbir olumlu olgu yoktur. Şiarımız "ya Sosyalizm ya Barbarlık". Bu da günümüzde dün olduğu kadar günceldir. ■

Burjuva Partileri Sermayenin Karnında Büyür

□ Mehmet TOSUN

Gazetemizin önceki sayılarında, T.C devletin kuruluş kodları üzerine yeri geldikçe değinilmişti. Cumhuriyet Halk Partisi'nin "değişim ve yeni bir yüzyıl" adıyla gerçekleştirilen kongresinden sonra, bu parti ve diğer kurulu düzen partilerinin bir takım nüans farklılıklarına rağmen bu kodlar üzerinden kendilerini yeniden var ettikleri gerçeğini bilince çıkarmak, emek ve özgürlük hareketinin bağımsız ideolojik ve politik hattı açısından önemli. Cumhuriyetin kurulmasına abartılı ilerici misyon yükleyerek değerlendirme yapanlar, her ileriye doğru gelişen bilimsel ve teknolojik süreçlerin kendine uyan üretim ilişkilerini ve yönetme biçimini yaratacağını ekonomi ve siyaset biliminden öğrendiklerine şüphe yok. Burada söz konusu olan yeni süreçlerin ortaya çıkarıldığı durum, bağımsızlık, özgürlük, emek ve demokrasi lehine gelişip gelişmediği üzerinden ele alınmazsa, sağlıklı bir değerlendirme yapmak da güçleşecektir.

Ülkemizde çekirdeği daha 1800'lü yıllarda oluşan kapitalist ilişkilerin, cumhuriyetle birlikte kalkınma modeli olarak tercih edilmesi siyasal yapıyı da bu ekonomik tercih üzerinden şekillendirmesi gerekecekti. Bunun önünü açacak temel belirlemeler, sınıfsal ve sosyo-ekonomik tercihleri açık bir şekilde ortaya koymalıydı. Cumhuriyetin daha başında "sınıfsız ve imtiyazsız bir toplum" şiarıyla emeği yok sayan ve halkların çıkarlarına gözünü kapatan kapitalist sermaye birikim modeli, o dönemin egemenlerince demokrasiyi dışlayan biçimde gelişmesi bilinçli bir tercihti. Her şeyden önce tercih edilecek siyasal model öncelikle artık-değeri garantileyen biçimde yapılanmalıydı. İkincisi; kapitalist pazarın yaratılması ve gelişimi yönünde "tek devlet, tek millet" söylemi üzerinden Türkçülük lehine yoğun bir asimilasyon politikası tercih edilmeliydi. Üçüncüsü; kapitalizm öncesi toplumların dayandığı önemli bir ayak olan din kurumlarının özgürlüğü bir laiklik anlayışı ile yeniden inşası yerine, İslam'ın Sünni anlayışı dışında inanış biçimlerinin bas-

kılanarak, cumhuriyetle oluşan egemen anlayışa hizmet edecek, devletle eklenmiş otoriter bir laiklik anlayışıyla geçmişten gelen din kurumlarını, köklü bir şekilde tasfiye etmeden, biçimsel önlemlerle cumhuriyetle oluşan sistemin içine taşınması.

Süreçte bu durum kapitalist sermaye birikiminin temel kaynağı olan emek sömürüsü, gayri-Türk ve gayri-İslam kesimlerin birikimlerinin yağmalanmasıyla, düşünsel anlamda Türk-İslam senteziyle tanımlanan özgün bir otoriter kapitalist cumhuriyet süreci başlatılacaktı. Bugün ülkemizde dinci gericiliğin alan bulması ve demokrasinin gelişmemesinin kaynağını -başka nedenler yanında- burjuva demokratik görevleri çözmeyen bu sürecin içinde aramak gerekiyor. Kimi kesimlerce sol adıyla anılan CHP'nin böyle bir sürecin ürünü olduğunu ve belirtmeye çalıştığımız temel kodlar üzerinden bu sistemin inşasında öncü rol oynadığını unutmamak gerekiyor.

CHP ile oluşan tek parti yönetimi sürecinde devlet eliyle kapitalist yaratma süreci doğal olarak sermaye içinde ayrışmayı da besledi. Cumhuriyetin temel kodlarıyla sorunu olmayan, ama önceleri daha liberal bir söylem üzerinden ayrışan, palazlanıp iktidara gelince otoriterleşen tarım ve ticaret burjuvazisinin çıkarlarını öne koyan bir siyasal seçenek uzun süre tek parti içinde konumlanmasına rağmen, emperyalizmle doğrudan bağlaşıp seçeneğe arayışına girecekti. CHP'nin otoriter ve devlet partisi görünümü emekçiler, Kürtler, Komünistler ve farklı inanış biçimlerine karşı katliamlara varan baskıcı tavrı, aslında kendisinden hiç de farklı olmayan palazlanan tarım, ticaret ve bürokratik burjuvazinin siyasal seçeneğine doğal bir taban oluşturacaktı. Cumhuriyetin asker ve sivil bürokrasisi, ülkede sanayi ve burjuva oluşumunu önceleyen ekonomik siyasi yönelimi vardı. Kısıtlı olan iç dinamikleri kullanarak, batı emperyalistleri ile oluşan bağlaşıp ve Sovyetler Birliği ile girdiği ekonomik ilişkiler bu yönde bir hamleydi ve kısmen başarılı da oldu. Dönemin ko-

şullarında geç kapitalistleşme yoluna giren geri bir tarım ülkesinde, iç dinamikler üzerinden kalkınma mümkün değildi. Bu nedenle genç burjuvazinin yönü başından beri emperyalistlere dönük oldu. Ama toplumun geniş kesimlerini, öngördüğü kültürel dünya yönelişi doğrultusunda seferber edemedi. Düşünsel-kültürel anlamda otoriter laisizm üzerinden yönünü batıya dönen bir toplum yaratma ideali, pratikte baskıcı yöntemlerle karşılık bulamayacaktı. Kemalizmin Kürtlere, azınlıklara, Alevilere ve "ıslah" olmayan Müslümanlara karşı bu tutumu muhalefet damarını besleyecek, inançları dışında ifade alanı bulamayan emekçi ve yoksul kesimleri muhafazakar yönelimlerin potansiyel tabanına dönüştürecek.

Bu ekonomik ve siyasal ayrışma süreci İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra daha da netleşecek, toprak ağaları, tarım ve ticaret burjuvazisinin çıkarlarını öne alan, sanayi burjuvazisini ikincil planda gören bir sürece girilecekti. "Her mahallede bir milyoner yaratma" sloganıyla simgelenen bu dönem, iki kanat burjuva partilerinin dışında emek ve demokrasi mücadelesinin koşullarını da yaratacağı. ABD emperyalizmle kurulan sınırsız ilişkiler ülkeyi bir uydu durumuna getirirken, 27 Mayıs askeri darbesiyle bu dönem kapanacak, sanayi burjuvazisinin başat rol oynadığı montaja dayalı ithal ikameci bir sürecin kapısı aralanacaktı. Kapitalizm geliştikçe mezar kazıcısını da yaratacağı toplumsal bir gerçeklik. Bu dönemde emek hareketinin yanında, bütün toplumsal kesimlerde bir uyanış ve hak aramayı aşan, kapitalizm karşıtlığı üzerinden güçlü bir devrimci-demokrasi hareketi başlayacaktı.

Cumhuriyet dönemi boyunca burjuvazinin her iki siyasal kanadı güçlü bir anti-komünizm ve tekçi bir devlet inşası yönünde her dönemde birlikte davrandı. Emek sömürüsü, Kürtlere ve azınlıklara yönelik baskı ve asimile politikaları her dönemde kapitalist devletin var oluşunun temel prensibi oldu. Burjuva fraksiyonlarının çıkar çatışmaları bu anlayışı gündemden düşürmedi. Emek ve demokrasi mücadelesinin güçlü bir şekilde ortaya

çıkışı ve toplumun bütün kesimlerine etkisinin yayıldığı 1960'lı dönemler, Kemalist kanadın batıcı-kapitalist anlayışta konsolide edemediği geniş halk yığınlarının devrimci yükselişinin önünü kesmeye yönelik yeni bir dönem başlatılacaktı. Altmışlı yılların sonunda kabaran gençlik hareketi ve 15-16 Haziran Direnişine kadar emek alanında iki yüze yakın grev, üç bin beş yüzden fazla sözleşme yapılmıştı. Öğretmen, diğer kamu görevlilerinin hareketliliği, köylünün toprak talebi, nakliyecilerin eylemleri anti-kapitalist içerikte yeni bir sürece evriliyordu. Bu toplumsal kabarışı durdurmak gerekiyordu. Böylece derinden önceden de çalışmalarını sürdüren dinci tarikat örgütlenmeleri ve faşist paramiliter güçlerin etkin bir şekilde devreye sokulduğu bir süreç başlatılacaktı.

Cumhuriyetle oluşan kapitalist devlet aklı, yüz yıllık tarihinde siyasal ve sosyal ayrışmalarla oluşan farklı egemen anlayışların temel prensibi oldu. İşçi sınıfına, emekçilere, Kürtlere, Alevilere, Komünistlere karşı tutum ister laik, ister muhafazakar cemahta olsun aynıydı. Sistem adına ayrılan ama burjuvazinin farklı kanatlarının çıkarları konusunda didişen partiler yığınları kendi peşinden sürüklemeleri gerekiyordu. Halkın en hassas değerleri üzerinden sistemli demagojik söylem ve yalanlarla en çalkantılı dönemlerde bile geniş geri emekçi kesimleri peşine takacak kanallar yaratabiliyordu. Ne zaman emek ve özgürlük hareketi yükselmeye başlasa, derin çoklu krizler baş gösterse ve halkın sisteme güveni sarsılsa, rızaya dayalı sistemi sürdürme biçimi doğrudan baskı ve faşist uygulamalarla yer değiştirmişti. Altmışlı yıllarda kabaran demokrasi ve anti-kapitalist hareketler egemenleri yeni seçeneklere yöneltti. Kemalist hareketin seküler, batıcı anlayışı üzerinden burjuva egemenliği rıza ve iknaya dayalı olarak sürdürme politikası yeterli olmadı. İşgale karşı verilen savaşın rüzgarı durulmuş, yoksulluk çözülememiş, Kürtlere, Alevilere, emekçilere karşı kırım ve baskı halkın belleğine kazanmıştı. Bu koşullarda yükselen devrimci demokrat hareketin

önünü kesecek yeni biçimler yaratılmalıydı.

Din motifli ve faşist örgütlenme, öyküsü daha gerilerde olmasına rağmen açık bir şekilde bu dönemde gündeme geldi. Varlıklarının temel zemini anti-komünizm ve ticari dünyadaki etkinlikleri olan bu yapıların birden yaygın ve açık bir şekilde gündeme getirilmesi, kapitalizmi savunmaya yönelik tepkimeydi. Kapitalizmi aşmaya yönelik toplumsal katmanların yükselişinin en belirgin şekilde 1960'lar da ortaya çıkmasıyla, devrimci ve işçi hareketi burjuvazinin bütün fraksiyonları açısından en tehlikeli kesim olarak tanımlandı. Dinci ve faşist hareketler ekonomik ve siyasi genişlemeleri ancak kapitalizm var oldukça mümkündü. Bugün din üzerinden siyasallaşan yapıların sınıflar üstü, kapitalizm dışı bir seçenekleri yoktur. Bu noktada ince çarpıtmalara rağmen gerici-lik ve faşizmin teorik dayanağının din ve milliyetçilik olduğu kadar, ekonomik arka planının da kapitalizm olduğunun bilinmelidir. Artık ülkede kapitalizmin yükseldiği aşama burjuvazinin hangi siyasal kanadı iktidar olursa olsun, rıza ve yalana dayalı yönetme biçimi yerini baskı ve teröre bırakmıştır.

Dinci tarikatların bazıları cumhuriyetin ilk yıllarında ticari hayatta aktifleşerek kendilerini genişletme yolları aradılar. İçlerinde en göze çarpan Nakşibendi Tarikatı Diyanet'te önceleri kendine yer buldu, 1950'li yıllarda daha da aktifleşti. Konumlandığı İskender Paşa Cami merkezli cemaat yapısını yarı siyasi harekete dönüştürdü. Bu gün siyasal yaşamımızda bilinen ve hala yer alan T. Özal, N.Erbakan, R.T.Erdoğan, A.Gül v.b. gibi figürler buralarda yetişerek siyasi yaşamda yer aldı. Temel olarak komünizme karşı konumlanan bu yapılanma, ekonomik ideallerini de ilerleme ve sanayileşme olarak belirlerken, Türkiye kapitalizminin bulunulan koşullarda hedefini belirliyordu. Bu dönemde Süleymancı ve Nur Hareketi de aynı hedefle gündemdedi. Bugün Nur Hareketi'nin lideri F.Gülen, o günlerde devletin resmi vaizi olarak İzmir'e atandı, oradan genişledi, yayıldı, büyüdü. Milliyetçi ve ırkçı temelde oluşan faşist hareket de benzer yollardan geçti. A.Türkeş'in ilk önce Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin başına geçip, daha sonra MHP'yi kurmasıyla, öncesinde komando kamplarında yetiştirilen paramiliter güçler, işçi ve gençlerin eylemlerine saldırılarıyla görünür oldular, MHP'nin kuruluşuyla yarı resmi bir kurum vasfıyla terör ve sokak çatışmalarını beslediler. 12

Mart, sonrasında 12 Eylül faşist darbeyle günümüze kadar oluşturulan rejim, kapitalizmin karnında büyüüp, her boydan ulusal ve uluslararası burjuva siyasal yapılarından, komünizme ve özgürlük mücadelesine karşı aldıkları rıza, yönlendirme ve hoşgörüsüyle rejimi (kapitalizmi) korumaya yönelik günümüz siyasetinde belirleyici bir noktaya yükseldi.

Açlık, katliamlar, savaşlar, düşmanlaştırma, sömürüyü kanıksatarak gündelik yaşamın bir parçası haline getiren kapitalist emperyalizmin dünyayı zindan eden bu zulmünden kurtaracak tavizsiz ve kararlı mücadeledir. Bu mücadelenin maddi ana taşıyıcısı emek ve özgürlük güçleridir. Cumhuriyetin yüz yıllık tarihinde dönemsel olarak nisbi de olsa demokratik hak ve özgürlüklerin alan bulması işçi sınıfının, halkların mücadelesiyle olmuştur. Kapitalizmin kan kokan acımasızlığını aşacak toplumsal katmanların birleşik mücadelesini sağlayacak, sermayenin bütün biçimlerinden bağımsız ideolojik, örgütsel ve politik bir devrimci girişkenlik, güçlü bir örgütlenmeyi ortaya çıkarabilir.

Siyasal mücadelenin amacı iktidarı ele geçirmektir. İşçi sınıfı aktivistleri kitlelerin içine giremez, onları anlayamazsa, güvenini kazanıp, harekete geçiremezse reformist bir burjuva partisinin sınırlarını aşamaz. Günümüzde emekçiler, ezilenler hala kendini sol olarak ifade eden kapitalizmin öz partileri ardına takılıyorsa; sosyalistler burjuvazinin tüm partilerinden ayrı bir siyasal parti olarak, programatik politik olarak kendini ifade edemiyor demektir. CHP'nin kapitalist cumhuriyetin öz kurucu partisi olduğu konusu yığınlara anlatılamıyorsa, sosyalizm mücadelesindeki kafa karışıklığını gidermek zorlaşacaktır. Kapitalizmi aşacak tek toplumsal sınıf işçi sınıfıdır ve onun dünya görüşü de Komünizmdir. Gündelik mücadelenin kimi duraklarında kısa süreli de olsa aynı pratik hatta olunabilen reformist unsurların, sınıf mücadelesinin yükselmesiyle burjuva saflarında amansız bir düşmana dönüştüğünü tarihten öğrendik. İster dinci, ırkçı ve reformist olsun sermayenin fide-liğinde büyütülen yapılar, toplum durumuna bağlı olarak yeri geldiğinde kapitalizmin bekçiliğini üstlenecektir. Günümüzün devrimci bir çağı açılmak isteniyorsa, işçi sınıfının net ideolojik ve pratik tutumunu yığınlara anlatmanın yolu bulunmalıdır. Bu, birleşik mücadeleyi dışlamayan, ama onu da aşan, komünistlerin üzerinde çalışması gereken bir konu olarak önümüzde duruyor. ■

Kimin Cumhuriyeti?

İnsanlarımız seferber olmuş devletin çizdiği senaryo çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin 100.kuruluş yıldönümünü kutluyorlar. İşçiler, emekçiler, emekliler, işsizler, köylüler mecburen sıraya girip resmi görevlerini yerine getiriyorlar.

Sokaklara bakıyorsun kırmızı beyaz kıyafetler giymiş bir dizi insanımız var. Elleri bayraklar sallayarak geziyorlar. İki tip insanımız bu durumda olan. Bir hali vakti yerinde burjuva ve küçük burjuva kitleler. Bir de başı bağlı işçi, emekçi aileler ve çocukları. Kısacası devletin kurucusu Türkler olan beyaz Türkler. Bunlar daha fazla CHP seçmeni. Bir de Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu olarak kabul edilmeyen ama son 40 senedir Türkler olarak kabul gören Müslümanlar. Bunlar da AKP ve MHP seçmeni. Aslında birinci grup ikinciden hiç haz etmiyor. Kendilerini onların efendileri olarak hissediyorlar. Onun için de baş örtülerine, giyim ve kuşamlarına kızıyorlar. Nereden çıktı bunlar? Erdoğan bunları başımıza bela etti diyorlar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100 yıllık tarihi sonunda bu iki grubu bir araya getirdi. Birbirinden haz etmeyen iki grup, coşku ve heyecanla 100.yılı kutluyor.

Kırmızı beyaz kıyafetlerle bulvarları işgal eden bu kalabalığı siyah kıyafetleri ile Kürtler ve lacivert kıyafetleri ile sınıf bilinçli işçi-emekçiler hayretle izliyorlar. Düşünüyor ve diyorlar ki, "Burjuvaları anlıyoruz, kısmen de küçük burjuvaları da anlamamız mümkün ama bu işçi ve emekçilerin bu kıyafetlerle elde bayrak dolaşmalarının anlamı ne?" Çok doğru ve önemli bir soru...

100 yıldır sermayenin egemenliğinde, emperyalist merkezlerin himayesinde yaşatılmaya çalışılan bir cumhuriyetin toplumun yüzde doksanını oluşturan işçi, emekçi ve yoksullara ne yararı oldu? Onlar kendi sınıflarının iktidarında bir cumhuriyette çok daha özgür ve refah içinde olamazlar mıydı? İşte 29 Ekim 2023 tarihinin kilit sorunu ve sorusu budur.

Milliyetçilik yetmedi, onu bir de din sosu ile kokteyl yapıp onmilyonlarca işçi, emekçi, köylü ve yoksulu uyutmaya devam ediyorlar. Bu onmilyonların kendi özgür, demokratik ve sosyalist cumhuriyetlerinin yıldönümlerini kutlayabilmeleri için Türkiye'nin parlamentoda üçüncü güçlü partisi olmak yetmiyor demek ki. Bu kazanılmış bir mevzii ama yeterli değil. İşçi, emekçi, köylü ve yoksulların yaşadığı ve çalıştığı tüm alanların değişmesi, bilinçlenmesi ve burjuvazinin egemen ideolojik propagandasından kurtulması gerekiyor. Bunu başarmak için üçüncü değil birinci en güçlü parti olmak gerekiyor. Sadece parlamento değil, yaşamın tüm alanlarını kazanmak ve tüm alanlarda birinci parti olmak gerekiyor. Bu konuda da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecinde kanla dışlanan işçi sınıfının öncü gücü komünistler ile cumhuriyet tarihi boyunca kanatılarak bastırılmaya çalışılan Kürtlerin, Alevilerin ve tüm yoksulların hareketinin üzerinde belirleyici sorumluluk var. ■

Politika Yayın Kolektifi

17 Yıldır Tutsak Olan FHKC Genel Sekreteri Ahmet Saadat ile Söyleşi:

“Filistin Tarafında Bölünme Sona Ermeli, Demokratik Ulusal Birlik Sağlanmalı”

El-Haber gazetesi, FHKC'nin “Ramon cezaevinde” tutsak bulunan Genel Sekreteri Ahmet Saadat ile yazılı bir söyleşi gerçekleştirmeyi başardı. Söyleşinin 30 Nisan 2023 tarihinde yayınlanmasından yaklaşık bir hafta sonra Ahmet Saadat ve aynı cezaevindeki diğer iki tutsak Ahd Ghalama ve Walid Hanatsheh 18 gün boyunca farklı bir hapisanede izolasyona alındılar. “Ramon” cezaevine dönmelerine dair çıkan karara karşın başka bir hapisaneye götürülmeye çalışılıyorlar ve Ahmet Saadat, yayınlanan bu mülakâtından ötürü şu anda tek kişilik hücrede tutuluyor. 54 FHKC’li tutsak bu durumu protesto etmek için geçtiğimiz haftalarda açlık grevine başladı.

14 Mart tarihinde, Siyonist işgal tarafından tutuklanmanızın üzerinden 17 yıl geçmiş olacak. Tutsaklık, mücadelenizi etkiledi mi?

Öncelikle, bana platformunuza yazarak katılım sağlama fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Devrimci karakterimin tüm entelektüel, politik ve örgütsel yönleriyle hapiste şekillendiğini hissediyorum. Devrimci yaşamımın yarısından fazlası ardışık periyodlarla duvarların ardında geçti. En uzun ve hâlâ süren tutukluluğum 15 Ocak 2002’de başladı; dört yoldaşım ve ben Siyonist hükümetin isteği üzerine Filistin yönetimi tarafından tutuklandık. Siyonist hükümet ve Filistin yönetimi

arasında yapılan anlaşma çerçevesinde Amerikan ve İngiliz uluslararası gözetimi altında tutukluluğa tabiydik. Dolayısıyla Mart 2006’daki tutuklanmam, Eriha hapisanesinden Siyonist hapisaneye zorla naklimden başka bir şey değildi. Tarih boyunca tutsakların ulusal hareketi işgal karşıtı mücadelede öncü bir mevzi; kararlılığı, mobilizasyonu ve dahi ulusal hareket dahilinde çalışacak kadroların inşa ve niteliğini besleyen bir alan olmuştur. Bütün ulusal eylem gruplarının liderlik organlarında görev alan tutsak oranına baktığımızda bunu fark ediyoruz. Ayrıca bütün tutsaklık durumları çerçevesinde diyebilirim ki halkımızın Siyonist proje-

Bu mesele, ulusal, pan-Arap ve enternasyonal mücadele boyutlarının iç içe geçmesini gerektiriyor. Fakat bununla beraber, işgal altındaki ülke, içinde her an patlayabilecek bir volkan saklar. Bugünkü çatışmalarda tanık olduğumuz şey, bu kapsamlı patlamanın girişidir. Filistin’in şu anki koşulları 1987’deki ilk intifada öncesindeki ve dahi 2000’deki ikinci intifadanın ilk dönemindeki koşullarla benzerlik taşıyor. Objektif koşullar olgunlaşmış durumda; eksik olan ulusal birlik ve bu birliğin halkımızın mücadelesini yönetecek birleşik araçlarının subjektif koşulu ya da başarısı.

ye karşı yürüttüğü mücadeledeki zaferinin kaçınılmaz olduğu yönündeki kanaatim güçleniyor ve FHKC’nin stratejik ve taktiksel boyutlardaki politik vizyonunun doğruluğuna dair güvenim derinleşiyor.

FHKC genel sekreterliği görevini hapisten nasıl yerine getiriyorsunuz? Bu sorumluluğu hapisten alıyor olmanın sorumluluk hissinizi ikiye katladığını hissediyor musunuz?

Sorunuz yerinde ve önemli; örgütsel bir yapıyı komplike hapis koşulları ve işgalin “güvenlik önlemleri” altında yönetmek kolay değil. Bu görevden muaf olmayı tercih ederdim. Bunun iki nedeni

var. **Birincisi**, FHKC’nin iç düzenlemelerine saygım; düzenlemelere göre aynı kişi iki dönemden fazla genel sekreterlik görevini yapamaz. **İkincisi**, işin doğrudan içinde bulunabilecek dışarıdaki bir yoldaşın bu görevi yerine getirmesi daha iyi ve elverişli bir seçenek. Ancak, Sekizinci Ulusal Kongre üyesi yoldaşların aldığı karara saygımdan ötürü, bu hassas pozisyonda benden beklenen temel gereklilikleri olabilecek en mümkün biçimde yerine getirebilmek için iki katı çaba göstermemi gerektiren bu sorumluluğu almaya devam ediyorum. Açık söylemek gerekirse, aslında bu görevi yerine getiren; FHKC’yi azim, içtenlik ve liyakatle yöneten kişi, genel sekreter vekili yoldaş **Cemil Mazhar**’dır. Ve tabii ki onunla birlikte kolektif ve demokratik bir liderlik kurumu olarak Politik Büro.

Hapiste günlerinizi nasıl geçiriyorsunuz? Ve hangi kitapları okuyorsunuz?

Bir tutsağın hayatı, zaman ve mekân bağlamında onu hapsedenlerin tahakkümü altında olduğu için her gün kendini yineleyen bir rutinin idaresindedir. Dolayısıyla benim zamanım okuma, yürüyüş, sosyal etkileşim, günlük kültürel oturumlara katılmak, bazılarını yönetmek ve özellikle haber içerikli televizyon programlarını takip etmek arasında bölünmüş bulunuyor. Okuduğum kitaplar tarihi kitaplar; Arap ve Filistin tarihi üzerine yeni ve eski kitaplar, ayrıca Siyonist varlık, varlığın çelişkileri ve genel olarak yerleşimci kolonyalist yapısı üzerine araştırma ve çalışmalar ve dahi romanlar, özellikle Arap Magrib edebiyatından.

Tutsaklık dönemi size entelektüel ya da aktivizm çalışmalarınızla ilgili değer-

İndirme ve gözden geçirme fırsatı sağlıyor mu?

Evet, hapishaneler dışındaki yoldaşlarla grup ortamında bir gözden geçirme, değerlendirme gereği ortaya çıktığında FHKC bu süreci periyodik olarak özellikle konferanslar ve değerlendirme oturumları ile yürütüyor. FHKC, teorik dokümantasyonunu, modern kapitalizmin çelişkilerindeki bazı gelişmeleri ve dünya devriminin teorik vizyonunu içerecek biçimde güncelliyor, politik söylemindeki taktiksel ve stratejik boyutların arasındaki ilişkiyi ayarlıyor ve ikisi arasında gerekli dengeye ulaşmak için kapsamlı kurtuluş sürecine odaklanıyor.

Mücadele yöntemlerine gelince, bunlar işgalle çatışma hareketine bağlıdır. Filistin gerçekliği, halkımıza her aşamada tüm direniş yöntemlerinin etrafında şekillendiği ana mücadele yöntemiyle kapsamlı bir direnişten başka bir seçenek bırakmamaktadır.

Süresiz bir açlık grevine başlamayı planlıyorsunuz; neden açlık grevi? Bu grevle işgale, Filistinlilere ve uluslararası topluma iletmek istediğiniz mesaj nedir?

Pratikte tutsaklar hareketi süresiz açlık grevi aşamasına gelmedi. Grev arifesinde hapishaneler yönetimi, tutsakların yaşam koşullarını on yıllar öncesine götürmek amacındaki yeni baskıcı kararların uygulanması kararından geri adım attı. Grevin mutlak hedefi, terörist “İç Güvenlik Bakanı” Ben Gvir’in önerileri temelindeki bu yeni saldırı hamlesini durdurmak ve tutsakların kazanımlarını korumaktır. Tutsaklar hareketi, politik yelpazenin tamamından tutsakların temsil edildiği Ulusal Genel Acil Durum Komitesi liderliğinde enerji ve gücünü mobilize ederek hedeflerine ulaşmayı başardı.

Bu meselenin bir yanı. Diğer yandan da hapishaneler yönetimi, “İç Güvenlik Bakanlığı” ve genel olarak yeni hükümet gibi çeşitli Siyonist yapıların kendi içindeki ayrılıkları yoğunlaştı. Siyonist hükümet, bunların Gazze, Batı Şeria, Kudüs ve ‘48 topraklarına yansması korkusu içinde.

2018 ve 2019 yıllarında Netanyahu hükümeti, tutsakların yaşamlarını daha da zorlaştırmak, onları maddi ve manevi yaşam mücadelesi kazanımlarından mahrum etmek için dönemin “İç Güvenlik Bakanı” Gilad Erdan’ın planını takip etti. Bu plan, tutsakların pek çok hakkını ellerinden alıyordu; örneğin eğitim hakkı.

Ceza sicillerinin keyfi düzenlenmesini, tutsakların sosyal ve yerleşimsel stabilitelerinin zarar görmesini içeren bu plan, genel olarak hapishanelerdeki temsili ortadan kaldırmak, görüşmecilerin ziyaret sürelerini kısaltmak, özellikle yüksek cezalar yatan tutsaklar için hapishaneler arasında nakiller gerçekleştirmek ve kantindeki malzemeleri kısıtlamak amacını taşıyordu. Bu süreç, hapishanelerde gerilimi tetikledi, genel bir isyan hâlinin yolunu açtı; “Ramon” hapishanesinin bir bölümü tamamen ateşe verildi, başka pek çok hapishanede çatışmalar çıktı ve süresiz bir açlık grevinin hazırlıkları başladı. Dolayısıyla Siyonist hükümet, planı dondurmak

zorunda kaldı ve dahi hapishanelerin bazı bölümlerine genel kullanıma açık telefonlar yerleştirildi ve bu telefonların tüm hapishanelere yerleştirilmesi onaylandı. Terörist “bakan” Ben Gvir’in planı, terörist “bakan” Gilad Erdan’ın planının bir takım gelişigüzel önerilerle genişletilmiş hâliydi; hapishanelerde tutsaklara günlük ekmek sunan fırınların kapatılması, tutsakların günlük duş sürelerinin 4 dakikaya indirilmesi, hasta tutsakların ameliyatlarının yapılmaması ve tutsakların ihtiyaç durumunda kendi masraflarını karşılaması gibi. Önerilerde bahsi geçen kazanılmış haklara karşı tutsakların yaşam koşulları ideal değil ve Cenevre Anlaşması kararlarının standartlarının altında; özellikle Üçüncü Cenevre Konferansında açıkça ortaya koyulan savaş tutsaklarının haklarına dair maddelerin ve 1977 tarihinde yapılan Roma eklentisinin.

Açlık grevi planının taşıdığı birkaç mesaj vardı. İlki, tutsaklar hareketi olarak ulusal mücadelenin canlandırılmasına katkıda bulunmak, ikincisi tutsakların; meşru bir mücadelenin, ulusal bir savaşın tutsaklarının davasını uluslararasılaştır-

mak, üçüncüsü Filistin ulusal özgürlük mücadelesinin en önde gelen sembolleri olan tutsaklarla genel ulusal mücadelenin meşruiyetini yeniden ve yeniden teyit etmek.

Ekstremist Netanyahu hükümetinin iktidara gelişinden sonra hapishane içindeki koşullarda bir değişim oldu mu?

Temelde Netanyahu hükümetinden sonra tutsakların koşullarında bir değişim olmadı, tutsaklara yönelik Siyonist saldırı durmuş olmasına karşın durum hâlâ gergin. Dolayısıyla tutsak hareketinin eli daima tetikte olacak.

İşgal altındaki topraklardaki gelişme-

niteliksel ilerleme ile ilgili olabilir; ancak henüz bu ilerleme işgalle savaştaki güç dengesinde niteliksel bir kırılma meydana getirebilecek bir düzeye ulaşmış değil. Bu mesele, ulusal, pan-Arap ve enternasyonal mücadele boyutlarının iç içe geçmesini gerektiriyor. Fakat bununla beraber, işgal altındaki ülke, içinde her an patlayabilecek bir volkan saklar. Bugünkü çatışmalarda tanık olduğumuz şey, bu kapsamlı patlamanın girişidir. Filistin’in şu anki koşulları 1987’deki ilk intifada öncesindeki ve dahi 2000’deki ikinci intifadanın ilk dönemindeki koşullarla benzerlik taşıyor. Objektif koşullar olgunlaşmış durumda; eksik olan ulusal birlik ve bu birliğin halkımızın mücadelesini yönetecek birleşik araçlarının subjektif koşulu ya da başarısı.

Filistin ulusal mücadelesinin evrelerini takip eden bir kimse şunu fark edecektir ki ulusal mücadeledeki niteliksel yükselişi ve ulusal başarıların inşasını şekillendiren araç, kapsamlı bir ulusal birliktir. Bunun en iyi örneği 1987’deki birinci intifadadır. İntifadanın başlamasından sadece birkaç ay önce Cezayir’de gerçekleşen oturumda FKÖ ile Filistin Ulusal Konseyi arasındaki birlik yeniden sağlanmış olmasaydı intifadanın tüm işaretleri ve başlangıç süreci intifadaya giden dönüşümü beraberinde getiremezdi.

Ancak Filistinli gruplar arasında hâlâ ayrılıklar var. Hedef aynıken ayrılıkların mevcut olmasının nedeni ve bu bölünmeyi bitirmenin yolu sizce nedir?

Her şeyden önce şu açıklığa kavuşturulmalıdır ki Filistin ulusal konsensüsünün bugünkü kapsamı teorik olarak Filistin ulusal mücadelesinin minimum programıyla sınırlıdır; örneğin geri dönüş hakkı şeklinde ifade edilen aşamalı hedefin dolayları, kendi kaderini tayin hakkı, başkenti Kudüs olan bir Filistin devletinin kurulması. El Fetih ve FKÖ liderliğiyle birlikte bazı katılımcı örgütler, bu hedeflerin kendilerinin en ileri hedeflerini oluşturduğuna inanıyorlar; Oslo Anlaşmasını imzalayarak ve “iki devletli çözüm”ü teşvik ederek bunu resmileştirdiler. FHKC’ye göre bu hedeflerin başarılması tarihsel Filistin’in hem toprağının hem de halkının kapsamlı kurtuluş sürecinin bir kısmını oluşturmalıdır. Ancak yine de bugünkü ortak paydalar ulusal uzlaşmayı gerçekleştirmek, ulusal birlik yolundaki bölünmeyi bitirmek ve birliğin liderliğinin araç ve kurumlarını ulusal ve demokratik temelde yeniden inşa etmek için yeterlidir. Tüm uzlaşma belge ve anlaşmalarında şart

leri nasıl takip ediyorsunuz? Medya, televizyon, radyo erişimi izniniz var mı yoksa dışarıdaki dünyayla tek iletişim aracınız avukatlarınız ve aile üyeleriniz mi?

Ulusal tutsaklar hareketi, tutsakların televizyon, radyo, gazeteler ve kitaplara erişim hakkını elde etti. Tutsaklar hareketinin gerçekliği, üyelerine duvarların dışındaki politik gelişme ve dönüşümleri takip etme izni veriyor. Bugün hapishanelerde Siyonist haber kanalları, ayrıca Russia Today (RT), Palestine Station ve dahi MBC Drama, MTV, MBC gibi Arap eğlence kanalları izlenebiliyor. En önemlisi, tutsaklara ziyaretlerde kitap getirilmesi serbest; her tutsağın ayda iki kitap hakkı var.

Filistin toprakları, Aslanlar Yuvası ve Cenin Tugayı gibi mevcut silahlı yapıların oluşumuyla direniş yolu dahilinde önemli dönüşüm süreçlerinden geçiyor. Bu dönüşümleri nasıl yorumluyorsunuz? Bu yeni oluşumlar Filistin direniş yoluna neler getirecektir?

Bu konuda bir konuşma, Filistin halk direnişi ve silahlı direniş yöntemlerindeki

koşulanlar bunlardır ki bu uzlaşma anlaşmalarının en yakında gerçekleşeni de birinci intifada öncesi Cezayir'deki oturumda yapılan anlaşmaydı.

Sorunun özü, örgüt içindeki baskın liderliğin Oslo Anlaşmasında; anlaşmanın “güvenlik”le ilgili, politik ve ekonomik yükümlülüklerinde süregelen ısrarı, ulusal karar alma mekanizması üzerindeki tekele ve dahi FKÖ'nün ulusal ve demokratik kurumlarının yeniden inşa ve gelişim süreçlerini engellemesidir. Bu, meselenin bir yanı. Diğer yandan da El Fetih ve Hamas arasında liderlik ve güç temelinde hizipsel bir çatışmanın hakimiyeti mevcut.

Ulusal konsensüse aykırı biçimde Oslo Anlaşmasının imzalanması, pratikte işgalle çatışmalarımızın içeriye, Filistin'in iç alanına taşınmasına neden oldu. Tarihsel Filistin bölgesinin %78'inden vazgeçilip ödün verilmesi, Siyonist varlığın 1948'de işgal ettiği topraklardaki egemenliğinin FKÖ liderliği tarafından resmi olarak tanınması Filistinlilerin birliğinin toprak, halk, dava ve kimlik bağlamında bölünmesini beraberinde getirdi. Bu durum, Filistin'in geri kalanını ve Filistin tavabini (Filistin'in temel ilkeleri) Siyonist düşmanla, işgalin sonlandırılmasını güvence altına alacak hiçbir garanti ve zaman aralığı ve dahi geri dönüş hakkının uygulanmasına dair hiçbir bahis olmaksızın eşitsiz müzakerelere tabi kıldı; bu da doğa olarak ulusal programın elementlerinin dağılıp parçalanmasına yol açtı. Bu anlaşmanın üzerinde inşa edildiği tüm ilüzyonlar yok olmuş olmasına ve Oslo'nun fiilen ölümüne karşın FKÖ liderliği -zorla ya da isteyerek- hâlâ Oslo'nun yükümlülüklerine sıkıca sarılıyor, özellikle de “güvenlik” ile ilgili olanlara.

Dolayısıyla Filistin'in mevcut krizden çıkabilmek için gerekli olan, bölünmeyi ortadan kaldırmak ve ulusal birliği sağlamaktır ki bu da FKÖ liderliğinin Oslo çerçevesini ve yükümlülüklerini terk etmesini, Siyonist varlıkla anlaşmaya varmak gibi ilüzyonları bir kenara bırakmasını gerektirir. Ayrıca Filistin halkının birliğinin ve ulusal programın bileşenlerinin restore edilmesi ve Arap-Filistin ulusal savaşının özünün milliyetçi ve kurtuluş yanlısı proje ile Siyonist, kolonyalist, yerleşimci ve ırkçı proje arasındaki mücadele olduğunun yeniden ortaya koyulup anlaşılması da gereklidir.

Mevcut durumda ve doğrudan yapılması gerekenler Oslo ile bağları kırmanın yolunu açmanın ve Oslo'nun tüm “güvenlik” ile ilgili, politik, ekonomik yükümlü-

lüklerine son vermenin gerekliliği çağrısı yapan Ulusal ve Merkezi Konseylerin tüm kararlarının ve dahi ulusal grupların genel sekreterliklerinin toplantılarından çıkan tamamen aynı yöndeki kararların uygulanmasıdır. Bu kararlar, Siyonist varlığın tanınmasından geri çekilmesini, varlıkla “güvenlik” koordinasyonuna son verilmesini, iç uzlaşının sağlanması için tüm ulusal anlaşmaların uygulanmasını, iç bölünmenin sonlandırılmasını ve FKÖ'nün ulusal ve demokratik kurumlar üzerinde yeniden inşa edilerek pozisyonunun güçlendirilmesiyle FKÖ çerçevesi dahilinde ulusal birliğin restore edilmesini içeriyor. Ayrıca FKÖ'nün statüsünü halkımızın tüm politik ve sosyal spektrumunu içerecek biçimde halkımızın birliğini sağlayabilecek bir politik varlık olarak yeniden inşa etmesi de gerekliliklerden biridir. Tüm bu talepler Cezayir'de yapılan Filistin Uzlaşısı için Anlaşma'da açıkça ifade edilmiş ve vurgulanmıştır. Pek çok fırsatı kaçırdık, bunlardan en sonuncusu 2021 başlarında Mahmud Abbas tarafından yayınlanan bir kararname metni temelinde Filistin meclisini yeniden inşası, Ulusal Konsey ve Yasama Konseyi ve başkanlık için kapsamlı seçimler yapılmasına dair demokratik yoldu. Mevcut koşullarda özgürlük yolundaki ulusal ve tarihsel hedeflerimizi başarmaya yönelik tüm bu talepleri içeren Cezayir Anlaşmasının uygulanması yönünde çaba sarf ederek bu fırsatı mutlaka yakalamamız gerekiyor.

Cezayir, Filistinli grupları Cezayir'de bir araya getirmek için büyük çabalar sarf etti ve sonuçta uzlaşma anlaşması imzalandı. Bu adımın önemi nedir? Ve bu anlaşmanın sahada uygulanabilmesi için Filistinli gruplara mesajınız nedir?

Cezayir'de ulusal uzlaşma için yapılan anlaşmanın esas önemi Cezayir'in deste-

ğinde ve dahi Filistinli ve Arap halkımız nezdinde siyasi ve ahlaki duruşunda temsil ettiği her şeyde yatıyor. Cezayir devriminin zaferi, modern Filistin devriminin ve pek çok Arap devriminin ortaya çıkışı için örnek ve motive edici bir faktör işlevi görmüştür. İşgal altındaki Güney Yemen halkının Ulusal Cephe önderliğinde İngiliz işgaline son vererek Güney Yemen'i özgürlüğüne kavuşturması bu Arap devrimlerinin örneklerinden biridir. Ayrıca Cezayir'in etkisi tüm Afrika kıtasına yayılmıştır.

Dolayısıyla Cezayir'in bu anlaşmanın sağlanmasındaki destekçi rolü, ulusal kurtuluş mücadelemize tüm tarihsel aşamalarda verdiği desteğin tarihsel bir uzantısıdır. Cezayir tüm Filistinli ulusal gruplardan saygı ve takdir görüyor. Biz bu destekçi rolün devamlılığını umuyor ve bunun çağrısında bulunuyoruz. Ayrıca umuyoruz ki bu rolü [Arap] halklarımızın karşı karşıya kaldığı pek çok krizin çözülmesine ve ortadan kaldırılmasına yönelik ulusal katkısı izleyecektir. Aynı zamanda Cezayir'in Afrika kıtası ve Afrika Birliği dahilindeki etkili rolünün yanı sıra sorumluluk sahibi ulusal rolüne de değer veriyor ve bu rolü takdir ediyoruz.

Siyonist varlığın aşınmaya başladığı ve parçalanmaya doğru gittiği fikrine katılıyor musunuz?

Bu teşhis doğru, yerel popülasyonu yok etmeye ya da yerel popülasyonun kimliğini ortadan kaldırmaya muktedir olamayan yerleşimci kolonyal girişimler, eninde sonunda bu kaderi yaşayacaktır; tıpkı Zimbabve ve Güney Afrika'da olduğu gibi. Enternasyonal konsensüs, Apartheid temelli sistemlere karşıdır ve bu temeldeki sistemlerin çöküşünde öncelikli olarak bu iki ülkenin halkının mücade-

leri rol oynamıştır.

Filistin gerçekliği bunun bir istisnası değildir; ancak Zimbabve ve Güney Afrika örnekleriyle karşılaştırıldığında Filistin'in kendine özgü koşulları vardır. ABD liderliğindeki Batı dünyası, Siyonist varlığı destekliyor ve varlığa karşı herhangi bir itiraz ya da meydan okumayı aşılama-yacak bir kırmızı çizgi addediyor. Filistin'in Arap dünyasının ayrıca Batı Asya ve Kuzey Afrika'nın kalbindeki jeopolitik konumu, Siyonist varlığın büyüklüğü ya da Avrupa ve ABD'nin vizyonları ne olursa olsun varlığın Batı tarafından savunulması ve desteklenmesine ilişkin bir çıkarlar kesişimi meydana getiriyor. Bu durum, Siyonist varlığın ortadan kaldırılması meselesini diğer yerleşimci kolonyal girişimlere göre daha zor kılıyor; Siyonist varlığın izole edilmesi, meşruiyetten azledilmesi, varlığın yapısal iç krizlerinin kızıştırılması ve caydırıcılık kabiliyetinin aşındırılması; ulusal, bölgesel ve enternasyonal çabaların kombinasyonunu gerektiriyor. Ayrıca Filistinlilerin Siyonist varlığın tezatlık ve çelişkilerinden, içinde taşıdığı kimliksel ve sınıfsal sorunlardan, genişlemekte olan Anti-Siyonist Yahudi akımları ve onlarla ilişkileri güçlendirmek bağlamı dahilinde -bugün bu akımlar ne kadar zayıf olursa olsun- yararlanma çabaları da önemlidir.

Bu tezatlık ve çelişkilerden; bunların varlığın geleceği için oluşturdukları tehditten eski Siyonist “cumhurbaşkanı” Rivlin, 2015 tarihli bir Knesset konuşmasına bahsetmiş, aynı konuşmada varlığın durumunun en başından bu yana Arap bir azınlıkla karşı karşıya olan Yahudi çoğunluğu yansıttığına dikkat çekmişti. Bugün dört-İbranicede söyledikleri biçimde- “kabileye” bölünmüş bir toplum görüyoruz: “Dindar” Haredi kabilesi, Siyonist bir Yahudi kabile, seküler kabile ve Arap kabile. Bu durum, Siyonist toplumdaki tezatlık ve çelişkilerin derinliğini yansıtıyor. Bugün gördüğümüz durum, Rivlin'in kaygılarını onaylıyor ve Siyonist varlığın dağılmasının ve yok olmasının kaçınılmazlığına işaret ediyor. Buna ek olarak, “Tanrı'nın seçilmiş insanları” ve “Filistin üzerinde tarihsel hak” gibi kavramları çürüten arkeolojik keşifler sayesinde İncil mitleri temelindeki Siyonist anlatı çöktü. Arkeolojik gerçekler ve Filistin'deki kazılarla ortaya çıkan keşifler temelindeki pek çok araştırma, İncil mitlerine dayalı anlatının İncil metinlerinden ve metinlerde bahsedilen yer ve tarihlerden farklı sonuçlar ürettiğini onayladı. Görece geniş akademik elit artık İncil mitlerinden bahsetmiyor; Siyonist devletin kolonyal doğasından

bahsediyor. Pratikte tüm bunlar, Siyonist varlığın doğasını ve gördüğü emperyalist işlevi ifşa etmelerinin yanı sıra Filistin ulusal mücadelesine gittikçe artan enternasyonal destekle birlikte coğrafya ve tarih bağlamları dışında ortaya çıkmış bu ırkçı ve emperyalist varlığı parçalanmaya ve yok oluşa götürecektir.

İşgal altındaki topraklar, Netanyahu liderliğindeki ekstremist hükümetin gelişile yoğunlaşan önemli bir turmanışa tanıklık ediyor, buna karşılık Filistinliler arasında da öfke düzeyi yükseliyor. Sizce bu turmanış nereye varacak?

İşgal altındaki topraklardaki mevcut durum, ilk ikisinden daha derin, daha güçlü ve daha etkili olacak olan üçüncü intifadanın infilakının bir işaretidir. Bunun için Filistin tarafının bölünmeyi sona erdirmesi, demokratik ulusal birliği sağlaması ve birincil mücadele araçlarını direnişe ve realitede imkânsız olan Siyonist varlıkla anlaşma ve uzlaşma hayallerini terk etmeye dayanan bir ulusal strateji temelinde inşa etmesi gereklidir. Madrid-Oslo rotasında inşa edilen otuz yıllık müzakereler başarısız olmuştur; halkımızın ve ulusal davamızın bugün karşı karşıya olduğu krizi meydana getirmiştir.

Bazı Arap ülkelerinin Siyonist varlık ile ilişkilerini normalleştirmelerine dair pozisyonunuz nedir? Bu ülkeler tarafından sunulan sebepler bu eylemlerini meşrulaştırıyor mu?

Siyonist varlık ile Arap normalleşmesi, Filistin halkının sırtına ve Arap ulusunun kalbine saplanmış bir bıçaktır. Siyonist varlık yalnızca Filistinliler için değil; tüm Arap ulusu, Afrika halkları ve Batı Asya ve Kuzey Afrika'daki tüm ülkeler için bir tehdittir. Siyonist varlığın kurulmasının amacı, herhangi bir ilerici Arap ulusal uyanış girişimini engellemek ve varlığı Arap coğrafyasında küresel emperyalizmin çıkarlarını korumak için emperyal bir araç olarak kullanmaktır. Bazı ülkeler tarafından normalleşme için bahane olarak sunulanlar, normalleşme hatasının kendisinden daha çirkin. Filistin halkının Siyonist savaş makinesi tarafından katledildiği, Filistin için enternasyonal dayanışmanın gittikçe arttığı, Siyonist varlığa yönelik boykot çevre ve girişimlerinin genişlediği ve "İsrail"e karşı ekonomik boykot kampanyalarının başarılar kazandığını ve "İsrail"den yatırımların geri çekildiğini gördüğümüz bir zamanda bu ülkeler Siyonist düşmanın gücünü artırmak ve onun çirkin yüzünü güzelleştirmek için normalleşmeye koşuyorlar. Bazı zengin Körfez Arap ülkeleri-

nin bu normalleşmeden elde ettiği fayda ne olacak? Kudüs konferansına başkanlık eden Fas'ın bu normalleşmeden ne çıkarı var? Batı Sahra halkı, Fas'ın baş düşmanı mı? Bu sorun, Birleşmiş Milletler kararnameyi uygulanıp Batı Sahra halkının kendi kaderini belirlemesi için bir referandum yapılarak çözülebilir. Dolayısıyla Siyonist varlıkla normalleşmeye karşı Arap kitlesel reddinin inşası, tüm ilerici Arap milliyetçisi ve ulusal güçlerin gündeminin birinci sırasında yer almalıdır.

Suudi-İran ilişkilerinin normalleşmesini nasıl değerlendiriyorsunuz ve bu durum Filistin davasını nasıl etkileyecek?

FHKC bu girişimi iyi karşıladı; bu durumdan duyduğu memnuniyeti ifade etti ve Çin'in sorumluluk sahibi ve genişleyen politik rolünü takdir etti. Ayrıca FHKC, Çin'in uluslararası seviyede çeşitli alanlardaki duygudaşlığını ve hem Arap coğrafyası hem de dünyada güvenlik ve istikrarın sağlanması için gösterdiği çabaları takdir ediyor. Çin, ayrıca gerilim ve savaş atmosferi yaratan, dünya barışını tehdit eden ve dünyayı küresel savaş uçurumuna iten ABD emperyalizmini zapt etme amacı güdüyor. Bunun sonucunda umulur ki bu girişim Arap Körfez devletlerine ve genel olarak Arap coğrafyasına dayatılan Amerikan kılıcının etkisini azaltacak ve bölgesel krizlere Araplar lehine çözümler bulunmasına katkıda bulunacaktır; özellikle Yemen'deki savaş, Suriye'nin Arap çevresi tarafından süregelen izolasyonu, Lübnan'daki mevcut kriz ve ülkenin uluslararası emperyalist kuşatma ve şantaj döngüsünden çıkarılması meseleleri, bu krizler arasındadır. Bunun yanında Çin, bağımsız Arap kurumlarının rolünü restore etmeyi ve Arap meselelerine her şekilde uluslararası müdahaleye ve Arap krizlerinin Yemen ve Libya'da olduğu gibi uluslararası boyuta getirilmesine tüm kapıları kapatmayı amaçlıyor. Şu da umulur ki Çin'in bu pozisyonu daimi olsun ve ABD yönetimindeki değişikliklere, Cumhuriyetçi Parti'nin yeniden iktidara gelişi gibi etkenlerle değişime tabi olmasın. Suudi-İran uzlaşısı, İran nükleer meselesiyle ilgili uluslararası anlaşmanın tamamlanma-

sının hızlanmasına da katkıda bulunabilir; ayrıca bu uzlaşma Körfez ülkelerini İran'ı kuşatmakla görevlendirmeye yönelik Amerikan-Siyonist girişimlerin önüne ket vuracaktır ki bu mesele etrafındaki yapay krizi çözmek için askeri seçeneğe gitmek, özelde Arap Körfez ülkelerinin genelde de tüm Arap coğrafyasının güvenliği için olumsuz etkileri ve ağır sonuçları beraberinde getirir.

Çin ve Rusya gibi yeni güçlerin oluşmasıyla uluslararası sistem sizce nasıl değişecek ve tek kutuplu dünyadan çok kutuplu dünyaya geçiş Filistin davasını nasıl etkileyecek?

Çok kutuplu bir dünyanın doğuşu, uluslararası toplum ve onun önde gelen kurumları arasındaki dengeyi restore edecek ve Küresel Güney'deki daha yoksul ülkelere bağımsız ekonomik gelişme yolunu seçebilmeleri; kendilerini Dünya Bankası, IMF, ABD Hazine Bakanlığı gibi emperyalist ekonomik küreselleşme kurumlarının hakimiyetinden ve dahi Washington'ın finansal kredisizliğinden kurtarabilmeleri için önemli alanlar açacaktır. Washington'ın finansal kredi anlaşmaları bu ülkelerin kaynaklarını bilfiil yağmalıyor ve dev şirketlerin bu ülkelerde faaliyet gösteren şubelerinin ürettiği tüm kâra el koyup bunu Batı pazarına aktararak bu ülkeleri yoksullaştırıyor; bu ülkeleri uluslararası kredinin yanı sıra bir de kredinin faizlerini ödeyebilmek için çırpınır hâlde bırakıyor.

Çin ve Rusya liderliğinde küresel ölçekte konsolide olması beklenen kutbun sosyalist olmayacağı ya da dünyanın Sovyetler Birliği liderliğindeki uluslararası sosyalist kampın çöküşü öncesi döneme dönüşünü simgelemeyeceği doğrudur. Süregelen çatışma ideolojik saikler tarafından yönetilmiyor; bu bir etki alanı, iktidar, sermaye, enerji kaynakları ve genel olarak ekonomik çıkarlar mücadelesi. Ancak gerçeklikte çok kutuplu sistem halka, insanlara ABD emperyalizmi ve Batı kapitalizmi liderliğindeki tek kutuplu sistemden daha az keyfi muamele edecektir. Yeni kutbun henüz doğumunu tamamlamadığı da doğrudur; fakat bugün dünya sisteminin içinde olduğu geçiş evresi kaçınılmaz olarak

bu kutbun kuruluşunu ve konsolidasyonunu getirecektir, doğa boşluktan nefret eder ve uluslararası emperyalist sistemin güç ve hakimiyeti yirmi yıldır aşınmakta ve gerilemekte. En önemlisi, bu çok kutuplu dünya, ezilen halkların ve yoksul sınıfların mücadelesini duygusal olarak hızlandıracak ve bu mücadele uluslararası sermayenin adil bölüşümüne ve halklar arası eşitliğe ve etnisite, milliyet, renk, cinsiyet temelli her formdaki zulüm ve ayrımanın reddine dayalı yeni bir küresel uluslararası sistemin kuruluşuyla tamamlanacaktır.

Son olarak, Filistin halkına, Filistinli gruplara ve Filistin yönetimine mesajınız nedir?

Filistin halkına mesajım Siyonist, kolonyalist, yerleşimci ve ırkçı projeye karşı haklı ulusal mücadelemizin zaferinin kaçınılmaz olduğuna dair inançlı olmaları. Biz bu yolda uzun bir mesafe aldık ve ulusal davamızın içinden geçtiği mevcut aşamanın gerektirdiği bütün biçim ve yöntemler dahilinde direnişimizi derinleştirip genişleterek bu yola devam etmek zorundayız. Ayrıca halk birliğini sağlamak ve bu birliğin demokratik rolünü Filistinliler arasında yerine getirmesiyle birlikte, bölünmeyi oluşturan partilere bölünmeyi bitirmeleri ve ulusal birliği sağlamaları yönünde baskı yapmak gereklidir. Ulusal diyalog artık yeterli değildir ve her Filistinli parti ya da grubun meşruiyet kaynağı işgalle mücadelede kanlarını döken halk kitleleridir.

Ulusal güçler ve genel olarak ulusal gruplara gelince, sahip oldukları tüm farklı politik renklerle birlikte, bölünmeyi bitirmeye ve ulusal birliği sağlamaya yönelik politik bir iradeye sahip olmak zorundalar. Halkımızı birleştirmenin, ulusal mücadeleye liderlik etmenin ve bu mücadeleyi ulusal ve tarihsel hedeflerin başarılması yoluna getirmenin en önemli koşulu, tüm ulusal uzlaşma anlaşmalarının uygulanması kararına sahip olan FKÖ'nün mevcut liderliğinin, FKÖ'nün ulusal demokratik temellerde yeniden inşasını engellemekten vazgeçmesi, FKÖ'nün statüsünü, itibarını, halkımızın ve halkımızın politik güçlerinin birliği için birleştirici politik mücadele liderliği olarak rolünü ve bulunduğu her yerde halkımızın mücadelesinin en yüksek referansı ve tek meşru temsilcisi niteliğini restore etmesidir. Zaman, kan zamanıdır ve tarihi davamıza ve ulusal kurtuluş projemize olan görev ve zorunluluklarını yerine getirmeyenlere karşı affedici olmayacaktır. ■

(Çeviri ilk olarak marbutahaber.com sitesinde Türkçe yayınlanmıştır)

Demokratik Cumhuriyet Mücadelesiyle Sosyalist Cumhuriyete

□ Süleyman HACİBEKTAŞOĞLU

2002 yılında AKP hükümeti ile siyasal İslamcılar iktidara geldikten sonra ülkede yaşanan cumhuriyet tartışmaları son 10 yıldır rejim tartışmalarına dönüştü. Siyasal İslamcılar yıllar içinde kazandıkları mevzilerle var olan Kemalist cumhuriyetin yapı taşlarıyla oynamaya başladılar. Elbette bunu tek başlarına yapmadılar. Dönem dönem yanlarına cumhuriyeti kuruluşunda inkâr politikalarıyla yok saydığı kesimleri de aldılar. Bunu yaparken daha demokratik bir cumhuriyet vaadinde bulundular. En yakınlarındakiler ise liberaller idi.

Herkes var olan cumhuriyetten şikayetçi idi ve son yıllarda cumhuriyet özgürlükçü olmayan bir darbe anayasasının üzerine oturuyordu. Liberaller, siyasal İslamcılar ve hatta düzen tarafından ezilen halklar, işçi ve emekçiler mevcut durumdan kendi pencerelerinden baktıklarında hoşnut değillerdi. Herkesin istediği yeni bir demokratik cumhuriyetti.

Tam da böyle bir zamanda iktidarı ele alan AKP hükümeti, uluslararası sermayenin dünya üzerindeki serbest dolaşımının daha hızlı sağlanabilmesi adına hantal, bürokratik ulus devletler üzerine çektiği operasyonlar dönemine denk gelmesi siyasal İslamcılar için büyük bir fırsat oldu.

Emperyalist kapitalist sermaye gruplarının çıkarları siyasal İslamcı AKP'nin çıkarlarının örtüşmesi, üst üste düşmesiyle AKP büyük bir uluslararası destekle iktidara taşınmış oldu. Bu siyasal İslamcıların arayıp da bulamayacakları büyük bir fırsattı.

20 yıllık iktidarları döneminde, geçmişte cumhuriyete karşı kaybettiklerini düşünen anlayış Atatürk cumhuriyeti ile bir hesaplaşma işine girişti. Bunu adım adım ördü. Bunu yaparken iktidarını, uluslararası şirketlere ülkeyi parsel parsel satarak tahkim etti. Bu güçler onu

iktidarda tutmak için her şeyi yaptılar. Çünkü bir ülkeyi sömürmek için arayıp da bulamadıkları bir iktidarla baş başa hiç sorunsuz çalışıyorlardı.

Onların istedikleri yasal düzenlemeler yapılıyor bunun karşılığında AKP'nin yani siyasal İslamcıların yapmak istediklerinin de önü açılıyordu. İçeride kendilerine karşı çıkabilecek muhalefet bile tam da bunlara göre çeşitli yollarla tahkim ediliyor, etkisiz hale getiriyordu.

Bunun karşılığında bölgede Türkiye'ye roller belirleniyor, o roller üzerinde oynaması sağlanarak içeride de halk içinde bir lider kültü yaratılıyordu. Becerildi. Bir karşılıklı kazan kazan vardı. Hala devam ediyor.

Ülkede yaşanan bu durum var olan Kemalist cumhuriyeti ve onun kimilerine göre topluma kazandırmış olduğu değerleri süreç içerisinde silikleştirmeye başladı. Gündeme ikinci cumhuriyet tartışmaları düştü. Dönemin siyasetçilerinden ve ülkede dışişleri bakanlığı ve başbakanlık yapan Ahmet Davutoğlu'nun yazdığı "Stratejik Derinlik" adlı kitap yeni oluşturulan cumhuriyetin, yani liberaller tarafından 2. Cumhuriyet diye kodlanan dönemin manifestosunu oluşturdu.

Ortadoğu'da, Balkanlar'da, Kafkaslar'da söz söyleyen, daha doğrusu emperyalist kapitalist ABD ve AB'nin politikalarının bu bölgelere taşınmasının taşeronluğunu üstlenen ve bölgede söz sahibi alt emperyal güç olmayı hedefleyen bunu da siyasal İslamcı referanslarla yapmak isteyen bir ülke konumuna yerleşmek istiyordu.

Bu talep emperyalistler tarafından da bölgede etkin ve kalıcı olmanın da bir isteği idi. Ardından "ben BOP'un eş başkanıyım" açıklaması geldi.

Artık siyasal İslamcılar için yol iyice açılmıştı. Emperyalist merkezlerle ilişkiler sıkı bir şekilde kurulmuştu. AKP iktidarının "reklam arası" dediği dönemin, yani geçmişte kaybettiklerini düşün-

dükleri kavganın rövanşının alınması için gerekli olanın yapılması gerekiyordu.

Yapılmak istenen bu muydu, yoksa bu bahane edilerek liberal politikalara karşı halkın tepkisini en aza indirmenin önünü kesmenin önünde bir paravan görüntü müydü?

Bana göre, dönem öyle bir şekillenmişti ki herkesin çıkarları örtüşmüştü. Ama asıl olan liberal politikaların önünün olabildiğince açılmasını sağlamaktı. Bunlar yapılırken toplumun bazı kesimlerinin geri kodlarının okşanmasının işleri daha da kolaylaştıracağından sermaye tarafından bir önemi yoktu.

Tam da bu dönemde 2. Cumhuriyet tartışmalarına sosyalistler ve diğer kesimler de dahil oldular. Sosyalistler içinde başlayan bu tartışmalar "cumhuriyetin kazanımları" üzerinden şekillendi. Laiklik, kamuculuk, devletçilik, devrimcilik gibi ilkeler üzerinden tartışmalar boyut kazanmıştı.

Özellikle bu dönemde laikliğe karşı saldırılar sosyalistlerin mücadelesinin boyutunu laikliği savunmaya kadar çekti. İnsanların yaşam tarzlarının dinci gericiğin saldırısının karşısında etkilenmesi laiklik mücadelesini ister istemez bir adım öne çekiyordu. Bu sınıf mücadelesi veren sosyalistler için bir handikap oluşturuyordu ama geniş Kemalist kitlelerin öncelikli talebiydi. Özünde ise devlet içindeki farklı fraksiyonların çatışmasının dışarıya yansımaya biçimiydi.

İşte cumhuriyetin yüzyılımın son 20 yılı bu şartlar altında yaşanıyor. Peki geri kalan 80 yıllık cumhuriyet demokratik bir cumhuriyet miydi?

1789 Fransız Devrimi ile çağdaş dünyayı etkileyen cumhuriyet fikri bütün çok uluslu devletleri yeniden inşa ederken Osmanlı'nın bu olaylardan etkilenmemesi mümkün değildi. Tam da bu dönemlerde eş zamanlı olarak gelişmeler Osmanlı'yı da etkiliyor, var olan devlet yapılanma-

sında kısmi reformlarla, yeniliklerle değişimlere ayak uydurarak imparatorluğun ömrünü uzatmaya çalışıyordu.

Kaçınılmaz sonun farkında olan kesimler de ulus devletin temellerini oluşturacak politikaları hayata geçirmeye çalışıyorlardı. Anadolu ulus devletin kurulacağı son vatan parçası olarak görüldüğü için bu coğrafyanın en sade haliyle Türk ve Müslüman yurdu haline getirilmesi gerekiyordu.

Bu yüzden Anadolu'nun kadim halkları olan Hristiyan halklar bu coğrafyada sorun teşkil ediyordu. Ulus devlet için o ulusa ait başka unsurların azınlık sayılmayacağı bir toprak parçasına ihtiyaç vardı.

Burjuva devrimler çağı Osmanlı'da 1908'de bütün halkların temsil edildiği bir Meclis oluşturmuştu, ardından gelen 1. Dünya Savaşı ve sonuçları daha öncesinde yaşanabilecek gelişmelere göre hazırlanan planların sonuçları acılarla dolu olayların yaşanmasına neden oldu. Ve sonrasında bütün bunların, bu gelişmelerinin üzerine cumhuriyet inşa edildi. Ve aynı cumhuriyet o acıları yaşatan kadroların eseri oldu.

Komünistler yeni kurulan ulus devletin verdiği kurtuluş mücadelesine katılmak üzere Bakü'den yola çıkarak Milli Mücadele'ye katılmak ve kurula- cık yeni ülkenin yönünü emekten yana bir cumhuriyete çevirmek için Anadolu topraklarına vardıklarında Mustafa Kemal ve arkadaşlarının yönlendirmeleriyle Trabzon açıklarında katledildiler.

Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı Milli Mücadele'ye destek vermek için başlarına gelebilecekleri bile bu yolculuğa çıkmışlardı. Cumhuriyetin temellerinde işte böyle kanlı olaylar vardır.

İşgalci güçlere karşı kazanılan Ulusal Kurtuluş Savaşı'ndan sonra birlikte mücadele verilen Kürt halkının kurucu unsur olma hakkı inkarı 1924 Anayasası ile belgelenmiş oldu.

Cumhuriyet inkâra devam ediyordu.

Bütün bunlara rağmen toplumsal anlamda ilerici bir adım olan cumhuriyet eskinin içinden yeniyi kurma, tek adam rejiminden halkın iradesini hakim kılmaya yeteneğini gösterebilme olgusu olarak karşımızda duruyor.

Yoksul Anadolu köylüsünün inanılmaz mücadelesine dayanılarak kurulan yeni bir ülke cumhuriyeti ilan ederek yönetime yetkisini halkın seçeceği vekillerin oluşturacağı Meclis'e veriyordu.

Saltanata son verip halifeliği kaldırarak ilan ettiği 6 ilkenin etrafında cumhuriyeti kurdu.

Cumhuriyetçilik. Milliyetçilik. Halkçılık. Laiklik. Devletçilik. Devrimcilik.

Bu 6 ilkenin belki de en önemlisi bugünde hayatımızı etkileyen laiklik ilkesi olmuştur.

Bu ilkeler etrafında bir dizi reformlar yapıldı. Burjuva devrimler döneminin son ayaklarından biri olan Türkiye burjuva devrimi bildiğimiz evrimler sürecini yaşamadı belki ama reformlar yoluyla yapılan yenilikler ile bir şekilde bu süreci başlatmış ve zamana yayarak gerçekleştirmiş oldu. Kısa zamanda kadın haklarına varıncaya kadar ileri adımlar atıldı. Bütün bunlar toplumsal anlamda ilerici adımlardı.

17 Şubat – 4 Mart 1923 tarihleri arasında yeni Türkiye'nin İktisat Politikasını belirlemek amacıyla İzmir İktisat Kongresi'ni gerçekleştirdi. Bu kongre ile ülkenin yüzünün çağdaş batının yönü olduğu ve kapitalist dünyanın bir parçası olunacağı işaretini vermiş oldu. Artık yeni cumhuriyet yönünü de tayin etti.

Kurtuluş Savaşı'nın doğurduğu anti-empyeralist duruşu kapitalist modernleşme ile uyumlu hale getirmiş oldu. Cumhuriyet'in kuruluş sürecinde 'batılılaşma' ile 'bağımsızlık' kavramlarını bir arada işledi. Kuruluşun paradigması bu idi.

İlerleyen yıllarda kapitalist dünya ile iyice entegre hale gelen Türkiye 1940 ve 1950 li yıllarda uzun yıllar süren tek adam rejiminin baskılarını yaşadı. Bu dönemde komünistlere yapılan baskılar, operasyonlar belleklerimizde saklıdır.

1960'larda yükselen sol dalganın öne devletin kendisi olan dönemin CHP'si ile kesilmek istenmiş ve ortaya "ortanın solu" kavramı atılmıştır.

1970'lerde Mahirlerin öldürülmeleri, Denizlerin idamları ve yükselen devrimci dalganın öne yine CHP ile "Karaoğ-

lan" efsaneleri yaratılarak kesilmiştir. Bu cumhuriyet kendisini koruma adına sosyalistleri bir şekilde devre dışı bırakmış onların kanları üzerinde varlığını sürdürmüştür.

Kendi varlığını sürdürmek için gerici-lerle işbirliği yapmaktan geri durmamıştır. Militan Kemalizm 60,70,80'li yıllarda solun üzerinden buldozer gibi geçmiştir. Tek derdi burjuva cumhuriyeti korumaktı.

Kemalizm bir burjuva ideolojisi-dir, olumsuz ve gerici öğeler taşıması kaçınılmazdır. 1980 sonrasında liberal politikaları hayata geçirmek isteyen sermayenin önünü açmak için askerler 12 Eylül 1980'te sermaye adına iktidara el koydular.

Tek amaç vardı. Ülkeyi yeni dünya düzenine uyduracak politikaların uygulanabilirliğinin önünü açmak ve sol yükselişin önünü kesmek. Kendilerine Kemalist diyen askeri kadrolar bu anlamda siyasal İslam'ın da yolunu açtılar.

Zaten başından itibaren sürekli gericileşen ve toplumsal ilerleme sürecini durduran Kemalizm, iyice burjuvazi adına gericileşmeyi tercih etmiş oldu. Bunun için de, özellikle kitle tabanı yaratmak için siyasal İslam'ı seçti ve onun önünü açtı. Kemalizm'in kitle tabanı tek başına burjuva politikaları sürdürmeye yetmiyordu. Oy oranı yüzde 25'i geçmiyordu. Onun için oy oranı ve tabanı çok daha fazla olan siyasal İslam'ı destekleyen Müslüman kitlelerin desteğine ihtiyacı vardı.

1990'lı yıllarda Kürt Özgürlük Hareketi'nin büyümesi, öne açılan siyasal İslam'ın gelişmesi boy salması yıllar önce cumhuriyetin kuruluşundaki inkarı yeniden gün yüzüne çıkardı. Halkların inkarı ve yıllardır Kürtlere yönelik baskı, yaptırımlar ve savaş, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin tabanını genişletti ve mücadeleyi her alanda güçlendirdi. Özellikle Belediye seçimlerinde elde edilen mevziler ve TBMM'de üçüncü parti durumuna gelecek kadar güçlenmesi devlete egemen olanları ürküttü.

Geçmişten kalma bir sorun ile kendilerinin cumhuriyetle birlikte yok sayıldıklarını düşünen, halifeliğin ve saltanatın kaldırılmasıyla ellerinden iktidarın alındığını sanan ve laiklik ile dinsizleştirildiklerini düşünen, Türk ulus devleti kuruluşunda dışlanan Müslüman kesimler cumhuriyet ile hesaplaşmaya giriştiler.

Türkiye burjuvazisinin çok da böyle bir derdi yok aslında. Onlar için Kema-

list bir cumhuriyetin olması veya yerine başka bir yönetim modelinin olması pek de sorun olarak durmuyor şimdilik. Burjuvazi açısından belirleyici olan sermaye egemen devletin ve iktidarlarının sürmesidir.

90'lı yıllarda yaşanan bu çatışmalı durum 2000'li yılların başında yaşanan ekonomik krizlerin de etkisiyle siyasal İslamcılar iktidara taşındı. Uluslararası sermayenin ilk yıllarındaki destekler ve AKP iktidarının ülkeyi bir şirket gibi yönetme yeteneği ile kurduğu ilişkiler onları 20 yıldır iktidarda tutuyor.

İktidarları döneminde Kemalist cumhuriyetin militan kadrolarıyla süreç içinde bir araya gelme becerisini de göstererek kendi Kemalist cumhuriyetlerinin sonunu birlikte hazırladılar. Sadece geriye Kemalist cumhuriyete sahip çıktığını düşünen, kendini hala CHP'de ifade eden bir kitle kaldı.

Bu kadrolar ve kitlede son yıllarda CHP'nin politikalarıyla gözleri kör edilmiş bir şekilde sokaklardan evlerine çekildiler ve oralarda devlet adına tutuldular. Kendilerini devletin bekası adına sokaklardan çektiklerini sandılar.

Bugün yıllar önce cumhuriyetle birlikte kazanılan birçok değer aslında burjuvazinin de isteği doğrultusunda birer birer geri alınıyor. Siyasal İslamcıların gerici hamlelerine de kendi iktidarlarının geleceği için ses çıkartmıyorlar.

İşte bu yüzden cumhuriyetin kimi burjuva demokratik değerlerine sahip çıkmak geri düşmemek adına sosyalistlere ve ilericilere kalıyor.

Bu cumhuriyet elbette bizim cumhuriyetimiz değil. Sadece olumlu olan yanlarını daha ileri bir dünya kurabilmenin mücadelesini verebilme adına sahiplenmeliyiz.

Bu ülkede demokratik cumhuriyet diyenler de değerli, cumhuriyetin değerlerine sahip çıkıp daha ileri taşımak isteyenler de değerli, sosyalist cumhuriyet diyenler de değerli. Özellikle bu dönem...

Bizler yüz yıllık cumhuriyetin tarihinde tarihsel düşmanlarımızı bilerek, tarihin tekerleğini ileri döndüren adımları sahiplenerek bu tarihi okuyacağız.

Bu cumhuriyet bizim değil ve hiç bizim olmadı. Mücadele için en kötü burjuva cumhuriyeti bizim için diğerlerine göre avantajdır. Biz sosyalist cumhuriyet için mücadele ederken demokratik cumhuriyet mücadelesinden de geri duramayız sanırım. ■

Politika Gazetesi'ni bulabileceğiniz adresler

Siz de il ve ilçelerinizde uygun gördüğünüz Kitabevi ve Gazete Bayileri ile ilişki kurarak onların isim, adres ve telefon numaralarını Gazete Merkezimize iletebilirsiniz.

İSTANBUL

Anadolu Yakası:

Kadıköy: *Mephisto Kitabevi:* Asım Gündüz Cad. No:23
Kadıköy: *Uç Deniz Kitabevi:* Pavlonya Sok. No:10 Kadıköy
Kadıköy: *Yaykoop:* Caferağa Mh. Tellalzade Sk. No:30
Avrupa Yakası:

Beyoğlu: *Mephisto Kitabevi:* Kuloğlu Mh. İstiklal Cad. No:125

Beşiktaş: *Mephisto Kitabevi:* Sinanpaşa Mh. Köyü Myd. 15

Beyoğlu: *Semerkan Kitabevi:* Süslü Saksı Sk. No:5 Tarlabası

Osmanbey: *Beyaz Adam Kitabevi:* Halaskargazi Cd. 17/A

Mecidiyeköy: *Karaduman Gazete Bayii:*

Eyüp: *Özgür Büfe:* Karadolap Mah.

Veysel Karani Cd. No: 16/A

Sefaköy: *Boran Kırtasiye:* Halkalı Cd. Kocabıyık Sk. No:3/A.

ANKARA

Kızılay: *Doruk Kitabevi:* M. paşa Cd. 28/A

Kızılay: *Tayfa KitapKafe:* Meşrutiyet Mah.

Selanik Cad. 82/32

Kızılay: *Turhan Kitabevi:* Yüksel Cd. No: 8

İZMİR

Alsancak: *Yakın Kitabevi:* Kıbrıs Şehitleri Cd.

No:104/A

Buca: *Emek Kitabevi:* Vali Rahmi Bey,

Uğur Mumcu Cd. No:2,

ANTALYA

Merkez: *Kitapkurdu Sahaf:* Elmali Mh. 25.

Sk. No:5/A M. paşa

TRABZON

Merkez: *RA Kitabevi:* Uzun Sk. Saray

Çarşısı No:60 Trabzon

RİZE

Fındıklı: *Arkadaş Kitap-Kırtasiye:* Cumhuriyet Cd. N: 50/B

MARDİN

Kızıltepe: *Aldemir Basım Dağıtım:* Orduevi

Karşısı No:6 D:6

DIYARBAKIR

Yenişehir: *Vilaf Kitabevi:* Koop. Mh. Akkoyunlu 4 Sk.

Mekan Apt No:11/B

Yenişehir: *Özde Büfe:* Ofis Ekinçiler Cad.

Devran Apt Altı

EDİRNE

Merkez: *Bellek Kitabevi:* Sabuni Mh. M.

Günel İş Mrk.D:Z-08, Balıkpazarı

ESKİŞEHİR

Odonpazarı: *İnsancıl Kitabevi:* İstiklal Mh.

Yeşiltepe Sk. 24/A,

HATAY

Merkez: *Yeni Dünya Tanıtım:* Cumhuriyet Mh. Gündüz Cd.

Kentarma Sk./Antakya

BANDIRMA

Ozan Sanat Evi, İhsaniye Mh. İstiklal Cd. 44. Sk.

No:51/B

Serüven Kitabevi, Günaydın Mh. Eski İtfaiye Cd.

AYDIN

Didim: *Emek Büfe:* Mavi Şehir Belediye

Halk Pazarı, Didim

MALATYA

Merkez: *Fidan Kitabevi:* Kişilı Cami, No:1

SAMSUN

İlkadım: *Penguen Kitabevi:* Çiftlik Mh.

Ümraniye Sk. No:27/A

ŞIRNAK

Merkez: *Kelepir Kitabevi:* Sökmenler Plaza,

Zemin Kat, No:4

KARAMAN

Merkez: *Danış Kitabevi:* Külhan Mah.

2.İstasyon Cad No:5

KIRŞEHİR

Merkez: *Gül Kitabevi:* Ahi Evren Mh. 735. Sk. No: 10

MANİSA

Akhisar: *Kültür Kitabevi:* Tahir Ün Cad. No:150 / A

Yüzyıl ve Yüzleşme

□ Av. İsmail DUYGULU

Türkiye Cumhuriyeti'nin yüzyılının ne kadar sönük karşılandığını birlikte yaşıyoruz. Bırakın emek-sermaye çelişkinin çözülmesini, burjuva demokrasisi ve insan hakları ile donatılmamış bir cumhuriyetin ne kadar eksik kaldığını artık biliyor ve anlıyoruz. Geçtiğimiz yüz yıl ayrımcılık⁽¹⁾, ötekileştirme, soykırım⁽²⁾, etnik nefret, pogrom⁽³⁾, milliyetçi, dinci, cinsiyetçi ve yasakçı bir yüzyıl olarak tarihe geçti. Bunun için, isyan adı altında kriminalize edilerek katledilenlere dair, "isyan" diye gösterilenler, Dersim, 6-7 Eylül, Maraş, darbe tarihlerini hatırlamak yeterli.

Farklılıklara tahammül edebilen anlayışa sahip, ortak ya da farklı değerleri öne çıkaran bir yerden yorum ve yaklaşım içinde olamadığımız sürece, hep bir şeylerin eksik kalacağı açık. Geldiğimiz aşamada, verili toplumsal düzende, temel hak ve özgürlüklerin garanti altına alındığı bir hukuk düzenine ihtiyacımız var. Henüz böyle bir hukuk düzenini inşa edemedik. Ülkenin kaynaklarını, toplumun üretimini, ortak ve hakça bir paylaşımına tabi tutamadık. Hala bir işi, geliri olmadığı için sıkıştırılmışlık içinde yaşamını sürdürmek zorunda kalan, en temel haklardan yararlanamayan insanların olması temel bir problem.

Kendimize reva gördüğümüz hakların, kendisini farklı hisseden diğer insanlara da hak olarak görmemiz gerekiyor. Kadın ise erkeğe ya da farklı cinsiyetlere, erkek ise kadına ya da erkek veya kadın olmanın dışında bir rolde olan diğerlerine; Türk hissedenlerin Kürtlere, Ermenilere, diğer bir milli değere ait olduğunu hissedenlere; kendisinin Müslüman görenlerin diğer inanç insanlarına ya da kendisini herhangi bir mezhepten görenlerin, diğer mezhep insanlarına, aynı temel hakları tanıyan bir yerden yaklaşım gösterebildiği bir Türkiye inşa edebilmeliyiz.

Dini bakış

İnsanlığın en temel sorunlarının başında gelen din sorunu, Türkiye'nin de yüzyılında etkili bir sorun oldu. Bunun hayata geçmesi için insanlık tarihi boyunca mücadele edilmiş. Nihayet bugün inanma

özgürlüğü kabul edilebilir hale gelmiştir. İnanma özgürlüğü ile inancı yaşamının yanı sıra, inancını dayatmanın da diğer bireylerin özgürlüğüne zarar verdiğini biliyoruz.

İnsanların en eski gruplaşma özelliğini yansıtan inanç sistemi, yararı olduğu kadar, zararı da olmuş. Yazılı kuralların olmadığı dönemden, yazılı kurallara gelinmesinde, din başlangıçta olumlu rol oynarken, bugün artık din olumlu rolünü kaybetmiştir. Dinin ayrıştırıcı değil, birleştirici yanlarını öne çıkaran, inanma özgürlüğünü tanıyan ama inancı dayatan argümanları terk edebilmeliyiz. İnsan zihninin geldiği aşamada, insanın inanma ya da inanmama özgürlüğünü kabul ediyor, tanıyoruz.

Düşünün inançları farklı olanlar, büyük inanç egemenliği altında, farklı bir inanç yansıtmaya becerisi gösteremiyorlar. Bir ateistin, Müslüman bir toplumda karşılığı olmuyor. Aziz Nesin Türkiye'de somut bir örnek oluşturmuştur. Düşündüğü ve inandığı şekilde yaşadı, öyle öldü, öyle gömüldü. Bugün hangimiz bir Aziz Nesin olmayı başarabildik ki?

Milli bakış

Türkleştirme projesinin bir ürünü olarak, Türk olmayanların yok sayıldığı bir süreçten geçtik ve bu hala devam ediyor. Türkiye'de öteden beri uygulanan Türkleştirme projesinin yarattığı sorunları biliyoruz ve hep birlikte bu sorundan kaynaklanan acıları birlikte yaşıyoruz. Milli bilinçle oluşturulan birlikteliklerin insan toplumlarına başlangıçta yararının olduğunu biliyor, her milletin kendi ulusal kurtuluş mücadelesinde, birleştirici unsur olarak öne çıkmasının yararını anlıyoruz. Ancak bugünkü toplumların milli duruşu, egemen milliyetler lehine, egemen olmayan milliyetler aleyhine sonuçlar doğurabilmektedir. Kürtler Ermenileri, Ermeniler Türkleri, Türkler Kürtleri derken her biri diğerini dışlayan bir yerden sürekli bir acı yaratılmış ve bir arada yaşayabilen insanlar olmaktan çıkarılmış. Sadece Türk olmadığı için bir diğer insanın öldürülmesi meşru görülmüş. Hangi milli değere sahip çıkarsak, kendimizi hangi milli değer ile ifade edersek edelim, kendimizi ifade ettiğimiz değer dışında olanlara empati ile

yaklaşım gösterebilmeliyiz.

Cinsi bakış

Toplum olarak biçtiğimiz role soyunlanlara da, buna itiraz edenlere de çok çektiğimiz bir yüzyıl geçirdik. İnsanın erkek ya da kadın olarak üstlendiği ya da yüklendiği toplumsal rol, bugün için birleştirici olmanın gerisinde kalmaktadır. Artık kadın ya da erkek olmanın dışında cinsiyet rollerinin de özgürlüğünü tanıyor ve biliyoruz. Heteroseksüelliğe dahi yeterince özgürlük tanımayan yaklaşımların dışında, eşcinselliğe özgürlük tanınmasını da bekliyoruz ve istiyoruz. İnsanlar kendi aile ve özel hayatlarına saygı hakkına sahiptirler ve kendi özelliklerinde, diledikleri tercihte bulunabilirler. Toplumsal rol olarak kabul ettiğimiz cinsiyet rolümüzün dışında rolde yer alan insanların cinsiyet tercihlerine saygılı olmayı öğrenmeliyiz.

İfade özgürlüğü

Bilimden, akıldan yana değil, dogmatik, tabulardan hareket eden bir dünyaya hapsedildik; özgür inanma, düşünme ve ifade etmenin önüne set koyduk. Toplumun her yönden gelişebilmesi için en temel argüman inanç, kanaat ve düşünceyi ifade etme özgürlüğü olarak ortaya çıkmaktadır. Şiddeti, savaşı, kavgayı önermeyen, bir diğer insanın kişiliğine, şöhretine, mesleğine saldırı ya da küfür içermeyen her türlü düşüncenin ifade edilebilir olması gerekiyor. Özellikle Devletlerin, bireylerin ifade özgürlüğünü garanti altına alan düzenlemeler yapmaları, yargının ifade özgürlüğünü öne çıkaran argümanlar üretmesi gerekiyor. Bugün Türkiye, ifade özgürlüğü konusunda özürle bir ülke konumundadır. Ceza kanununda ya da cezalandırıcı hüküm taşıyan kanunlarda, bireylerin düşüncelerini ifade etmelerinin önünde ciddi engeller var. İfade hürriyetini kullanan bir kimsenin, herhangi bir terör örgütü propagandası yaptığı, halkı kin ve nefrete teşvik ettiği, Cumhurbaşkanına ya da herhangi bir kamu görevlisine veya kişilere hakaret ettiği gibi suç yüklenmesi ve cezalandırılması mümkün.

Polis devleti

Hukuk devleti değil, polis devleti olduk. Bundan derhal çıkmalıyız. Polis bir soruşturma ile ilgili fezleke düzenliyor,

savcı polisin fezlekesini "doğrudur" diye olduğu gibi iddianameye dönüştürüyor ve dava açıyor, yargılama aşamasında hazır bulunan savcı, soruşturma savcısının iddianamesini "görüş" olarak tekrar ediyor, hakim savcının iddianamesini hak ve özgürlükler kapsamında değerlendirmeden, adil bir yargılama yapmadan, doğrudan karar haline getiriyor. İşte polisin fezlekesi mahkeme kararı haline dönüşüyor ise, bu bir hukuk devleti değil, polis devleti olmanın işaretidir.

En temel inanç, kanaat, düşünce açıklamasında bulunan, ifade özgürlüğünü kullanan ve bu konuda bir basın açıklaması yapmak isteyen insanlara polis, "izin var mı?" diye soruyor. Oysa ifade hürriyeti için herhangi bir izin almaya gerek bulunmuyor. Bu nefes alırken, kimseden izin almaya gerek olmadığı gibi, düşünmek, konuşmak ve yazmak en doğal haklardır. Eğer hukuk devleti değil, polis devleti iseniz, "izin şartı" her zaman aranılan bir unsur olabilir.

Bir düşüncenin ifadesinin önünde engeller çıkaran devletin demokratik toplum için üzerine düşen görevlerini yaptığından söz edemeyiz. Böyle bir devlet demokratik değil, otokratik bir devlet olabilir. Oysa mevcut anayasasına göre dahi, Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devleti olma uğrunda olması gerekirken, yasaklar devleti olmaktan geri durmuyor. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal durumun yarattığı sıkıntılar, toplumun zapturap altına alınması ile çözülmeye çalışılıyor. "Siz düşünmeyin, ifade etmeyin, biz biliyoruz!" yaklaşımı gösteriliyor.

Devlet iktidarını ele geçirenler de bu polis devletini kendi çıkarı için kullanıyor, geniş toplum yığınlarını, ülkenin geleceğini düşünmüyor.

Parklarımız park değil

Ormanlarımız, dağlarımız, sularımız, yeşil alanlarımız rant için talan ediliyor. Doğa ile barışık bir hayat tasavvur edemiyoruz. Gölgesini satamayacağımız ağacı kesiyor, yok ediyoruz. Şehirde yaşayanlar olarak düşünün, mahallenizde bir park var. Bu park, imar planı dahilinde, özel mülk arsalarından, düzenleme ortaklık payı olarak alınıp yaratılıyor. Bu şekilde yaratılan arsalar park, spor alanı, okul alanı, inanç

alanı, yol gibi ortak kamusal kullanım alanı olarak planlanıyor. Park örneğine devam edelim. Parklar park olarak kalmıyor, taksi durağı, muhtar binası, bankamatik, petrol istasyonu, büfe, restoran olarak düzenlenebiliyor. Şimdi mahalledeki bir parka sahip çıkmayan, mahalle sakininin park ihtiyacını görmezden gelerek, bunu ranta dönüştüren bir belediye anlayışını değiştiremediğimiz, imar planlarını şehrin anayasası olarak düşünmediğimiz süreç, o kadar çok ayrıntıda kaybolup gidiyor, toplum ve bireyin haklarının ortadan kaldırılmasına yol açıyoruz ki, buna dair örnekler saymakla bitmez.

Yarıyol iktidara yarıyor

İktidarda bulunan siyasi partiyi eleştirenler, bundan rahatsızlık duyanlar, itiraz edenler, dönüp dolaşıp yeniden iktidardaki partiye oy verebiliyor. Bumerang etkisi içinde bulunan itirazlarımız, dönme dolap gibi, dönüyor ve geliyor, iktidar partisine yarıyor. Bu nasıl oluyor?

İktidarın uygulamalarını eleştiren, itiraz edenler bir araya gelerek, örgütlü bir mücadele yürütemedikleri sürece, tek tek "etkisiz eleman" halinde kalıyorlar. Diğer yandan inandırıcı bir muhalefet olunamadığı sürece, muhalifleri dahi ikna edecek samimiyet yansımayınca, iktidarın eşeği Bor'un pazarından dönerken, geride kalan muhalefet her daim eşeğini Niğde pazarına sürmek zorunda kalıyor (4).

Muhalefetin içinde yer alan bireyler, kendi farklılıklarını anlayarak, birbirlerine empati yaparak ilerlemezler ise, bu bölünmüşlük daima iktidara yarayacaktır. Örneğin "kadın cinayetleri" diye adlandırılan temel sorunumuzun çözümünde, ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak sıkıştırılmış insanlar olarak, sorunu yaratan nedenleri bulup, bunları yok ederek yeni bir hayat kurma gayreti içinde olmak yerine, kadınlar erkekleri; "Erkeklerrrr!", erkekler kadınları "Kadınlarrrr!" diye suçlayarak bir çözüme ulaşmamıza imkan yok. Bu sıkıştırılmış insanların, birbirlerini suçlayarak sonuca gitmelerine imkan olmadığı gibi, esas olarak "devletin erkekliği" ne dem vurmak gerekir.

Sıkıştırılmışlığın sonucu

Siyasi parti, dernek, herhangi bir sivil toplum örgütlenmesi içinde olamayan, olanların da özgürce faaliyet gerçekleştirmesi önünde yasaklar bulunan insanların içinde bulunduğu sıkıştırılmışlık had safhadadır. İster merkezi hükümet, ister belediyeler olsun, birey ve toplumun haklarını değil, sermayenin haklarını öne çıkarıyor.

Devlet kendisi lehine her türlü yasal düzenlemeyi yaparken, toplum ve birey özgürlüğü üzerinde gereğince düşünmüyor, düzenlemeler yapmıyor. Bunu anlamak için vergi ya da idari para cezalarına dair düzenlemeleri incelemeniz yeterli. Devlet tamamen kendi lehine düzenlemeleri her aşamada yaparken, toplum ve bireyin haklarına dair kılımı kıpırdatmıyor.

Kabul olunmakla iç hukuk kurallı haline gelen uluslararası kurallar ile Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlükler sınırlı şekilde sayılan değil, aksine sonsuz özgürlük tanıyan düzenlemelerdir. Özgürlükler sayılmaz, yasaklar sayılabilir. Ama Türkiye'de özgürlükler sayılmaya, yasaklar ise sınırsız tutulmaya çalışılıyor. Böyle bir algı yaratılıyor. Gelinek noktada, toplum ciddi bir sıkıştırılmışlık içinde. Bu sıkıştırılmışlık ancak basın açıklaması eylemliliğine kadar toplumsal tepkilerin gerilemesine neden oluyor.

Yöntem ne?

İçinde bulunduğumuz devletlerin daha demokratik, hukukun üstünlüğü ilkesini yerine getiren, tutarlı bir devlet olmaktan uzaklaştığı oranda, insan toplulukları mutsuzluk içine sürükleniyorlar. O nedenle yeni iktidar yaratan devlet iktidarına değil, nasıl bir hayat yaşamak istiyorsak, öyle bir hayatı tanzim eden, toplumun ve insanın gönlündeki iktidara talip olabilmeliyiz. Aşağıdan yukarıya insanların ister hale geldiği bir yeni düzen inşa edilebilmelidir.

İster herhangi bir sivil toplum örgütü, ister bir dernek ya da siyasi parti olsun, devletin iktidarına yürüdüğü ölçüde, kendisi de itiraz ettiği devlete dönüşebiliyor. O nedenle, çözümlerimizi ancak, itiraz ettiklerimize benzeyerek değil, onlardan belirli bir mesafede kalarak bulabiliriz. "İtirazcıların itirazlarını yaparken, itirazlarını bir daire ekseninde değil, düz bir çizgi ekseninde geliştirmeleri gerekiyor." Çünkü daire ekseninde itirazda bulunanlar, dairesel eksende ilerledikçe en sonunda, itiraz ettikleri yere geliyor ve itiraz ettiklerine benziyorlar. Onun için itirazcılarının düz bir çizgi ekseninde itiraz geliştirip geliştirmedikleri önemli hale geliyor.

Anahtar ne?

Her şeyden önce bu sinir ve stres ortamından kurtulmalı, özgürce düşünmenin bir yolunu bulmalı ve çareleri ortaklaşa düşünebilmeliyiz. Hamaset üzerinden değil, gündelik yaşantımızdan başlayarak, doğmadan önceki ve öldükten sonraki hayata dair, kendimizin de içinde yer aldığı, başkalarının da içinde olabileceği bir öngörünün insanları olabilmeliyiz. O halde

önce muhalif bireylerin kendi zihinlerinde yaratacakları inandırıcılığın, muhalefet olarak oluşturacakları örgütlülüğe de yansıtılmasına ihtiyacımız var. Muhalefetin demokrasisi olmadan, iktidarın demokrasisi yaratılamıyor.

Anka kuşu (5) hikayesi her zaman yol göstericidir. Kendi nefesine yön verebilen, körü körüne inanıp aşık olmayan, zihin açıklığı ile düşünen ve başaracağına inanan, yol arkadaşlarıyla birlikte hareket etmeyi ve demokratik görüş alış verişini, değerlendirmeyi bilen, yalnızlığını fırsata çeviren, başkalarının masumiyet karanesini koruyan, dedikodudan uzak duran, kendi benliğini ve egosunu aşabilen insan, işte bu manevi makama ulaşmış, yükselmiş insan, kendi küllerinden yeniden doğar. Bir Anka kuşu ruhuyla davranmadıkça, içine düştüğümüz hapishanelerden kurtulamayız. "Tanrı'yı başka yerde aramak yerine, kendi içinde aramak", çözümü başkasında bulmak yerine, kendinde bulmak, özgür zihinlerle düşünmek, bir arada olabilmeyi becerebilmek gerekiyor. Çünkü, "Ne düşünüyor, neyi arıyor isen, sen O'sun!" O halde itirazcılarının düz bir çizgide ilerlemesi ve yeni hayatlara yelken açıp açmadıkları öne çıkıyor. Dairenin çemberinde itiraz ileri sürenler, kendi itiraz ettiklerine dönüyorlar. Bundan kaçınmak gerekiyor. Sabırla, çaba göstererek, emek sarf ederek, kişinin kendisini yaratması ve kendisi gibi bir toplum yaratmasına doğru yol almak gerekir.

Nasıl olmalı?

Özlediğimiz bir hayatta, kafamızın üzerinde yürümeyeceğiz. Sınıfsal ve tüm toplumsal sorunların çözüleceği özlediğimiz toplumsal düzene ulaşana kadar var olan verili koşullarda mücadele ediyor ve yaşantımızı sürdürüyoruz. İtirazlarımızın karşılık bulması için, bizim de küçük küçük öbekler halinde yeni hayatlar kurmaya ihtiyacımız var. Çocukluğumuzdan, ilk gençlik, gençlik, okul ve iş hayatı, aile hayatı, olgunluk devremiz ve yaşlılık evremizi bir bütün halinde düşündüğümüzde, bugün nasıl yaşıyorsak, öyle bir hayatı sürdüreceğiz. Ama ülkenin insanların birbirleriyle dayanışma içinde olduğu, farklılıklarının zenginlik olarak algılandığı, ülke kaynakları ve kamusal milli hasılanın eşit ve hakça paylaşılabilirdiği bir toplumsal yaşam ve yönetim istiyoruz.

Damarlarımızdan akıp giden kan gibi, zihnimizden akıp giden düşünceler, bizi daha huzurlu, mutlu edebilecek özlemler olarak kalması yerine, daha somut yaşamlar kurulabilir. Özlediğimiz hayatlar hep

bir özlem halinde kalırken, yaşantımız akıp gidiyor. Oysa durup şöyle bir düşünelim, nasıl düşünüyorsak öyle yaşam yaratabilecek, küçük de olsa topluluklar oluşturabilmiş olsak, içinde bulunduğumuz toplumu, ülkeyi daha yaşanılabilir hale getirmenin bir yolunu arasak, bulabileceğimiz açık.

Birey olarak dini, milli, cinsi ayrımlar üzerinden değil, bunları aşan bir yerden hayata bakmaya çalışırken, içinde bulunduğumuz mahallenin baskısı bizleri şekillendiriyor ve itiraz ettiğimiz davranışları gösteren biri haline gelebiliyoruz. Bunu değiştirebilmemizin bir yolu, kendimiz gibi düşünen insanlarla buluşmak, küçük de olsa, yeni topluluk ilişkileri geliştirmeye ihtiyacımız var.

Bir ışık da sen ol

Can baba Deniz'i anlatırken, "Mare Nostrum" (6) şiirinde ne güzel ifade etmiş; "En uzun koşuysa elbet Türkiye'de de Devrim,

O, onun en güzel yüz metresini koştur
En sekmez lüverin namlusundan fırlatarak...

En hızlıydı hepimizin,
En önce göğüsledi ipi...

Acıyorsam sana anam avradım olsun,
Ama aşk olsun sana çocuk, aşk olsun!"

Yeni yüzyılda da, daha koşacak çok yolumuz var. Umutsuzluğa kapılma. Yeniden bir umut ol. Kendinle yüzleş. Bulduğun yerden, yapabildiğin kadar, bir ışık ol, aydınlat yeryüzünü. ■

Kaynakça:

(1) Apartheid: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Apartheid>

(2) <https://tr.wikipedia.org/wiki/Soykırım>

(3) <https://tr.wikipedia.org/wiki/Pogrom>

(4) "Bor, Niğde'nin güzel bir ilçesidir. Pazarı da meşhurdur. Salı günü kurulan bu pazarda, insanın aradığı her şey bulunmuş. Söylentiye göre; erken saatte yola çıkıp pazara gelmekte olan bir köylü, bir su kenarında hem kendini hem de eşeğini dinlendirmek ister. Eşeği ağaca bağlar. Bir ağacın altına oturur. Dinlenirken uyuya kalır. Uyandığında vaktin iyice ilerlediğini görür. Eşeğine atlar, yola koyulur. Artık pazar dağılmıştır. İşini bitirip köye dönmekte olan köylüler, adamın halini görünce, 'Yahu sen ne yaptın' demişler, 'Bor'un pazarı geçti; sür eşeğini Niğde'ye. Yarın oranın pazarı anca yetişsin.' demişler." Bu söz de, "İş işten geçti artık, fırsatı kaçırdın!" anlamına kullanılagelmiştir.

(5) Zümriü Anka, Hiüma, Umay, Phoenix, Simurg, Otuz kuş, ...

(6) "Bizim Denizimiz"

Emperyalist Yağmacılığın Demagojisi Olarak Kavramlar

Hümanist ve evrensel söylemlerin nasıl egemenlik aracına dönüştürüldüğüne dair

□ Murat ÇAKIR

Neoliberalizmin belki de en önemli başarısının, sadece burjuva liberali söylemleri değil, aynı zamanda insanlığın zorlu mücadeleler sonucunda yarattığı demokratik ve hümanist tanımların içi boşaltılıp, demagojiyle doldurulmuş yeni egemenlik araçları olarak kullanması olduğu söylenebilir. Bunlar arasında en başta “kadın ve insan hakları”, “barış ve demokrasi”, “uluslararası hukukun korunması” ve “güvenlik” gelmektedir. Tüm bu kavram ve tanımlar egemen sınıflar, siyasi temsilcileri ve burjuva medyası tarafından kavramın kelime anlamında değil, kelime anlamıyla kökten çelişen bir retorik figür, daha doğrusu bir oksimoron olarak kullanılmaktadır.

Bazı örnekler vermek gerekirse: 2005 yılında Alman toplumunda sosyal kısıtlamalara karşı oluşan tepkinin ifadesi olan “sosyal adalet” talebi, dönemin Şansölyesi Angela Merkel tarafından “yeni sosyal adalet” kavramına dönüştürülmüştü. Ve bu kavram altında sosyal ve demokratik haklara yönelik büyük bir saldırı başlatıldı. “Yeni sosyal adalet” söylemiyle de sermaye lehine olan tüm siyasi kararlara toplumsal rıza üretilibildi.

1999 Yugoslavya Savaşında ise Alman ordularının 1945 sonrasında ilk kez yurt dışında sıcak savaşa katılmasının yolu, bizzat sosyal demokratlar ve yeşillerden oluşan hükümetin üyeleri tarafından “yeni Auschwitz’ler olmasın” yalanıyla açıldı. Schröder-Fischer hükümeti, muhafazakârların dahi göze alamadığı bir demagojiyle ve “insan haklarını koruma” gerekçesiyle savaş ve yayılmacılık politikalarına toplumsal olur aldılar. Ardından ise Irak ve Afganistan başta olmak üzere, savaş aygıtı NATO’nun dünya çapındaki tüm savaş ve işgallerine Alman ordu birliklerinin katılması sağlandı.

Sosyal ve demokratik haklara yönelik saldırılarda ve sendikal hareketin etkisizleştirilmesinde de benzer söylemler kullanıldı. Ki bu durumu 1993 yılında dönemin Alman İşverenler Birliği başkanı **Dieter Hundt** şöyle ifade ediyordu: “Eskiden toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde hep iki güçlü rakiple mücadele etmek zorundaydık. Bir tarafta sistem alternatifi olarak Demokratik Almanya

list savaş ve yayılmacılık politikalarına toplumsal rıza üretebilmek, toplumsal hiddeti egemen sisteme zarar vermeyecek alanlara kanalize edebilmek için böylesi demagojik söylemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Ukrayna savaşı örneğinde Alman faşizminin işbirlikçisi olan Bandera faşistleri izafileştirilmekte, Ukraynalı faşist yapılanmalar ve çeteler “Ukrayna’yı (ve dolayısıyla Batıyı) savunan halk kahra-

toplumunda kökleşmiş Yahudi düşmanlığının üstünü “Müslüman mültecilerin ithal antisemitizmi” safatasıyla örtterek, burjuva demokrasilerinin kalan son kırıntıları törpülenmektedir. Filistin bayrağını taşımayı “İsrail bağlantılı antisemitizm” diye lanse ederek, İsrail devleti ve hükümetinin Apartheid politikaları ile Gazze saldırısını eleştirenler idari işlemlerle susturulmakta, Filistinliler ve Araplar genel olarak potansiyel teröristler biçiminde kriminalize edilmekte ve Batının Ortadoğu’daki kundakçılığına taraftar sağlanmaktadır.

Kurulu olan kültürel hegemonyanın, yürütülen absürt diskursun ve kullanılan demagojik retorüğün emperyalist güçler ve egemen sınıflar açısından yaşamsal önemi bulunmaktadır. Çünkü ellerindeki devasa siyasi, mali, askeri ve otoriterlik araçlarına rağmen, ne ulusal sınırlar içerisindeki toplumsal rızanın üretilmesindeki zorluklarla başa çıkabilmekte, ne de dünya çapında etki alanlarının zayıflamasının önüne geçebilmektedirler. Bu nedenle burjuva demokrasilerini parlamentere diktatörlüklere dönüştürmekte, aşırı sağcı ve ırkçı-faşist formasyonların güçlenmesini desteklemekte ve kamuoyunu görüşünü manipüle etmektedirler.

Bu meşum gelişmenin panzehri aydınlanma ve örgütlenmedir, ki bu en başta komünistlerin görevidir. Komünist basın ile özgür medyanın önemi burada daha açık ortaya çıkmaktadır. **Rosa Luxemburg** 1916 Ocak’ında “*Sosyal Demokrasinin Krizi*” başlıklı makalesinde “**ya Sosyalizm ya da barbarlık**” tespitini yaparken bugünleri öngörebildi mi, bilemeyiz. Ancak emperyalist-kapitalist dünya düzeninin saf hâlinde bir barbarlık düzeni olduğunu en açık biçimde ifşa edebilenler komünistlerdir. Çünkü komünistler burjuvazinin ve temsilcilerinin demagojisine kanacak son kesimlerdir. ■

Kurulu olan kültürel hegemonyanın, yürütülen absürt diskursun ve kullanılan demagojik retorüğün emperyalist güçler ve egemen sınıflar açısından yaşamsal önemi bulunmaktadır. Çünkü ellerindeki devasa siyasi, mali, askeri ve otoriterlik araçlarına rağmen, ne ulusal sınırlar içerisindeki toplumsal rızanın üretilmesindeki zorluklarla başa çıkabilmekte, ne de dünya çapında etki alanlarının zayıflamasının önüne geçebilmektedirler. Bu nedenle burjuva demokrasilerini parlamentere diktatörlüklere dönüştürmekte, aşırı sağcı ve ırkçı-faşist formasyonların güçlenmesini desteklemekte ve kamuoyunu görüşünü manipüle etmektedirler.

Cumhuriyeti varlığıyla taviz vermemizi zorluyordu. Diğer tarafta ise mücadeleciler sendikalar geri adım atmıyorlardı. Şimdi ise Demokratik Almanya Cumhuriyeti’ni tarihe gömdük, sendikalar da sosyal partnerlerimiz oldular.”

Bu gelişmede sınıf hareketinin ve komünistlerin zayıf olmasının önemli bir payı var elbette. Ancak gene de – örneğin Komünist partilerin “büyük” bir tehdit oluşturmamalarına rağmen – antikomünist propagandaya ve hümanizm kisvesine sokulmuş içi boş söylemlere hâlâ gereksinim duyulmaktadır. Çünkü egemen siyasete karşı küçümsenemeyecek ciddilikte bir toplumsal hiddet söz konusudur.

Günümüzde de gerek otoriter neoliberal uygulamalara gerekse de emperya-

manları” diye lanse edilmekte, savaşa karşı çıkan barışseverler ise “emperyalist Putin’in beşinci kolu” olarak stigmatize edilmektedirler. Barışçıl ve diplomatik çözümleri savunanlar ile Batının aşırı silahlanma bütçelerini eleştirenler kamusal alandan aforoz edilmekte, burjuva basınınca karalanmakta ve sesleri “Rus saldırganlığının propagandasını engelleme” gerekçesiyle susturulmak istenmektedir. Örneğin Alman barış hareketi bu şekilde bölünmüş ve zayıflatılmıştır.

Benzer bir gelişmeyi güncel İsrail-Filistin ihtilafında da görmek olanaklı, ki bu bağlamda “antisemitizm suçlamasının” en güçlü egemenlik aracı hâline getirildiğinden bahsedebiliriz. İhtilafın tarihsel sürecini göz ardı ederek, Alman faşizminin gerçekleştirdiği Holocaust suçunun arkasına saklanarak ve Alman

Zorunlu ve Geçici Bir Veda

□ Murat ÇAKIR

Evet, “ya Sosyalizm ya da barbarlık!” 1973 Şili faşist darbesiyle başlatılan, Türkiye’deki 12 Eylül 1980 darbesiyle ivme kazandırılan ve nitekim 1989/1990’da reel sosyalizmin – elbette geçici – yenilgisiyle genişleyen emperyalist karşı devrim günümüzü barbarlıklar çağına dönüştürmüştür. Reel sosyalizmin yenilgisinin meşum sonuçları bir tarafta emperyalist saldırganlığı ve kapitalist sömürüyü dizginlerinden kopartırken, diğer taraftan da dünyayı cehenneme çevirebilecek akut nükleer savaş tehdidini büyütüştür.

Hiç kuşku duymamak gerekir: reel sosyalizmin yenilgisinin bu gelişmede rolü olmuştur. Ancak reel sosyalizmin yenilgisinin en önemli nedenlerini önce iç faktörlerde aramak zorundayız. Büyük Ekim Devrimi’nin ardından sosyalizmin inşası ve savunulması için geliştirilen Bolşevik çizgiden vazgeçilmesi ilk kırılmayı; en geniş demokrasi olan proletarya diktatörlüğünün revizyonist politikalar ve uygulamalar sonucu oluşan deformasyonunun ardından sosyalist toplumlarda

gelişen yabancılaşma ikinci kırılmayı yaratmıştır. Nihâyetinde uluslararası sınıf mücadelesinin zorunlulukları yerine getirilmemiş ve bürokratik, Anti-Bolşevik unsurların bulunduğu yönetimlerin emperyalist güçlerle uzlaşma arayışı reel sosyalizmin likidasyonuna yol açmıştır.

Aynı süreç içerisinde yasaklı Türkiye Komünist Partisi’nin örgütsel ve ideolojik likidasyonu gerçekleştirilmiştir. Partinin Mustafa Suphi, Ethem Nejat, Nazım Hikmet, Reşat Fuad, Yakup Demir, Aram Pehlivan, İsmail Bilen ve işkencede katledilen Mustafa Hayrullahoğlu (Deniz Yoldaş) gibi yoldaşlarımız tarafından temsil edilen Bolşevik, enternasyonalist, Komintern’e bağlı ve Leninist çizgiyi terk etmesi bu likidasyonun temelini oluşturmaktadır.

19 yaşında partiye alınan inançlı bir komünist olarak bu likidasyon süreci beni derinden etkilemiş ve üzmüştü. Ancak sonraları basından takip edebildiğim kadarıyla likidasyona son vermek ve yeniden örgütlenmek için harekete geçen partili kadroların olduğunu görünce, içimi büyük bir sevinç kaplamış ve nasıl katkı sunabileceğim sorusu kafamda oluşmuştu.

Tarihin sonunun gelmediğine, hâlâ kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı içinde yaşadığımız ve programı Marksist-Leninist teori üzerine kurulu işçi sınıfı partisinin devrimci öncülüğüne inanan, ancak Türkiye dışında yaşayan bir komünist olarak, Türkiye’de yasaklı bir partinin illegal çalışmalarına katılmam pek olanaklı değildi. Tam bu noktada Mustafa Suphi Vakfı’nın yasal kuruluşu ve gazetemiz Politika’nın yayına başlaması söz konusu olduğunda, sunabileceğim katkının boyutu ortaya çıkmıştı.

Doğal olarak Mustafa Suphi Vakfı’nın kurucu üyeleri arasında yer aldım ve *Politika*’nın ilk sayısından itibaren düzenli olarak makaleler yazdım. Maalesef bugün bazı özel sorunlarım bunlara zorunlu bir ara vermemi gerekli kıldı. Bu elbette geçici bir süre için verilen aradır ve düşünsel katkılarımı bir biçimimle sunmaya devam edeceğim tabii ki. Ama şimdi sizlere hoşça kalın demek zorundayım. Yeni Yaşam gazetesindeki veda yazımın son iki paragrafıyla sizlere yakında görüşmek üzere demek istiyorum.

Bilgi paylaşırsa çoğalır, “söz uçar, yazı kalır” derler. Eleştiri-özeleştiri

mekanizmasının temizleyiciliğine, katkı sunuculuğuna inanan devrimciler paylaşımcıdır. Ama devrimcilikte emeklilik yoktur, en fazla görev değişimi olur. Okuduğunuz bu köşe yazısıyla, makale ve köşe yazarlığı görevimi – umarım genç bir kadın yazara – devrediyorum. Bu öyle alelacele alınmış bir karar değil. Yaklaşık bir yıldır üzerine düşünüp taşındığım bir konu. Bir tarafta bitirilmesi gereken çeviriler (örneğin dünyanın ilk kadın sosyalist diplomatı **Aleksandra Kollontay**’ın **hatıratının** Türkçe çevirisi veya S. Üstünel’in [İsmail Bilen] “**Savaş Yolu**” kitabının Almanca çevirisi), diğer taraftan da ne zamandır üzerinde çalıştığım bir mekân-zaman polisiyesi olan distopya üçlemesinin ikinci ve üçüncü kitapları, emperyalizm konulu derlemeler dizisi veya “**60 yıllık göç hikâyeleri**” adlı kitabım ile diğer projelerim beni bekliyorlar. Yani yazarlık maceram burada bitmeyecek, farklı bir mecrada devam edecek.

Bugüne dek dilimiz sürçtü, kusurumuz olduysa, af ola. Sabrınız ve ilginiz için siz okurlara ve basın emekçisi yoldaşlarıma çok teşekkürler. Sağlıcakla, ama her daim devrimci kalmanız dileğiyle... ■

Filistin Halkıyla Sonuna Kadar Dayanışma ve Ortadoğu’da Devrimci Çözüm

İsrail ve Filistin’deki sıcak gelişmeler ile ilgili Mustafa Suphi Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Atakan ile görüştük.

Politika: Kemal arkadaş, Filistin’deki son gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kemal Atakan: Hepimizin yakından izlediği gibi 7 Ekim 2023 günü HAMAS İsrail hedeflerine yönelik kapsamlı bir roket saldırısı başlattı ve beraberinde karadan 50 kilometre kadar İsrail topraklarına girerek saldırı eylemleri düzenleyerek güçlerini geri çekti. Bu İsrail’e karşı bir şok eylemi niteliğinde oldu. İsrail’in de bu operasyona yanıtı geç kalmadı. Gazze

bölgesine hiçbir insan faktörünü dikkate almadan acımasız ve yoğun bir saldırıya geçti. Bu saldırı bugün de sürüyor. Meskun konutlar, hastaneler, çarşılar, çoluk çocuk demeden hedef alınıyor. Buraya kadar olanı tüm dünya kamuoyu izlemekte. Önemli olan bu durumun politik analizini yapmak olmalıdır.

Politika: ABD ve İngiltere hemen savaşı gemilerini göndererek Gazze’yi denizden abluka altına aldı ve ABD dışişleri bakanı Blinken İsrail başta olmak üzere bölge ülkelerini ziyaret ediyor. Dün de Almanya Başbakanı Scholz İsrail’e gitti. ABD ve AB’nin bu desteğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kemal Atakan: Önce şunu görmek

lazım. HAMAS’ın operasyonunu Filistin direniş hareketinin bir eylemi olarak görmemek lazım. HAMAS İran ve Lübnan Hızbullah’ının desteğiyle İsrail’e karşı bir operasyon başlatmıştır. ABD uzun zamandır İran ile bir çatışma ortamı yaratmak peşinde ve bunu İsrail ile birlikte planlıyorlar. ABD, Rusya’nın Donbass askeri operasyonu sonrasında AB’deki temel ülkeler olan Almanya ve Fransa’yı kendi etkisinde yönlendirmeye ve Rusya ile olan ilişkilerini kesmelerini sağlamayı başardı. Bugün Almanya’da da Transatlantikçi, Amerikancı bir hükümet oluştu. ABD için özellikle Rusya ve Çin’in Ortadoğu’da izledikleri politikalara karşı hamle yapması ve onların müttefiki olan

İran’a karşı harekete geçmesi gerekiyor ve planlanıyordu. HAMAS’ın İsrail’e yönelik bu operasyonu bir anlamda gündemi değiştirdi. Yani bu saldırı İran ile HAMAS’ın İsrail’e yönelik saldırısıdır ve savaş, İsrail, İran ve HAMAS arasındadır. İsrail’in Gazze dışında Lübnan Hizbullah’ı ve Suriye’ye saldırması da bu nedenledir. Önce bunu görmemiz lazım. ABD de bölgedeki mevzuatlarını korumayı ve geliştirmeyi, son aşamada da kendinde o gücü görünce İsrail ve Türkiye’nin yardımıyla İran’a saldırılmayı düşünüyor. O açıdan İsrail’in desteklenmesi ABD ve diğer batılı emperyalist merkezler açısından önemlidir.

Devamı 22. Sayfada

Politika: Oluşan ortamın Filistin direnişi ile bağını nasıl görüyorsunuz?

Kemal Atakan: Bu operasyonda mağdur olan Gazze'deki Filistin halkı olmuştur. Bizim ikircimsiz ve sonsuz dayanışmamız Gazze'deki Filistin halkıdır. İsrail uzun zamandır Gazze'ye saldırmanın planlarını yapıyordu. Son bir yılda artırdığı tekil saldırılar da bunun işaretiydi. Bugün Gazze'deki Filistin halkı bir zorunlu göç ve soykırım ile karşı karşıya. Bu durumda FHKC ve FDHC de operasyona Filistin halkını savunma amacıyla zorunlu olarak katılmışlardır. Tabii ki Filistin'deki iç dinamikleri tam olarak bilemiyoruz. Ancak şunun altını çizmek gerekir. FKÖ eski FKÖ değildir. Leyla Halit'lerin, Goerge Habbaş, Naif Havatmeh dönemindeki FKÖ değil. FKÖ, ABD ve İsrail ile girdiği uzlaşma sonunda Filistin Direniş Hareketi'nin önderliğini kaybetmiştir. Marksist-Leninist nitelikli FHKC ve FDHC ciddi güç yitirmiş durumdadırlar.

Politika: Filistin halkının ulusal kurtuluş hareketini bu çerçevede nasıl değerlendirmek gerekir?

Kemal Atakan: Ulusal Kurtuluş Hareketleri Sovyetler Birliği ve Dünya Sosyalist Sistemi varken dünya devrimci sürecinin üç ayağından biriydi. Dünya Sosyalist Sistemi, Kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi ve Ulusal Kurtuluş Hareketleri bu üç ayağı oluşturuyordu. Bugün bu özelliklerini maalesef kaybettiler. Ulusal Kurtuluş Hareketleri, Sosyalizme yönelme ve Sovyetler Birliği'ne yaklaşım konusunda ölçülürdü. Bu aynı zamanda Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin önderliklerini de belirlerdi. Bugün durum farklı. Nasıl ki El Kaide, Taliban, IŞİD'i ve Türkiye'de İBDA-C'nin legal kolu HÜDA-PAR'ı bir Ulusal Kurtuluş Hareketi olarak niteleyemezsek, HAMAS'ı da bu nitelikte değerlendirmemiz mümkün değildir. Ulusal Kurtuluş Hareketleri'nin niteliğini stratejik amacı ve o harekete önderlik eden politik gücün niteliği belirler. Bu nedenle gerek FKÖ gerekse de HAMAS'a mesafeli durmamıza rağmen Filistin halkıyla dayanışmayı sınırsız olarak öne çıkarıyoruz. Bu çerçevede Filistin'de ilerici güçlerin, başta Filistin Komünist Partisi ve Filistin Halk Partisi'nin politikalarını destekliyoruz. FHKC ve FDHC'nin güç kazanmasını ve Filistin Direnişinde belirleyici konuma gelmelerini bütün gönlümüzle istiyoruz ancak bunun kolay olmadığını da biliyoruz. Son tahlilde 1991 karşı devriminden sonra tüm dünyada olduğu

gibi Filistin'de de Marksist-Leninist'ler mevzii kaybettiler ve zorluklar içinde bunu telafi etmeye çalışıyorlar. Bu önemli çünkü, ulusal kurtuluş hareketlerinin içinde yapısı gereği her tür siyasi eğilim ve toplumsal kesim yer alabilir ama belirleyici olan onun önderliğidir ve Filistin direniş hareketinde bugün sıkıntı olan konu budur.

Filistin direniş hareketi kadar İsrail'de Siyonist faşist rejime karşı savaşan güçlerin önemine değinmek gerekir. Bu faktör Filistin davası için çok önemlidir. İsrail içinde Filistin halkının davasını savunan İsrail Komünist Partisi'nin politikalarını destekliyor, İsrail'in ilerici ve demokratik güçleri ile dayanışmamızı yineliyoruz.

Burada önemli bir noktaya daha değinmemiz gerekir. Türkiye'de nasıl ki sol içinde Kemalist eğilimli gruplar varsa, Ortadoğu Arap ülkelerinde de Baasçı ulusalcı örgütlenmeler mevcut. Hatta kimi Komünist Partileri dahi Baas politikalarının etkisinde. Bu sorunun aşılması ve Ortadoğu için devletlerüstü, bölgesel, gerçekten Marksist bir çözüm eğiliminin güçlendirilmesi gerekiyor.

Politika: Filistin sorunu sizce nasıl çözülür?

Kemal Atakan: Eski yıllarda Ortadoğu'da en can alıcı sorun Filistin sorunuydu. Son kırk yılda Kürt Özgürlük Hareketi'nin gelişmesi ile Ortadoğu sorununun çözümü farklı bir nitelik kazandı. Ortadoğu ülkelerinde de bir dizi değişiklik oldu. O açıdan sorunun çözümüne eski şablonlarla bakamayız. Bundan sonra Ortadoğu sorununun çözümü ilk aşamada Kürt özgürlük mücadelesi çerçevesinde yürüyen devrimci sürecin gelişimine bağlı olacak. Ayrıca artık sadece Arap halklarının değil, Arap halklarının Kürt ve Türkiye halkları ile birlikte geliştirecekleri birleşik mücadeleye göre belirlenecek. Bölgede yaşayan

Ezidi, Nasturi Suryani, Keldani, İbrani, Pers, Türkmen, Çerkes, Ermeni halklarının buna katılımı önemli olacak. Filistin için yıllardır demokratik çözüm olarak ön görülen iki devletli çözüm yerini Ortadoğu'da saydığımız tüm halkların federatif ve konfederal çözümüne bırakıyor gibi bir perspektif gözüküyor. Ortadoğu sorununun konfederal çözümü zorlu ancak en ideal çözüm olarak kendini gösteriyor. Ancak bu şekilde demokratik ve sosyalizm perspektifli bir çözüm ortaya konabilir. Değilse İran'ın, Rusya'nın veya ABD'nin politikaları ışığında ortaya çıkacak her olasılık çözümden fazla var olan statükonun biçim değiştirerek sürmesi olacaktır.

Bu süreçte önemli olan Filistin halkına yönelik soykırımın önüne geçmek ve Filistin direniş hareketinin içinde demokratik unsurların gelişmesine yönelik enternasyonalist dayanışma pratiğini geliştirmektir.

Politika: Türkiye'deki rejimin Filistin sorununa yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kemal Atakan: Türkiye tamamıyla ABD ve NATO'nun Ortadoğu için geliştirdiği çözümün bir parçası, hatta aracıdır. Propaganda amacıyla Filistin halkının haklarına sahip çıkıyor ve ajitasyon anlamında kendi tabanını Filistin ile dayanışma konusunda ayakta tutarken özünde Müslüman Kardeşler odaklı, HAMAS politikaları doğrultusunda bir çizgi izliyor ve İsrail ile olan ilişkilerine zarar veremeyecek politikalar uyguluyor.

Türkiye onun ötesinde Ortadoğu'da kendi amaçlarına yönelik adımlar atıyor. Kürt soykırımını sürdürüyor, Irak ve Suriye topraklarını işgal ediyor, Kuzey ve Doğu Suriye ile Kuzey Irak, yani Güney Kürdistan topraklarına sürekli askeri jetlerle saldırıları düzenliyor. Dış İşleri Bakanı Hakan Fidan kısa bir süre önce

Kuzey ve Doğu Suriye'deki tüm alt yapıyı tahrip edeceklerini resmen açıkladı. Aynı Hakan Fidan diğer yandan İsrail'in Gazze'de alt yapıyı tahrip etmesine, hastanelerin bombalanmasına, çocuklar dahil sivillerin katledilmesine itiraz ediyor. Bu bir çifte standarttır. Özünde İsrail'in Filistin halkına uyguladıkları ile Türkiye'nin Kürt halkına karşı uygulamaları aynıdır. Ve bizler ikisine de karşı çıkıyoruz.

Politika: Tek kutuplu dünyada bu sorunlar nasıl çözülecek?

Kemal Atakan: Emperyalizm çağında yaşıyoruz. Aynı zamanda nükleer çağdayız. Üçüncü Dünya Savaşı olarak adlandırabileceğimiz savaş farklı kapitalist emperyalist merkezler arasında bölgesel nitelikte sürüyor. Avrupa'nın göbeğinde Ukrayna topraklarında NATO ile Rusya arasında bir savaş var. Ortadoğu'da bölgesel savaşa şahit oluyoruz. ABD'nin amacı Asya Pasifik bölgesinde bir savaşın koşullarını olgunlaştırmak. Bu koşullarda çok ciddi bir nükleer savaş tehlikesi ile karşı karşıyayız. Nükleer bir dünya savaşının kazanılması olmayacaktır. Bu nedenle hem ulusal alanlarda hem de uluslararası alanda barış mücadelesinin güçlendirilmesi son derece yakıcıdır.

Diğer yandan emperyalizmin bölgesel savaş ateşleri yakması, bölgesel olarak savaşların aynı zamanda devrimlere gebe olduğunun da işaretidir. O açıdan bölgesel düzeyde farklı devletlerdeki devrimci, sosyalist ve komünist güçlerin konumlanması ve de bu mücadeleleri özellikle komünistlerin yönlendirmesi nükleer savaşın önlenmesi ve bölgesel zaferler kazanılması açısından belirleyici önemdedir.

Ortadoğu örneğinden yola çıkarsak bunun objektif koşulları vardır, sübjektif faktörün ise zaman kaybedilmeden ortak strateji çerçevesinde birleşik bir mücadeleye niteliğinde olgunlaştırılması gerekmektedir. Filistin sorununun da Kürt sorununun da, bölgenin diğer devletlerinde, başta Türkiye olmak üzere kapitalist sömürüyü aşma sorunlarının da çözümü buna bağlıdır. Bu çerçevede Türkiye'deki sınıf mücadelesinin gelişmesi bölgede oynayabileceği rol ve yaratacağı etki itibarıyla belirleyici önemdedir. Türkiye'de birleşik mücadelenin başarılı olması tüm bölgeyi doğrudan etkileyecek ve önemli bir işlev görecektir.

Toparlarsak şöyle diyebiliriz. Türkiye ve Kürt devrimcilerinin Filistin halkıyla sonuna kadar enternasyonal dayanışması ve sorunun kökten çözümü için Ortadoğu'da devrimci çözümler belirleyici olacaktır. ■

Kardeş Komünist ve İşçi Partileri Merkez Komiteleri'nin dikkatine

Değerli yoldaşlar

20, 21, 22 Ekim 2023 tarihlerinde Türkiye'nin İzmir kentinde 23. Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Buluşması için bir çağrı yapıldı. Kuşkusuz ki sizleri topraklarımızda selamlamaktan her zaman onur duyarız. Ancak maalesef Türkiye'de faşist bir rejimin olduğu koşullarda;

- Türkiye'de komünistler cezaevlerinde tutsak edilirken, işkencelerden geçirilirken,
- Kürt halkına karşı bir soykırım politikası uygulanırken,
- Irak ve Suriye'nin Kürdistan bölgeleri her gün savaş jetleri ile bombalanırken ve işgal edilirken,
- Parlamentonun üçüncü büyük partisi Halkların Demokratik Partisi - HDP hakkında yasaklama mahkemeleri sürdürülürken,
- 81 tane seçilmiş belediyeye kayyum atanırken,
- Belediye Başkanları, HDP eski yönetici ve milletvekilleri uzun yıllardır mahkum olmadıkları halde cezaevlerinde tutulurken,
- Şanlı Gezi Direnişi davasında ağırlaştırılmış müebbet hapis ve ağır hapis cezaları uygulanırken,
- İnsanlar yayınladıkları twittlerden dolayı yıllarca hapis cezalarına mahkum edilirken,
- Sendikal örgütlenme girişimleri işten atılma ile sonuçlanırken
- Türkiye'de 10 milyon sigortalı işçinin sadece yüzde 10'u sendikalı iken ve aslında ülkede kayıtsız çalışan işçi sayısı 30 milyonken bu uluslararası toplantının Türkiye'de gerçekleştirilmesi faşist rejime meşruiyet kazandıracaktır.

Örneğin Türkiye'de aslında halen yasaklı olan 10 Eylül 1920'de kurulmuş olan partimiz Türkiye Komünist Partisi'nin temsilcilerinin Türkiye'de böyle bir toplantıya katılması mümkün değildir. Partimizin çalışmaları ağır konspirasyon koşullarında illegal olarak sürmektedir. Asıl adı Sosyalist İktidar

Partisi olan ve devletin icazeti ile TKP adını alan sizlere çağrı yapan sahte ve devlet icazetli "TKP"nin bu hassasiyeti göstermesi beklenemez.

Partimizin kurucuları Mustafa Suphi yoldaş ve ilk MK üyeleri, toplam 15 yoldaşımız, Mustafa Kemal Atatürk'ün emri ile 28-29 Ocak 1921 gecesi Karadeniz'de kallesçe ve canice katledilmişlerdir. Mustafa Suphi ve yoldaşları o dönemde Ulusal Kurtuluş Savaşı'na katılmak ve Ankara'da Türkiye'nin yeni Meclis'i çatısı altında kurulmasına katılmak için Bakü'den gelmişlerdi. Mustafa Suphi yoldaş davet eden bizzat Mustafa Kemal Atatürk idi. Mustafa Suphi yoldaş ile yazışmaları Komintern arşivlerinde mevcuttur ve tarafımızca da yayınlanmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk o zaman da partimize karşı kendi talimatıyla kendi kurmaylarına sahte bir "TKP" kurdurmuştu. Daha sonra bu parti işlevini tamamladıktan sonra 1922 yılında Cumhuriyet Halk Partisi olarak yoluna devam etti.

Bugün benzer bir durum ile karşı karşıyayız. Sizi davet eden devlet icazetli "TKP"nin Atatürk'e ve tarihinde komünist katliamları, Alevi, Ermeni, Rum ve Kürt soykırımları dışında olumlu hiç bir unsur olmayan bu Cumhuriyet'e sahip çıkması komünist politika açısından normal bir durum değildir. Bunun üstüne

bir de sizleri de davet edip İzmir'de Cumhuriyet'in 100. Yılı'nı bir şölen ile kutlamayı planlamışlar. Sizleri de bu politikalarına alet etmek istemektedirler.

Azıllı anti-komünist, işçi ve halk düşmanı bir faşist rejimin İzmir'de böyle bir toplantıya izin verirken 1990'lı yıllarda faili meçhul olarak katledilen 16.000 devrimcinin, yurtseverin annelerine "Cumartesi Anneleri"ne İstanbul'da basın açıklaması dahi yaptırmıyor ve her Cumartesi azgınca saldırıyor, gözaltına alıyor. Sizce bu durumda bir çelişki yok mu?

Değerli Yoldaşlar,

Partimiz TKP, İ. Bilen yoldaşın Genel Sekreterliği döneminde Florakis,

Arismeni, Cunhall ve bir dizi daha uluslararası komünist hareketin önderleri yoldaşlar ile yakın çalışma mesailerini yürütmüştür. Dünya Komünist ve İşçi Partileri Toplantılarında TKP temsil edilmiştir. Bugün farklı ülkelerden örneğin, Suriye, Filistin, Azerbaycan, Bangladeş, Belçika, Danimarka, İngiltere, İrlanda, İtalya, İspanya, Avusturya, İsviçre, Rusya, Ukrayna, Kazakistan, Bulgaristan, Romanya, Sırbistan, Brezilya, Meksika, Peru, Hindistan ve hatta Türkiye'den birden fazla kardeş parti davet edilirken bizim partimiz bu toplantılardan dışlanmaya çalışılmaktadır. Partimiz Komintern'in Türkiye Seksiyonu olarak kurulmuş ve Komintern'den başlamak üzere tüm uluslararası forumlarda temsil edilmiştir. Bu konunun da ayrıca tekrar görüşülmesi ve Mustafa Suphi ile İ. Bilen yoldaş geleneğinden gelen partimizin Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Buluşması forumunda temsilini ve kararlarda görüşlerinin dikkate alınmasını gündeme almanızı rica ediyoruz.

Değerli Yoldaşlar,

Sizlere yansıtmaya çalıştığımız bu koşullarda Türkiye'de düzenlenecek böyle bir toplantıya katılma kararınızı tekrar gözden geçirmenizi öneriyoruz.

Komünist selamlarımızla...

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

15 Ekim 2023

(www.turkiyekomunistpartisi.org sitesinden alınmıştır)

Kurucu Sahibi ve İlk Sorumlu Müdürü: K. Tayfun Benol
(10.10.2015'de Ankara Katliamı'nda Kaybettik)

Önemli not: İşsiz, emekli, engelli, öğrenci ve devrimci siyasi tutsaklara ücretsiz abonelik

Sahi kim kimi dolandırmış?

Mustafa DURMUŞ

Birkaç gündür ulusal televizyon kanallarında Fatih Terim ve çok sayıda Galatasaraylı futbolcunun toplam 44 ila 80 milyon dolar arasında dolandırılmalarıyla ilgili program üzerine program yapılıyor. Tek başına Arda Turan'ın 13 milyon dolar dolandırıldığı ileri sürülüyor.

Futbolcuların cahilliği mi ya da aç gözlülüğü mü?

Programlarda genelde, söz konusu futbolcular "mağdur", dolandırıcılığa adı karışan banka müdiresi ise "vurguncu, dolandırıcı" olarak açıklanıyor. Futbolcuların cahilce davranmaları üzerinden, psikologlardan, sosyologlara, siyasetçilerden ekonomistlere ve hukukçulara kadar değerlendirmeler alınıyor.

Kuşkusuz, meselenin düşük faiz politikası yüzünden yüksek enflasyon altında tasarrufların reel olarak erimesi, hukukun işlememesi, bankacılık sisteminin defoları, tefecilik, kolay para kazanma arzusu, vergi kaçırma isteği gibi birçok boyutu var ama bu tartışmalarda gözden kaçan çok daha önemli bir boyutu daha var.

Gelir ve servet bu kadar adaletsiz dağılıncı...

Şöyle ki bir aylık net asgari ücret 11.402 TL. Bir örnek olarak, en fazla para kaptırdığı ileri sürülen Arda Turan'ın

kaptırdığı para ise yaklaşık 377 milyon TL. Yani bir asgari ücretlinin ailesi ile birlikte geçimini sağlamaya yettiği düşünülen ama gerçekte açlık sınırının dahi altında kalan miktarın 33 bin katından fazla.

O halde asıl sorulması gereken soru şu olmalı: "Ne tür bir emek haftada ortalama 45-50 saat çalışan ve bugün sahip olduğumuz maddi ve gayri maddi her şeyi üreten bir emekçinin elde ettiğininin 33 bin katından fazla gelir elde edebiliyor? Futbolcular toplumsal üretime nasıl bir katkı veriyorlar ki milyonlarca dolar kazanabiliyorlar?"

Covid-19 günlerini hatırlayalım. Ekmek, diğer temel gıda, maske, ilaç, hijyen, sağlık hizmetleri üretimi, tüm bunlar olmasaydı çok daha büyük bir felaketle karşı karşıya kalabilirdik. O günlerde kimse futbol maçları neden yapılmıyor diye sorgulamadı zira futbol (hele ki ticarileşmiş-sektörleşmiş futbol) varlığınıza

sürdürebilmemiz için zorunlu bir ihtiyaç değil.

Diğer yandan, ekmeği pişiren, ilacı, maskeyi üreten işçiler, temel gıda maddelerini kapımıza kadar getiren kur-yeler ve hastanelerde canları pahasına çalışan sağlık emekçileri bu tür emeğin ne kadar değerli olduğunu gösterdiler.

Yani ne kadar yetenekli olursa olsun bir futbolcu, bir asgari ücretli temizlik işçisinin, maden işçisinin, sağlık ya da eğitim emekçisinin bu topluma kattığı kadar değer katamaz. Bu yüzden de aradaki gelir farklılıkları bu denli yüksek olmamalıdır. Kaldı ki şu anda iddia/bahis başta olmak üzere her türlü kumarın da döndüğü, mafyalaşmış devasa bir ticari sektör var karşımızda.

Sadece futbolcular mı?

Kısaca asıl sorgulanması gereken husus ülkedeki inanılmaz boyutlara erişmiş olan

güvenini kazanmış" banka yöneticileri ya da kripto paracılar veya manipülasyon yapan borsa simsarları oluyor. Bu arada işçinin artı değerini sömürerek servetlerini büyüyenler de, bu kötü örneklerin öne atılmasıyla, "temize çıkmış" oluyorlar.

Özcesi

Bu "dolandırıcılık" vakasının özünde tüm etik değerleri çürütmüş olan kapitalizm ve onun ardında duran siyaset kurumu var. Asıl bu ikisi masaya yatırılmalı. Çok büyük paraların döndüğü ve giderek ticari bir sektör haline dönüşen futbol oyunu da artık bu çürümüş düzenin bir parçası.

Bu yüzden de, bir zamanlar efsane kaptanı Metin Kurt'un "futbol borsada değil, arsada güzeldir" sözleriyle anılan Galatasaray Futbol Kulübü'nün, servetlerini nereye koyacağını bilemeyen bazı futbolcularla anılır olması sürpriz değil. Kaldı ki bu durum tüm büyük futbol kulüplerinin başına da gelebilirdi.

Büyük medyanın, en ağır biçimde sömürülen milyonlarca asgari ücretlinin sorunlarına, maden ocaklarındaki ve inşaatlardaki iş cinayetlerine, kadın cinayetlerine, doğa katliamına ya da sözde tren kazaları sonucunda hayatlarını kaybedenlere bile bu dolandırıcılık olayı kadar zaman ayırmaması ise çürümüşlüğü bir başka göstergesi değil de nedir? ■

gelir ve buradan hareketle de servet dağılımı adaletsizliğidir. Büyük kulüplerde oynayan futbolcular burada sadece bir örnek oluşturuyor. Ünlü şarkıcılar, borsadan büyük paralar kazananlar, rantiyeler, ceo'lar, sermayedarlar, patronlar bütün bu kesimler emekçilerin sırtından inanılmaz paralar kazanıyorlar. Çoğu kez de bu kazançtan ödemeleri gereken vergiyi bile tam olarak ödemiyorlar.

"Paran var mı derdin var" misali, "nereden buldun" uygulamasının yaklaşık 18 yıl önce kaldırıldığı bu ülkede, bu kadar kolay kazanılan ve hesabı da sorulmayan böyle büyük servetler, sahiplerini rahatsız edip, aç gözlülükle daha da büyütülmek istendiğinde, bazı "uyanıklar" çıkıyor ve bu servetlere gözlerini dikiyorlar.

Bunlar bazen devletin içindeki bazı güçleri de arkasına alan mafya ya da organize suç örgütleri, bazen de "kişilerin